

*„ Mesék útján barangolva,
csodák földjén csatangolva”*

Mesevár Óvoda és Mini Bölcsőde Helyi Pedagógiai Programja

2013

Felülvizsgálat ideje: /módosítás dátuma/ 2020.08.04.

Hatályba lépés ideje: 2020.09.01.

Módosítás indoka: SNI irányelvek, aktualizálás

Felülvizsgálat ideje: /módosítás dátuma/ 2021.08.30.

Hatályba lépés ideje: 2021.09.01.

Módosítás indoka: NKT és 20/2012 EMMI rendelet módosítás

TARTALOMJEGYZÉK

1.1. Bevezetés	4.
1.2. Módosítás törvényi háttere	4.
2. Az óvoda jellemző adatai	4.
2.1. Székhely	4.
2.2. Telephely	4.
3. Városunkról, intézményünkről	5.
4. Küldetésnyilatkozat	5.
5. Gyermekképünk	6.
5.1. Óvodaképünk	6.
5.2. Jövőkép	7.
6. Pedagógiai alapelveink	7.
7. Az óvodai nevelés céljai, feladatai	8.
7.1. Óvodánk fő feladatai	8.
7.2. Az óvodai nevelés általános feladatai	9.
7.3. Az egészséges életmód kialakítása	9.
7.3.1. Egészségnevelési program,	11.
7.3.2.. Egészségvédő alapismeret-bővítő programok	12.
7.3.3. Egészséges életmód-fejlesztő programok	12.
7.3.4. Környezethigiénias programok	13.
7.3.5. Óvodai pszicho- higiénias programok	13.
7.3.6. Szülői egészségnevelési programok	13.
7.3.7. Az egészségnevelési módszerek és eszközök továbbfejlesztése	13.
7.3.8. Az egészségügyi dolgozók bekapcsolódása az óvodai program	13.
7.4. Érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés	13.
7.5. Anyanyelvi az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	16.
8. Az óvodai élet megszervezésének elvei	18.
8.1. Személyi feltételek	18.
8.2. Tárgyi feltételek	19.
8.3. Működés rendje	19.
8.4. Az óvodai élet megszervezése	19.
8.4.1. Heti rend	20.
8.4.2. Napirend	20.
8.4.3. Csoportok szerkezete	21.
8.4.4. Kötelező dokumentumok	21.

8.5. Ellenőrzés, értékelés	22.
8.6. Hagyományaink, ünnepeink	23.
8.7. Foglalkozási időn túl igénybe vehető tevékenységek	24.
9. Óvodánk kapcsolatai	25.
10. Az óvodai élet tevékenységi formái	29.
10.1. Játék	29.
10.2. Verselés, mesélés	32.
10.3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	34.
10.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka	36.
10.5. Mozgás	37.
10.6. A külső világ tevékeny megismerése	38.
10.7. Munka jellegű tevékenységek	41.
10.8. A tevékenységben megvalósuló tanulás	42.
11. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére	44.
12. Differenciálás, integráció	45.
12.1. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek integrációja	45.
12.2. Tehetséggondozás	46.
12.3. A sajátos nevelési igényű gyermekek, (SNI)	46.
12.4. Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel...	56.
12.5. Esélyegyenlőség biztosítása	57.
12.6. A hátrányos helyzetű gyermekek integrációja	58.
12.7. Gyermekvédelem óvodánkban	59.
13. Jó gyakorlat	62.
14. Pályázati tevékenységek	62.
15. Boldog Óvoda	62.
16. Felhasznált irodalom	63.
Mellékletek	
16. Érvényességi nyilatkozat	65.
17. Legitimációs Záradék	66.
18. Jegyzék / kötelező eszköztár/	67.
19. Mellékletek; Mérés, Országos Alapprogram, Beszoktatás	71.

„A gyermek: az elevenesség, az öröm, a jövőbe hatóígéret, a bilincsbe nem vert ember, az igazán igaz isten.”

Ady Endre

1.1. Bevezetés

Kedves Szülők!

Szeretettel és tisztelettel köszöntjük Önöket a Mesevár Óvoda és Mini Bölcsőde Mesevár / székhely/ és Százsorszép / telephely/ óvodájában!

Az elkövetkező években közös lesz az örömünk és a felelősségünk a gyermekek nevelése során.

Ezért szeretnénk, ha kapcsolatunk a kölcsönös bizalomra és tiszteletre épülne, melyben valódi partnerek lehetnénk. Ahhoz, hogy ez az együttműködés eredményes és jó legyen, engedjük meg, hogy figyelmükbe ajánljuk az óvoda életét meghatározó fontosabb szokásokat, szabályokat, mindennapi életünk teendőit, feladatainkat, céljainkat és kapcsolatainkat!

1.2. Módosítás törvényi háttere

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 5. §-ának (2), illetve 26. §-ának (1) – (4) bekezdése rendelkezik a nevelési intézmények pedagógiai programjáról.

Ennek értelmében az óvodáknak az „Óvodai nevelés országos alapprogramja” szellemével megegyező helyi pedagógiai programot kell készíteni. 137/2018.(VII.25.) Kormány Rendelet

Az Óvodai nevelés alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet módosításáról. Figyelembe véve 32/2012. (X. 8.) EMMI rendeletet

2. Az óvoda jellemző adatai:

2.1. Székhely:

Az intézmény neve: Mesevár Óvoda és Mini Bölcsőde

címe: 6320 Solt, Mester u. 24

telefon: 06 78 486-054

Az óvoda fenntartója: Solt Város Önkormányzat

címe: 6320 Solt, Béke tér 1.

telefon: 78 486 014

Az óvodai csoportok száma: 6

Férőhelyek száma: 146

Óvodapedagógusok: 11 fő

Pedagógiai asszisztens: 2 fő

Dajka: 7 fő

2.2. Százsorszép Óvoda /telephely/:

Az óvoda neve: Százsorszép Óvoda

címe: 6320 Solt, Nagymajori út 24.

telefon: 06 78 486-834

Az óvodai csoportok száma: 3

Férőhelyek száma: 75

Óvodapedagógusok: 4 fő

Pedagógiai asszisztens: 2 fő

Dajka: 3 fő

3. Városunkról, intézményünkről

Solt városa majdnem az ország közepén, a Dunához közel helyezkedik el. 1997-ben emelkedett városi rangra, addig nagyközség volt. A város központi részétől nem messze, a református templom mellett helyezkedik el az óvoda épülete, melyben most először kerül kialakításra mini bölcsőde is. A nagyközségnek a 90-es évekig volt önállóan működő bölcsődéje.

Az első óvodai csoportot Solton 1896-ban szervezték meg. Azóta folyamatosan fejlődött az intézmény, míg a mai állapota kialakult. Az óvoda épülete jól megközelíthető, a családok számára nem okoz gondot az elérhetősége. Az óvoda épülete jelentős változásokon ment át a pályázati tevékenységeknek köszönhetően. A szűkebb környezetben családi házak, horgásztó, egyházi park van. Nem messze találhatóak a helyi általános iskola, üzletek, orvosi rendelők, művelődési ház és más infrastruktúrák. A neveléssel foglalkozó intézmények közelsége segíti az átmenetet és a kapcsolattartást az intézmények között.

Az óvoda és a szülők közötti kapcsolat a bizalomra, segítségnyújtásra és a kétoldalú kommunikációra épül. A családi kapcsolatok legtöbbször rendezettek. Gyermekünk zömmel családi házban élnek, esetleg társas házban. A hagyományos anyai-női szerepek megváltoztak, a családok szűkös anyagi keretei miatt fontos a munkavállalás mindkét szülőt tekintve.

Százszorszép Óvoda az 52-es főútról közelíthető meg. A székhely óvodától 4-5 km-re található. Az általános iskolával közös épületben található az óvoda. Külön játszóudvarral, jól felszerelt termekkel várja kis lakóit.

Két óvodánk összesen 221 férőhelyes, 9 csoporttal működik. Minden jelentkező gyermeknek helyet tudunk biztosítani. A gyermekek nevelését és fejlesztését jelenleg 15 óvodapedagógus, 4 fő pedagógiai asszisztens és 10 dajka látja el. Az óvodapedagógusaink közül öt fő szakvizsgával rendelkezik. Helyi pedagógiai programunkat magunk készítettük. A mese és a vers valamint az anyanyelvi nevelés és a mozgás kiemelt szerepet foglal el a mindennapokban, de a helyi adottságok figyelembevételével a környezeti nevelést, egészséges életmód kialakítását, magyarságunk tudatosítását is fontosnak tartjuk. Óvodánkban vegyes és homogén csoportok is működnek. Munkánkat hetente több alkalommal utazó logopédus, utazó fejlesztő pedagógus és szociális munkás segíti meghatározott óraszámban. A gyermekek délutánként, képességfejlesztő foglalkozásokon vehetnek részt, melyeket az óvónők és külsős szakemberek tartanak tehetséggondozás keretén belül (gyermektánc, vitamintorna). Intézményeinkben jól működik a hitoktatás. A középső és nagycsoportban szakképzett nyelvtanár segítségével a gyermekek játékos formában ismerkedhetnek az angol nyelvvel. Évente többször szervezünk mese és bábelőadásokat. Családi napokat is szervezünk, de az Óvodabálnak is hagyománya van.

4. Küldetésnyilatkozat

Ígérjük, hogy három éves kortól iskolába lépésig minden kisgyermek személyisége alakulását sokszínűen segítjük. Olyan szeretetteljes, érzelem gazdag óvoda várja őket:

- ahová: a gyerekek örömmel járnak, mert az itt dolgozók meleg szeretettel fogadják őket és bánnak velük.
- ahol a szülők érzik, hogy gyermekük olyan törődést kap, amely számára a legtöbb örömet adja és a legjobb lehetőséget teremti meg a játékra, ezen keresztül a tanulásra.
- minőségpolitikánk megvalósításával a családi nevelésre alapozva szeretnénk elérni, hogy gyermekeink önálló gondolkodású, kreatív, társas viselkedési normák betartására képes, az iskolába lépésre nyitott személyiséggé váljanak.

5. Gyermekképünk

„1. Programunk a gyermeki személyiségből indul ki, abból a tényből, hogy a gyermek egyedi, mással nem helyettesíthető individuum és szociális lény egyszerre.”

Fontos, hogy:

Minden gyermek a saját életkori és egyénenként változó testi és lelki szükségleteinek megfelelően fejlődjön, gyorsabban vagy lassabban haladhasson. Legyen megfelelő énképük.

Gyermekképünkben a gyermek:

- testileg-lelkileg egészségesen fejlődnek, - egyéni képességeiknek megfelelően
- érzelmvilágukban, fantáziájukban színesek, gazdagok
- szociálisan nyitottak, érdeklődőek, kiegyensúlyozottak, harmonikus egyéniségek
- aktívak, kreatívak
- társaikkal szemben türelmesek, megértőek, segítőkészek
- szocializációra jó szinten képesek.
- kialakul pozitív önértékelésük, a másságot tisztelik
- tisztelik a gyermekközösség tagjait, a felnőtteket.

Gyermeki esélyegyenlőséget szolgálja:

- hátrányos megkülönböztetés teljes kizárása / neme, színe, vagyoni helyzet, vallás, nemzeti, etnikai hovatartozás/
- fokozott tolerancia, elfogadás a HH, BTMN, SNI igényű gyermekekkel, családokkal
- minden gyermek feltétel nélküli elfogadása
- gyermeki személyiség kibontakoztatása életkornak megfelelő műveltségtartalommal, egyéni- sajátos bánásmóddal

5.1. Óvodaképünk

Óvodánk:

„Az óvodai nevelésünk gyermekközpontú, befogadó, együttműködésen alapuló, érzelemben gazdag, szeretetteljes, nyugodt, elfogadó. Ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszik, biztosítva minden gyermek számára az egyenlő hozzáférést”- a gyermek alapvető tevékenységének, a játéknak a szem előtt tartásával

Folyamatosan segítjük az iskolai nevelés- oktatásra történő felkészítést, közösségbe történő beilleszkedéshez szükséges személyiségvonások fejlődését, különösen az óvodai élet utolsó évében. Olyan óvodában kívánjuk nevelni gyermekeinket, ahol a gyerekek, szülők és a dolgozók is jól érzik magukat. Arra törekszünk, hogy nevelőmunkánkat a gyermek óvodába történő felvételétől az iskolaérettség eléréséig a gyermekközpontúság jellemezze a gyermekek testi és lelki szükségleteinek szem előtt tartásával.

A székhely óvoda és tagintézményei közös szemléleti elemek alapján működik.

Feladataink

- fejlődés optimális feltételeinek biztosítása
- gyermekek egyéni készségeinek fejlesztése, képességeik kibontakoztatása
- pedagógiai intézkedésnél gyermeki személyiség eltérő ütemű fejlődésének figyelembe vétele
- gondoskodni a gyermeki szükséglet kielégítéséről, az érzelmi biztonságot nyújtó, derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről.
- esélyegyenlőtlenség, a hátrányok csökkentése

- gondoskodás a gyermek egészséges fejlődéséhez és szocializációjához szükséges személyi, tárgyi környezetről, különös tekintettel a mással nem helyettesíthető játéokra
- egymás iránti szeretet, elfogadás, tisztelet és tolerancia elősegítése, fejlesztése,
- tevékenységeken keresztül gondoskodik az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltség tartalmak közvetítéséről; megteremtődnek a következő életszakaszba való átlépés belső pszichikus feltételei
- játék, mindennapos mozgás és mese biztosítása
- a gyermeki jogok tiszteletben tartása és a gyermekek mindenekfelett álló érdekének érvényesülése
- nemzetiséghez tartozó gyermekek számára önazonosság ápolása, megőrzése, erősítése, átörökítése, nyelvi nevelése,
- multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetősége
- migráns családok gyermekei számára önazonosság megőrzése, ápolása, erősítése és társadalmi integrálás biztosítása
- komplexitás és a differenciálás nevelésünk folyamatában
- együttnevelés a családdal

5.2. Jövőkép

- környezettudatos, innovatív kiegyensúlyozott, módszertani megújulásra képes pedagógusok
- feltétel nélküli elfogadás, esélyegyenlőség
- szakmailag elismert, egyéni arculatú intézmény
- szakmai megújulás, ismeretanyag átadása mikrokörnyezetben
- korszerű, európai normáknak megfelelő környezet, tárgyi, személyi feltételek biztosítása
- pedagógus: városunk, nemzetünk anyagilag, erkölcsileg szakmailag tisztelt polgára

5.3. Hitvallás

- érték közvetítés, inkluzív attitűd, gyermekközpontúság
- a gyermeki személyiség teljes elfogadása
- gyermeki szabadság biztosítása egyértelmű határok között
- játékkal nevelés, fejlesztés, mert a játék a gyermek tanulási terepe, a világ megismerésének módja

6. Pedagógiai alapelveink

- A gyermeki személyiséget a feltétlen tisztelet, elfogadás, szeretet és megbecsülés öveze.
- A nevelés tegye lehetővé a gyermek személyiségfejlődését, egyéni képességeinek kibontakoztatását, **saját fejlődési ütemének biztosítását**, a differenciált bánásmódot.
- Az óvodai nevelésünkben alkalmazott pedagógiai intézkedéseknek a gyermek személyiségéhez kell igazodniuk.”
- Figyelembe vesszük a **sajátos nevelési igényű**, a hátrányos helyzetű-, a halmozottan hátrányos helyzetű, továbbá az inkluzív-, az integrált gyermekek óvodai nevelésének irányelvét.
- Érvényesüljön a gyermek alapvető tevékenységi formája a játék, melyben kiemelt szerepet kap a szabadjáték. A játékba **integrált önkéntes cselekvés** a legjobb fejlesztő eszköz

- Hiszük, hogy a környezet tapasztalati úton történő megismerésével lehet elérni, hogy a gyermek tisztelje környezetét, így megalapozzuk a gyermekek **környezettudatos viselkedését**.
- Gyermekünk feleljenek meg testileg, lelkiileg, értelmi képességeikben és szociálisan az iskolaérettség kritériumainak,
- Fontos alapelv a tanulás fogalmának átértékelése **különös tekintettel az óvoda és az iskola kapcsolatrendszerére**, az iskola kezdő szakaszára, az óvoda iskolásításának tilalmára.
- Kiemelten kezeljük az egészséges életmódra nevelés, a **testi nevelés, az egészségmegőrzés szokásainak kialakítását, valamint a környezet védelméhez és megővéséhez**, a fenntarthatósághoz kapcsolódó szokások kialakítását, **nemzeti identitás** tudat erősítését
- A mese, mint nevelési eszköz jelenjen meg minden tevékenységi formában.
- Törekszünk szorosan **együttműködni a családokkal**. Figyelembe vesszük a családok életében és a családi nevelésben bekövetkezett változásokat Számunkra fontos, hogy a szülők érezzék, gyermekük jó helyen van.

Pedagógus attitűd:

- környezettudatos magatartás
- innovatív gondolkodás, cselekvés
- tolerancia, inkluzivitás, elfogadás, személyes mintaadás
- fogékonyság, nyitottság, szakmai alkotási vágy

Az óvoda minden dolgozója gyermekszeretettel, szaktudásával, mintaadó viselkedésével követhető modellként álljon a gyermekek és családjuk előtt.

7. Az óvodai nevelés céljai, feladatai

Cél: elősegítsük az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakozását, a hátrányok csökkenését, az életkori és egyéni sajátosságok valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével (ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását is).

„Ha a jövő évről akarsz gondoskodni - vess magot,
ha egy évtizeddel számolsz - ültess fát,
ha terved egy életre szól - embert nevelj!”

7.1. Óvodánk fő feladatai

- boldog legyen a gyermek, ez a küldetésünk, munkánk a jövő záloga
- szocializálódás szempontjából fontos a közös tevékenységre épülő, közös tevékenységek gyakorlása
- a mese az óvodai élet mindennapjait kitöltő és megszépítő, az együvé tartozást kifejező nevelő eszköz legyen
- sajátos nevelési igényű kisgyermek harmonikus személyiségfejlődését a másságát elfogadó, eredményeit, sikeres próbálkozásait értékelő környezetben biztosítani
- a környezet megismerése, a gyermek és a természet közötti kapcsolat kialakítása a mese és a játék kihangsúlyozásával

7.2. Az óvodai nevelés általános feladatai

Az óvodai nevelés feladata: *"Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése. Ezen belül:*

- az egészséges életmód alakítása,
- az érzelmi és erkölcsi nevelés és a szocializáció biztosítása,
- az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása," az óvodás korú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése, ezt az egyéni fejlődési ütemre alapozott, differenciált nevelés szolgálja.

Cél a képességek, készségek fejlesztése, derűs, harmonikus légkörben zajló neveléssel. A tevékenységek tudatos szervezésével alakítjuk az egészséges életmódra nevelést, az érzelmi, erkölcsi nevelést, szocializációt, az értelmi fejlesztést.

A sokoldalú nevelőmunkának át kell fognia a gyermeki személyiség egészét:

- lelki(pszichés)
- testi (szomatikus)
- értelmi (mentális)
- szociális (közösségi) fejlődését.

Feladatunk ezen belül:

7.3. Az egészséges életmód kialakítása

Cél:

Egészségtudatos életmód kialakítása

Az „Ép testben ép lélek „ elve alapján ebben az életkorban különösen fontosnak tartjuk óvodásaink egészséges életmódra nevelését az egészséges életvitel iránti igényük alakítását, környezettudatos magtartás fejlesztését, megfelelő szokásrendszer kialakítását egyéni és életkori sajátosságaik figyelembe vételével.

Feladat:, olyan környezet biztosítása, amely elősegíti a gyermekek egészséges és harmonikus fejlődését, szükségleteik kielégítését és az egészséges életvitel kialakítását.

Odaadó gondoskodásunkkal testileg, lelkileg egészséges és harmonikusan fejlődő gyermekeket nevelünk.

Nevelési területek:

Gondozás

- tudatos, szóbeli, konkrét és pozitív megerősítés
- személyes mintaadás, feltételek megteremtése
- bensőséges kapcsolat: gyermek- óvónő, gyermek- gyermek, gyermek- dajka
- gyermekek helyes életvitelének, életritmusának megteremtése
- gyermekek fejlettségéhez, élettani szükségleteihez igazodó napirend tudatos és körültekintő kialakítása.

Étkezés

- kulturált, esztétikus étkezés feltételeinek biztosítása / idő, hely, nyugodt légkör, szalvéta, tiszta terítő, terített asztal, evőeszközök/
- folyadékbevitel folyamatos biztosítása
- eltérő étkezési szokások tiszteletben tartása / ételallergia, vallási szokások
- az étel ösztönző kóstoltatása, NEM erőltetés, fenygetés

- szülők számára étlap megtekintésének biztosítása

Testápolás

- személyes mintaadás
- szóbeli megerősítés,
- segítségnyújtás igény szerint
- gyakorlással helyes testápolási szokások alakítása
- sorrendiség: mosakodás, fogmosás, fésülködés, WC- használat

Öltözködés

- fokozatossággal, gyakorlással gyermeki önállóság segítése, differenciálás
- helyes öltözködési sorrend megismertetése, összefüggés megláttatása időjárás és öltözködés között
- ösztönzés saját ruházat rendben tartására / saját magán és polcon is/
- öltözéke biztosítsa komfort érzetüket és alkalmas legyen az éppen aktuális mozgásos tevékenységeinkre.

Csendes pihenő, alvás

- terem szellőztetését a dajkával megbeszéli az óvodapedagógus
- gyermek alvási szokásainak tiszteletben tartása / pihenést segítő tárgy/
- nyugodt pihenés biztosítása: mesével, simogatással, énekkel- zenehallgatással, elegendő idővel, tapintattal, kényelmes elhelyezkedés biztosításával, fokozatos ébredés lehetőségével

Szabadidős mozgás, edzés

- tanult mozgásformák gyakorlásának lehetőségét biztosítja / udvar, tornaszoba, csoportszoba/
- séták szervezése
- gyermekek edzésének biztosítása: levegő, napfény, víz / lehetőség szerint/
- segíti a gyermekeket önmaguk megismerésében, növeli önbizalmukat
- felhívja a figyelmet a biztonságos, balesetmentes mozgásra
- időjárástól függően napi 0,5-2 óra levegőn való tartózkodást biztosítása a fokozatosságot betartva.
- nyári napirendet az egész napos levegőn való tartózkodásra építjük

Az óvodapedagógus feladatai:

- a gyermekek megfelelő fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges oltalmazó, egészséges és biztonságos környezet biztosítása
- a gyermekek szükségleteinek és mozgásigényének kielégítése, gyermekek edzettségének fokozása, egészségüknek megőrzése óvása és védelme
- nagyon fontos a fokozatosság és folyamatosság elvének betartása, napirend hozzáigazítása a gyermeki életritmushoz
- helyes szokásalakítás: öltözködés, étkezés stb.
- korszerű és egészséges táplálkozás népszerűsítése érdekében hetente vitamin ill. magvas napok tartása
- ételek ízének megismertetése, de nem erőszakos módon / fenyegetés, erőltetés/
- a tízórai és uzsonna / eltérhet a pedagógus a várakozási idő csökkentése érdekében/ meghatározott időszakban történő folyamatos/közös biztosítása, közös ebéd

- fokról-fokra sajátíttassa el a tisztálkodás, fogmosás helyes technikáját, és a testápolás technikáját
- szükségletek kielégítésénél vegye figyelembe az intimitást
- családdal közösen alakítsa ki a kényelmet és megfelelő védelmet nyújtó öltözködési szokásokat, réteges öltözködés
- a környezetvédelmi-, megóvási szokások kialakítása
- ha szükséges, megfelelő szakemberek bevonásával speciális gondozó, prevenció és korrekciós testi nevelési feladatok ellátása”
- óvónő tartsa tiszteletben az otthonról hozott alvási szokásokat, figyeljen fel az esetleges zavarokra, mesével, énekkel készítse elő a nyugodt pihenést
- használja ki a napfény, a levegő, a mozgás, a víz állóképesség fejlesztő és edző hatását
- SÓSZOBA a gyermekek életminőségének javítását, légúti betegségek hatékonyabb kezelésének lehetőségét biztosítja
- A szenvedélybetegségek megelőzésére óvodai dohányzás megelőzési programcsomag / évente nagycsoportban/.

Sikerkritériumok:

- ismerik a kulturált étkezés szokásait, rendeltetésszerűen használják az evőeszközöket
- étkezések alkalmával kiszolgálják magukat és szükségletüknek megfelelő ételmennyiséget vesznek
- étkezés közben halkán beszélnek, kulturáltan étkeznek
- testápolási teendőket teljesen önállóan végzik el
- szükségleteik szerint alaposan tisztálkodnak, fésülködnek, / hosszú haj esetén segítség/ fogat mosnak, a fogápoló szereket tisztán tartják
- zsebkendőt köhögéskor, tüsszentéskor önállóan használják
- vigyáz önmaga és társai testi épségére
- önállóan, igényesen öltözködnek, levetett ruháikat rendben tartják
- testi szükségleteik kielégítését szándékosan irányítani képesek
- testileg, lelkiileg erősek, edzettek, egészségesek, mely alkalmassá teszi őket az iskolai életre

7.3.1. Egészségnevelési program

Cél: A gyermekek testi – lelki szükségleteinek kielégítése, egészséges életvitel igényének alakítása az egészséges gyermeki személyiség fejlődése érdekében.

T e r ü l e t e i :

Szomatikus nevelés

Pszicho higiénés nevelés

Szociohigiénés nevelés

Cél:

- differenciált érzékelés
- növekedés, súlygyarapodás az egyéni adottságoknak megfelelően
- kulturált egészségügyi szokások kialakítása
- kiegyensúlyozott és összerendezett mozgás
- derűs, félelemmentes magatartás

Feladataink:

- mozgásigény kielégítése, edzettség állóképesség fokozása

- odafigyelés a testápolásra, helyes táplálkozásra, öltözködésre, levegőzésre, mozgásra, nyugodt pihenésre
- tartásjavító gyakorlatok beépítése a foglalkozások anyagába
- bemutató foglalkozás tartása, akár hospitálás keretén belül
- mozgásfejlesztő játékok körének kibővítése
- egészséges étrend összeállítása érdekében folyamatos kapcsolattartás a konyha képviselőjével,
- helyes életritmus kiemelése, a szülőkkal egységes szemlélet kialakítása,
- a gyermek környezetvédelemre való nevelése
- a gyermek baleset megelőzésre való nevelése
- harmonikus, nyugodt, szeretetteljes légkör,
- tiszta, rendezett, igényes, biztonságos környezet
- testi, lelki fejlődés elősegítése az egészség védelmében és edzésével
- egyéni képességek figyelembe vételével a legnagyobb önállóság elérése
- egészséges életmód, testápolás, egészségmegőrzés szokásainak alakítása
- környezettudatos nevelés

7.3.2. Egészségvédő alapismeret-bővítő programok

- test felépítését szemléltető program (Kisgyermek lexikonja, testünk kirakó, szétszedhető papír babák, kiegészítő rajzok)
- szervezet működésének megfigyelése játékosan (sajátmagán és óvoda társán)
- ismeret- és tapasztalatszerző gyakorlatok a szervezet fizikai teljesítményéről, az elfáradásról és a pihenésről (légzés, szívdobogás megfigyelése)
- élelmiszerek megismerése-csoportosítása játékos programokon (babakonyhai szerepjátékok: bevásárlás, elárusítás, többfogatású menü készítése, vendégvárás, kulturált vendéglátás, társasjátékok, kirakók)

7.3.3. Egészséges életmód-fejlesztő programok

- személyi tisztálkodást készséggé fejlesztő játékos program (babákkal, saját magukon, dia-film, DVD filmek, mesék, versek)
- fertőző betegségek elkerülését célzó szokásalakítás
- fogápolási és száj higiéniai program (fogorvos segítségével, fogápolási modell)
- önálló öltözködés szokássá alakítása, ruhaviselés, ruhaváltás gyakorlata (maci öltöztető)
- egészséges táplálkozást propagáló programok (egészségnapok, zöldség és gyümölcsnapok főzőnapok szülőkkal)
- ételválogatási, élelmiszer-válogatási játékprogram
- természetes ízek megkedveltetése: só, cukor használat kerülése
- kulturált étkezés (vendéglátás) gyakorló program
- gyermekbaleset-megelőző program
- veszélyhelyzetek felderítése
- otthoni balesethelyzetek felderítése (a szülőkkal)
- közlekedési szabályok játékos gyakorlása
- óvodai balesetek megelőzésének gyakorlása (a csoportszoba, a tornaterem, a mosdó, az udvar veszélyeinek „feltérképezése)
- mozgásos játékok bővítése (tornaszobai, udvari)
- szabadban való tartózkodás mozgásprogramjai (edző mozgások, udvari, játszótéri játékok, séták, kirándulások egészségvédő programjai)

- játékos láb- és tartásjavító torna „Vitamin torna” / kollégák képzése/

7.3.4. Környezethigiénés programok

- csoportszobák díszítése, otthonossá tétele
- óvoda udvarának higiénéje, udvari játéklehetőségek tárházának folyamatos bővítése
- óvoda balesetveszélyeinek kiiktatása (a játékeszközök rendszeres ellenőrzése).
- óvodánk környezetvédő programjai (Föld napja, Állatok, Víz világnapja, Madarak és fák napja)

7.3.5. Óvodai pszicho higiénés programok

- napirend-, életrend alakító programok
- rendszeres takarítás, rendrakás, kiszolgálás propagálása
- kiszolgáló munka az óvodai csoportokban
- szokásbeli rendellenességű gyerekek segítése
- pszicho motoros rendellenességek óvodai kezelése
- funkcionális zavarokkal küzdők megsegítése az óvodában
- érzelmi élet pozitív erősítése, mesével
- sajátos nevelési igényű speciális gondozást, korrekciót igénylő gyermekek segítése
- beszédhibások szűrése, logopédiai gondozása
- az önálló védőnői tanácsadás igénybevétele
- Családsegítő Központok segítségének igénybevétele, családterápia

Ezt segíti a Boldog Óvoda és Kerekítő program bevezetése is.

7.3.6. Szülői egészségnevelési programok

- szülők egészségnevelési tájékoztatása szülői értekezlet keretében
- óvodai „nyílt napok”
- óvodai egészségnapok szervezésében a szülők bevonása
- Szakemberek fóruma / pszichológus, gyermekorvos, dietetikus/
- szülők számára egészségnevelési kiadványok, tájékoztatók ajánlása, terjesztése

7.3.7. Az egészségnevelési módszerek és eszközök továbbfejlesztése

- „Dohányzást megelőző program” alkalmazása nagycsoportban.
- Az egészségnapok továbbfejlesztése, új ötletekkel, programokkal.
- Egyéb konfliktuskezelő programok kidolgozása egy-egy nevelési problémára.
- Az egészséges életmódot propagáló eszközök, felszerelések, kiadványok, játékok beszerzése, illetve a gyerekekkel közösen elkészítése. (társasjátékok, kirakók... stb)

7.3.8. Az egészségügyi dolgozók bekapcsolódása az óvodai programba

- Az óvodai egészségnevelés tartalmi – módszertani kérdéseinek elemzése az óvoda orvosával és védőnőjével közösen.
- Az óvónő és a védőnő együttműködésének szervezetté tétele, az egészségügyi és iskolaérettségi vizsgálatok előkészítése, és az eredmények felhasználása a mindennapos nevelőmunkában.
- Az orvosi, és (önálló) védőnői tanácsadás szélesítése, szervezetté tétele.

7.4. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

Cél:

Olyan szeretetteljes, biztonságot adó, érzelem gazdag légkör megteremtése, melyben a gyermeki önállóság biztosításával lehetőség nyílik a gyermeki személyiség önmegvalósítására. Erkölcsi és akarati tulajdonságok erősítése / tolerancia, együttműködő képesség, egymás és másság elfogadása stb./, melyek lehetővé teszik majd a társadalomba való beilleszkedésüket, HH, HHH, SNI gyerekek sikeres beilleszkedésének segítését a közösségbe. Közös élmények, tevékenységek során az alapvető társadalmi normák, értékek, szükségletek, **elsősorban magyar kultúránk** közvetítése érzelmi nevelésünk elsődleges célja.

Az óvodáskorú gyermek jellemző sajátossága a magatartás érzelmi vezéreltsége.

Feladata:

- személyiségen belül az érzelmek dominálnak, ezért elengedhetetlen, hogy a gyermeket az óvodában érzelmi biztonság, otthonosság, derűs, kiegyensúlyozott szeretettelji légkör várja és vegye körül
- fontosnak tartjuk, hogy gyermekeink cselekedeteiket saját meggyőződésből, belülről irányítsák
- teremtsünk lehetőséget arra, hogy a gyermek kielégíthesse társas szükségleteit, neveljük őket a másság elfogadására
- Szocializáció szempontjából különös jelentőségű a közös élményekre épülő közös tevékenységek gyakorlása. Ezért olyan óvodai életet szervezünk, amely segíti a gyermek erkölcsi tulajdonságainak, akaratának fejlődését.
- Ünnepek fontossága, pl.: Mikulás, Karácsony, Húsvét Anyák napja, születésnapok, Március 15., október 6. ezáltal erősödik a nemzeti identitástudat, hazaszeretet, szülőföldhöz, családhoz való kötődés, a keresztény kulturális értékek elfogadása
- A gyermek nyitottságára építve óvónőink érzék el, hogy a kicsik tudjanak rácsodálkozni a természetben és az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, tiszteljék és becsüljék azt.
- A fejlesztés lehetőségét teremti meg a mesék kiemelten a magyar népmesék csodálatos világa, ahol a gyermek találkozhat különböző érzelmeket megindító történetekkel, szereplőkkel, így átélheti, megtapasztalhatja a szeretet, megértés, tisztelet hatalmát. A gyermekben megbújó érzelmi viharok feldolgozásában, levezetésében valamint a konfliktus helyzetek megoldásában fontos szerepet kaphat a mese varázsa.
- A nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, alacsonyabb fejlettségi szinten álló, érzékszervi, értelmi vagy mozgássérült, hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, az elhanyagolt, valamint a kiemelkedő képességű gyermekek nevelése speciális ismereteket, sajátos törődést igényel, szükség esetén megfelelő szakemberek (pszichológus, logopédus gyógypedagógus, konduktor stb.) közreműködésével.”
- kiemelt figyelmet igénylő gyermekek differenciált bánásmóddal történő segítése
- A közösségi nevelést az óvodai fejlesztési folyamat gyakorlati módszerének, alapvető, átfogó keretének tartjuk, amely lehetővé teszi a társadalom szempontjából értékes tulajdonságok alakítását.
- közös élet biztonságának és nyugalmanak a szokás és szabályrendszer felállításával történő biztosítása
- gyermeki összetartozás, egyéni légkör biztosításának segítése: csoportok hagyományai, sajátos légköre, szimbóluma
- verbális közléssel: köszönés, bemutatkozás társas érintkezés szabályai
- beszoktatás: türelem, tisztelet, gyengédség, egyénre szabottság/ differenciálás/ játékos gyakoroltatás

- A beszoktatás az óvodai étellel való ismerkedés szakasza, mely tudatosan tervezett, szervezett együttlétekből áll. Meghatározónak tartjuk a gyermekekkel való személyes, közvetlen kontaktust megeremtő módszerek, eszközök alkalmazását. Törekszünk a szülőkkel jó kapcsolatot kialakítani az együttneveléshez, közösen megnyugtató feltételeket teremtünk a közösségbe való beilleszkedéshez. Az első óvodában töltött napokon a szülő is gyermeke mellett lehet, aki az óvónővel közösen segíti az óvodai életkörülmények megismerését, a szokások elsajátítását. A szülők által benntöltött idő fokozatos csökkentése minden gyermeknél egyénileg változó.
- „én” tudat alakulásának, megerősítésének segítése, önkifejező törekvések erősítése
- óvodapedagógus modellértékű viselkedése, személyes példamutatás
- erkölcsi, szociális, esztétikai érzelmek és akarati tulajdonságok megalapozása és fejlesztése
- élménybefogadás képességének fejlesztése
- érzelmek kifejezőképességének alakítása
- érzelmi zavarok okainak felderítése (agresszivitás, gátlásosság, túlérzékenység, túlmozgékonyosság).
- szépség, jószág felismerése, megbecsülése, harmóniára törekvés
- szocializáció szempontjából különös jelentőségű a közös élményekre épülő közös tevékenységek gyakorlása
- a gyermekek szociális érettségének és szociális fejlettségének fejlesztése és segítése
- pozitív érzelmi kapcsolatok alakulásának elősegítése
- óvodapedagógus- gyermek, gyermek- dajka, gyermek- gyermek kapcsolatot pozitív attitűd, konstruktivitás, pozitív érzelmi töltés jellemezze
- szokás és normarendszerek megalapozása
- gyermeki magatartás szempontjából modell értékű az óvoda más dolgozóinak kommunikációja, bánásmódja is
- mások iránti tisztelet, megbecsülés érzésének fejlesztése
- személyes és csoportélet hagyományainak ápolása
- különbözőségek elfogadásának, az egymás iránti toleranciának kialakítása

Óvodapedagógus feladatai:

- testközelség biztosítása, a gyermek meghallgatása, ráfigyelés, a felé irányuló szeretet kimutatása
- sok dicséret, biztatás, pozitív megerősítéssel a hibák közös kijavítása
- valamennyi gyermek megismerése, sajátosságaik feltérképezése, közösségbe illeszkedésének segítése
- óvodapedagógusi modell adása: utánzásra alkalmas viselkedéskultúra, beszédstílus
- társas kapcsolatok megfigyelése, alakítása
- szokások megismertetése, gyakoroltatása, beláttatása, erkölcsi normák közvetítése, közösségi élet szokásainak kialakítása
- közös élmények biztosítás
- toleráns és differenciált bánásmód, másság elfogadása, elfogadtatása
- előítéletől mentes magatartás, feltétel nélküli szeretet.
- érzelmi zavarok tompítása, leépítése.
- szűkebb- tágabb környezet megismertetése, kötődés mélyítése

Sikerkritériumok:

- az eddig kialakult szokások a gyermekek igényévé válnak, amelynek természetes módon tesznek eleget

- ébrednek bennük a közösségi tudat, örülnek a közösen elért sikereknek
- alkalmazzák a közös cél érdekében a kooperációt
- közös tevékenységekben aktívan vesznek részt
- elfogadják az adott tevékenység által megkívánt magatartási formákat
- észreveszik, hogy kinek miben van szüksége segítségre
- ismerik és alkalmazzák az udvariassági normákat
- érzelmileg stabilak, meg tudják ítélni a jó a rossz, helyes és helytelen fogalmát
- „Én” tudatuk kialakult, teret tudnak adni én érvényesítő törekvéseiknek
- rendelkeznek önfegyelemmel, önállósággal, önbizalommal
- kialakul szabálytudatuk, feladattudatuk, kitartásuk
- a lelkiileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre

7.5. Anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Az óvodai anyanyelvi nevelés komplex folyamat, ami a nevelés egészében jelen van. Óvodai nevelő tevékenységünkben kiemelt jelentőségűnek tartjuk az anyanyelv fejlesztését, és a kommunikáció különböző formáinak alakítását.

Anyanyelvi nevelés célja: Az anyanyelv megbecsülésére, szeretetére és tiszteletére nevelés

Feladataink:

- helyes mintaadás gyermekeknek, szülőknek egyaránt
- nyugodt, türelmes, szeretetteljes légkör biztosítása
- gyermeki beszéd és kommunikációs kedv fenntartása
- pozitív ösztönzés
- a gyermek meghallgatása
- gyermeki kérdések támogatása
- figyelmet kell fordítani a gyermeki válaszok igénylésére

Értelmi nevelés

Az óvodáskorú gyermekeink életkori sajátossága a kíváncsiság és a megismerési vágy. Ezekre alapozva változatos tevékenységi formákat biztosítunk a számukra, melyeken keresztül tapasztalatokat szereznek a természeti és a társadalmi környezetükről. Spontán szerzett ismereteiket felhasználjuk és kibővítjük értelmi képességeik / érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás / és kreativitásuk fejlesztése érdekében. Ami figyelmüket felkelti az cselekvésre, utánzásra ösztönzi őket. A versek és a mesék illeszkednek a gyermekek ismereteihez és egyúttal gazdagítják is azokat. Igaz örömet, könnyed és élvezetes ismeretszerzést nyújtanak és mindezt a versek és mesék világának egyedülállóan varázslatos nyelvezetén keresztül.

Értelmi fejlesztés alapelvei óvodánkban:

egyéni fejlesztés, tevékenykedtetés, folyamatosság, rugalmasság, sokszínűség

Feladataink:

- egyrészt a gyermek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása, lehetőség szerint természetes környezetben, minél több érzékszerv bevonásával

- az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) képzelet és a kreativitás fejlesztése.”
- képzelet és kreativitás fejlesztése mesével, játék biztosításával, valós élmény nyújtásával
- gyermekek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, új ismeretek nyújtása
- egyéni fejlődési ütem figyelembevételével differenciált fejlesztés.
- egyszerű gondolkodási műveletek, fejlettségüknek megfelelő feladatok ráébresztő, majd önálló megoldására való ösztönzés
- problémák változatos megfogalmazásával az egyéni válasz keresésére ösztönöz, mellyel a szabad önkifejezés (a kreativitás: érzékenység, eredetiség, átdolgozás, könnyedség, hajlékonyság, kidolgozás) lehetőségét teremti meg

Az óvodapedagógus feladatai:

- sokoldalú érzékszervi tapasztalás lehetőségének biztosítása játékos-mozgásos tevékenységeken keresztül.
- gyermeknek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, új ismeretek nyújtása.
- az értelmi képességek az érzékelés, észlelés, gondolkodás, emlékezet figyelem, képzelet és kreativitás fejlesztése
- egyéni fejlődési ütem figyelembevételével differenciált fejlesztés.
- egyszerű gondolkodási műveletek, fejlettségüknek megfelelő feladatok ráébresztő, majd önálló megoldására való ösztönzés
- a gyermekek beszédképességének és anyanyelvi kultúrájának fejlesztése, ösztönzéssel, dicsérettel
- a felnőttek beszédkultúrája példaértékű kell, hogy legyen, a szülők és a gyermekek számára egyaránt.

Sikerkritériumok

- megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik tartalma, terjedelme
- cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van
- ismerik az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetet és annak elvárásait a megfelelő viselkedési szokásokat.
- kialakul feladattudatuk, feladattartásuk, monotonia tűrésük.
- tudják megbecsülni és tiszteletben tartani a természeti és társadalmi környezet értékeit.
- érdeklődnek szűkebb és tágabb környezetük iránt
- részt vesznek színes, változatos tapasztalatszerző tevékenységekben
- életkoruknak egyéni fejlettségüknek megfelelően egyszerű gondolkodási műveleteket alkalmaznak.
- megismerik környezetüket és abban biztonságosan tájékozódnak
- változatosan, érthetően kifejezik önmagukat, kommunikálnak
- tudják értő figyelemmel hallgatni a mesét
- tudnak kooperálni, kapcsolatot teremteni
- beszédükben alkalmazzák az udvariassági szófordulatokat és felszabadultan, folyamatosan beszélnek

- az egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott, érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre
- magán és mássalhangzókat tisztán ejti

8. Az óvodai élet megszervezésének elvei

8.1. Személyi feltételek

Az óvodai nevelőmunka középpontjában a gyermek áll!

„Az óvodában a nevelőmunka kulcs-szereplője az óvodapedagógus. Jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek. Az óvodapedagógus elfogadó, segítő, támogató attitűdje modellt, mintát jelent a gyermekek számára. „

Az óvodapedagógus modell szerepe:

Alapvető vonás: gyerekek iránti szeretet, humanizmus, megértés

Modellálás: a pedagógus személyisége olyan pszichikus hatást vált ki, mely utánpótlásra készítet sajátos érzelmi kapcsolat kialakulása a szülő- gyermek kapcsolat mintájára:

- a felnőtt szeretete elismerés, jutalom
- testi kontaktus, érintés fontossága még 6-7 éves korban is
- aktív együttműködésben: gyermek- óvónő kölcsönhatása
- humor szerepe a pozitív emóciók keltésében: derű

A ránk bízott és bizalommal hozzánk hozott gyermekekről óvodánkban szakképzett felnőttek gondoskodnak, akik összehangolt munkájukkal biztosítják az intézmény folyamatos és zavartalan működését.

Óvodapedagógusaink attitűdbeli jellemzői:

- csapattagja a nevelőtestületnek
- összhangban dolgozik Csoportos párjával és dajkájával
- jellemzője: képzés, önképzés
- nyitott az aktualitásokra, innovációra
- személyisége derűs, kiegyensúlyozott, közvetlen
- a gyermekek Családja elfogadja és nevelőtársnak tekinti
- gyerekszerető, elfogadó

Pedagógiai asszisztens tulajdonságai:

- gyermekszerető
- társ a gyermeknevelésben
- segítő a fejlesztésben
- derűs, kiegyensúlyozott, segítőkész, közvetlen
- információkat bizalmasan kezel, nem közöl
- **A dajka tulajdonságai:**
- társ a gyermeknevelésben (óvodapedagógussal, pedagógiai asszisztenssel)
- segítőkész, mindig a gondoskodás jellemzi
- az óvoda környezetét rendben tartja, vagyont véd
- gyermekről információt nem közöl, információkat bizalmasan kezel
- gyermeknevelés pedagógiai-pszichológiai alapjaival tisztában van
- személyisége derűs, kiegyensúlyozott, közvetlen
- gyerekszerető, elfogadó

A NOKS kollégák méltó segítőtársaink a nevelésben, igyekeznek a környezetünket széppé, esztétikussá, tisztává varázsolni. Mindannyian szakképzettek. Az óvodapedagógusi tevékenységnek és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak összehangolt munkája hozzájárul az óvodai nevelésünk eredményességéhez.

Az óvodapedagógus, dajka és a pedagógiai asszisztens együttműködése

- pedagógiai munka közvetlen segítői
- megfelelő kooperáció: megbeszélés nevelési elképzelésekről, módszerekről
- tájékoztatás a feladatok megvalósításának módjáról
- ped. asszisztens és a dajka is teljes lényével, öltözködéssel, személyiségével hatást gyakorol a gyermekekre

A konkrét teendőket a munkaköri leírások és a munkarend tartalmazza. TÁMOP-3.1.11-12/2 kódszámú „Óvodafejlesztés” című pályázatán belül lehetőségünk nyílt a pedagógusok és a dajkák továbbképzésére is.

8.2. Tárgyi feltételek

Mind a két óvodánk udvara tágas. Fűves, árnyékos részek megfelelő arányban találhatóak. Megfelelő lehetőséget biztosít a változatos játéktémák megvalósításához. Folyamatosan felülvizsgáljuk játékeszközjeinket és ennek függvényében javítatjuk. Arra törekszünk, hogy minden eszköz megfeleljen az uniós előírásoknak. Pályázati forrásokból is bővítettük az udvari játékok állományát, és az alapítványok is segítséget nyújtanak. A Százszorszép óvodában van só szoba, melynek hatékonyabb kihasználtságára törekednünk kell.

Eszközellátottság:

Programunk megvalósításához megfelelő mennyiségű és minőségű eszközzel rendelkezünk. Folyamatosan szem előtt tartjuk a cserét és a pótlást, amennyiben szükséges. A meglévő játékparkot az óvodapedagógusok is folyamatosan gyarapítják, a saját maguk által készített szemléltető eszközökkel.

A megfelelő feltételek fenntartásához az óvodavezető hatékony gazdálkodása mellett az intézmény minden dolgozójának tárgyi állagmegóvására is szükség van.

8.3. Működés rendje

Az intézmény működését a Mesevár Óvoda és Mini Bölcsőde Szervezeti és Működési Szabályzata és mellékletei szabályozzák.

8.4. Az óvodai élet megszervezése

Napirendünket a folyamatosság és rugalmasság jellemzi. Fontos a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítása, szem előtt tartva a játék kitüntetett szerepét. A napi- és heti rendet a gyermekcsoport óvodapedagógusai alakítják ki.

Az óvodai nevelés feladatainak ismeretében a pedagógiai ráhatások rendszerét a gyermekek egyéni adottságaihoz igazodva tervezzük meg.

Az óvodapedagógus számára alapvetően fontos feladat a teljes nevelési folyamat tudatos átgondolása, még akkor is, ha jelentős mértékben építünk a spontán, gyermeki ötletre, tapasztalatokra. A nevelés és a tanulás tervezése egymással szoros kölcsönhatásban valósítható meg. A nevelési folyamatba szervesen illeszkedő tanulási folyamat részei:

- önálló és irányított tapasztalatszerzés,
- komplex foglalkozások rendszere, kötetlen és kötött kezdeményezések és foglalkozások.
- a tervezésnél az óvónő tevékenységi formákat aktuálisan egy azonos témaköré csoportosítja.

Mindezeket heti rend szabályozza, elősegítve a folyamatosságot, rendszerességet, nyugalmat az óvodai csoportban. A heti rendben vannak visszatérő, szokásokat alapozó tevékenységek, de ugyanakkor lehetőséget biztosít a rugalmasságra. Mivel programunkban kiemelt szerepet kap a vers, mese, ezért ezt minden napra tervezzük. Nevelési év közben is módosulhat. Kialakítása az óvónő feladata. Rögzítése a csoportnaplóban történik.

A gyermekek egészséges fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend biztosítja a feltételeket a megfelelő időtartamú tevékenységformák megtervezésével. A napirend figyelembe veszi a helyi szokásainkat és a gyermekek sajátos igényeit. A jó napirendet folyamatosság és rugalmasság jellemzi. A napi –és heti rendet a csoport óvodapedagógusai alakítják ki. Fontos a játék szerepét kiemelni! A napirendben az egyes tevékenységek időigénye rugalmasan kezelhető.

8.4.1. Heti rend

Tevékenységi forma	3 – 4 évesek	4 - 5 évesek	5 – 6 – 7 évesek
Verselés, mesélés	5 kezdeményezés	5 kezdeményezés	5 kötetlen foglalkozás
Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	1 kezdeményezés	1 kötetlen foglalkozás	1 kötött foglalkozás
Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka	1 kezdeményezés	1 kötetlen foglalkozás	1 kötetlen foglalkozás
Külső világ tevékeny megismerése	1 kezdeményezés	2 kötetlen foglalkozás	2 kötött foglalkozás
Mozgás	1 kötetlen foglalkozás	1 kötött foglalkozás	1 kötött foglalkozás
Időtartam	10 perc	20 – 25 perc	30 – 35 perc

Az óvodapedagógus döntheti el, hogy az adott esetben kötött vagy kötetlen formában kívánja megvalósítani a tevékenységet.

8.4.2. Napirend

A napirend a heti rendhez hasonlóan a folyamatosságot, a rendszerességet, a nyugalmat biztosítja az óvodai csoportokban, és lehetőséget nyújt a szokásrendszer segítségével az óvodások napi életének megszervezéséhez.

Időpont	Tevékenységek
6.30-10.30	Érkezés, játék, játékba integrált kezdeményezések egyéni és mikrocsoportos tevékenységek, foglalkozások, testápolási teendők, tízórai / folyamatos, együttes/felzárkóztatás, tehetséggondozás
10.30-12.00	Játék, mozgás a szabadban, séta, szervezett megfigyelések
12.00-13.00	Testápolási teendők, ebéd, előkészület a pihenéshez
13.00-15.00	Pihenés mesével, altatóval, halk ébresztő
15.00-15.30	Torna testápolási teendők, uzsonna: folyamatos, együttes
15.30-17.00	Játék a csoportszobában, a szabadban, délutáni foglalkozások, folyamatos hazabocsátás

8.4.3. Csoportok szerkezete

Törekszünk arra, hogy lehetőleg egy-egy csoportban a maximálisan- törvény által előírt-gyermeknél ne legyen több. Van osztott, részben osztott és osztatlan csoportunk is. A csoport munkáját két szakképzett óvónő szervezi és irányítja. A sokféle tevékenység - melyben a gyermek szabadon vesz részt - megkívánja a szakképzett dajka aktív segítségét a csoport életében. A dajka részt vesz a mindennapi tevékenységekben, séták, kirándulások alkalmával, illetve a kötelező testnevelés megtartásában. A csoportok kialakításánál figyelembe vesszük a szülők esetleges kéréseit is.

A nevelést segítők az óvónőkkel együttműködve segítik a gyermekek fejlődését, fejlesztését.

8.4.4. Kötelező dokumentumok

Pedagógiai programunk az irányadó az óvodapedagógusok és a nevelőmunkát közvetlenül segítők számára is

Az óvodapedagógus által vezetett dokumentumok:

Csoportnapló

- Gyermek névsora, jele, életkora, születésnap.
- Beszoktatási terv / beszoktatási idő/: kiscs.: november 15., de év közben szükség szerint
- nevelési terv, : féléves korcsoportra bontva ; feladat, eredmény
- tanulási terv: hetente: képességfejlesztés tükrében
- tanköteles korúak
- szervezési feladatok.
- heti rend, napirend.

- heti bejegyzés
- éves beszámoló
- látogatás
- összesítő lap

Nevelési terv felépítése:

- Egészséges életmód alakítása
 - gondozás
 - étkezés
 - testápolás
 - öltözködés
 - csendes pihenő
 - szabadidős mozgás, edzés
- Az érzelmi, erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés
- Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása
- Játék
- Verselés, mesélés
- Ének, zene, énekes játék, gyermektánc
- Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka
- Mozgás
- A külső világ tevékeny megismerése
- Munka jellegű tevékenységek
- A tevékenységben megvalósuló tanulás

Gyermekek egyéni adattárolója

Anamnézis. / szülő is kitöltheti/

Családlátogatás, /nem kötelező, de ajánlott/ környezettanulmány, / szülő is beírhatja/.

A gyermek fejlődési mutatói, melyet fél évente rögzítünk

Egyéb, a gyermek fejlődésére utaló dokumentumok, ha szükséges

Az óvónő megfigyeléseit tartalmazó feljegyzések, szükség szerint

A hátrányos helyzetű nehezen nevelhető és veszélyeztetett gyerekekről megfigyelés dokumentálása és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek írásbeli dokumentációja, szükség szerint

A gyermek egyéni fejlesztési terve szakértői és egyéb vizsgálatok dokumentumai

Az óvodapedagógus tájékoztatja a szülőt, aki aláírásával igazolja, hogy egyetért, részben egyetért, nem ért egyet.

Felvételi és mulasztási napló

- a gyermekek adatai: név, anyja neve, születési hely- idő, lakcím, telefonszám / szülő/
- a felvétel ideje
- a gyermek jelenléte, hiányzása
- a kimaradás oka, időpontja
- a csoport összesített napi, havi átlaga
- a gyermek státuszának jelölése
- TAJ szám, OM azonosító

Étkezési nyilvántartás

Jelenléti ív

8.5. Ellenőrzés, értékelés

Célja:

Az intézmény hatékony működésének elősegítése, a feladatok, utasítások végrehajtásának ellenőrzése, hibák javítása, az eredmények megerősítése, a hatékony módszerek elterjesztése.

Az ellenőrzés alapelvei:

- Az óvodapedagógus önállóságának tiszteletben tartása.
- A pozitív folyamatok erősítése.
- A kölcsönös bizalomra építés.

Az ellenőrzés módszerei:

- Szempontok szerinti csoportlátogatás.
- Gyermek tevékenységének ellenőrzése, értékelése.
- Szóbeli vagy írásbeli beszámoltatás.
- Dokumentumok ellenőrzése.

Az ellenőrzés, értékelés fórumai:

- Egyéni beszélgetés.
- Nevelőtestületi értekezlet.
- Munkaközösségi megbeszélés, foglalkozás.

Gyermeki mérés-értékelés a mérési- értékelési szabályzatban foglaltak szerint, mely a PP-hez van csatolva. Mérés-értékelési szabályzatunk Porkolábné Dr. Balogh Katalin és a Tarkabarka tagóvoda módszertani munkáiból adaptálva.

8.6. Hagyományaink, ünnepeink

Óvodánkban minden alkalmat megragadunk a hagyományok, az ünnepek kialakítására. Az óvodai élet szokásai, hagyományai, ünnepei érzelmi átélésre, gazdagon motivált tevékenységekre biztosítanak lehetőséget. A közös készülődések, tervezgetések a holnap öröme távlatot jelenthet a gyermekek számára. A hagyományok egy része az óvodánkban, egy része a gyermekcsoportokban kerül kialakításra, vagy a külső környezettel szoros összefüggésben alakul ki. Az ünnepek sajátos hangulatát, a hozzájuk kötődő hagyományokat, szokásokat tükrözik az óvónők vagy a gyermekek által bemutatott versek, mesék, mesejátékok. Az ünneplő ruha, a feldíszített óvoda, egymás megajándékozása, emelik az ünnep fényét.

Hagyományok, ünnepek:

- Gyermek születésnapjának megtartása csoport-hagyomány szerint.
- Mikulás, ajándékozás, kirándulás Nagykarácsonyba. Mesevár Óvoda
- Tökfaragó nap
- Őszi hagyományok / őszi záró/
- Nyugdíjas Karácsony Mesevár
- Adventi készülődés, ünnepvárás.
- Karácsony, az együttlét, a szeretet ünnepe.
- Farsang, vidám télbúcsúztató jelmezes bál.
- Húsvét, tojásfestés, locsolkodás, látogatás a nyugdíjasokhoz
- OVI OLIMPIA
- Mesevári Vigasságok / Családi Gyermeknap/
- A Föld napja

- Anyák napja, ajándékkészítés, bensőséges köszöntés,
- Csoportkirándulások
- Nagycsoportosok búcsúztatása, Évzáró

Nemzeti ünnepeink:

- Március 15., magyar zászló készítése.
- Október 6. Vécsey Károly emlékére / iskolásokkal/

Jeles napjaink:

- télűző
- Szülőknek: Óvodabál

8.7. Foglalkozási időn túl igénybe vehető tevékenységek

Óvodánkban a foglalkozási időn túli tevékenységek bevezetését több tényező is indokolta: A gyermekközösségben kiemelkedő képességű vagy épp valamely területen hátrányban lévő tagjait tudjuk még differenciáltabban foglalkoztatni.

A szülői igények és elvárások is szükségessé tették.

Nevelőtestület is szeretne így munkájában megerősítést kapni.

Óvodánkban többféle délutáni foglalkozást tartunk. Ez minden évben változhat az igények és lehetőségek alapján.

Foci foglalkozás: / Bozsik program/

Hangsúlyos szerepet tölt be a gyerekek nagy mozgásigényének kielégítésében. Nem csak fizikai erőnlétük, állóképességük javul, emocionálisan is fejlődnek, erősödik szocializációjuk is.

Játékos mozgásfejlesztés

Fontos feladat a nagymozgások fejlesztése, a gyermekek helyes testtartásának kialakítása és fejlesztése, a mozgás iránti vágy felkeltése és megtartása. Ez játékos formában történik. A mozgás megszerettetése későbbi életvitelük helyes kialakításának szempontjából is nagyon fontos.

Gyermektánc foglalkozás:

Magyar néptánc művészetünk is gazdag múlttal rendelkezik, ebből szeretnénk csipetnyit megismertetni, megszerettetni gyermekeinkkel.

Célunk a tánctanítással az, hogy:

megszeressék és örömeiket leljék a táncban, általa fedezzék fel testük alakíthatóságát szépségét.

Játékos angol, német nyelv

Szülői kérésre alakítottuk ki ezt a foglalkozást. A gyermekek dalos, mozgásos formában ismerkednek az angol, német nyelvvel.

Vitamintorna

Testtartás, mozgáskoordináció javítására. Ehhez kapcsolódó továbbképzést végzett kollégák vezetésével.

Úszásoktatás

Mozgáskoordináció fejlesztése, kitartás, fegyelem, figyelem, vízhez szoktatás. A gyerekek közeli nagyvárosba járnak, mindenkor felnőtt kísérettel, a lehetőségekhez és igényekhez igazodva.

Kézműves foglalkozás

Agyagozás, origami, barkácsolás

Gyermekjoga

Mozgásra ösztönzés, test és lélek harmóniája

A délutáni foglalkozások más-más arculattal, különböző feladatokkal működnek még is összefonódva egyazon célt szolgálnak, gyermekeink harmonikus test-lelki fejlődését.

Az óvoda teljes nyitva tartási idejében a nevelési idő alatt a gyermekekkel történő foglalkozások mindegyikét óvodapedagógus irányítja.”

Fizetős foglalkozást csak nevelési időn túl lehet tartani az óvodákban

9. Óvodánk kapcsolatai

„1. Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermek fejlődését. Ennek alapvető feltétele a családdal való együttműködés. Az együttműködés formái változatosak, a személyes kapcsolattól a különböző rendezvényekig magukban foglalják azokat a lehetőségeket, amelyeket az óvoda, illetve a család teremt meg.

2. Az óvoda kapcsolatot tart azokkal az intézményekkel, amelyek az óvodába lépés előtt (családi bölcsőde és egyéb szociális intézmények), az óvodai élet során (pedagógiai szakszolgálat intézményei, gyermekjóléti szolgálatok, gyermekotthonok, egészségügyi, illetve közművelődési intézmények) és az óvodai élet után (iskolák) meghatározó szerepet töltenek be a gyermek életében. A kapcsolattartás formái, módszerei alkalmazkodnak a feladatokhoz és a szükséglethez. A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában az óvoda legyen nyitott és kezdeményező.

A nemzeti, etnikai kisebbséghez tartozó gyermekeket is nevelő óvoda kapcsolatot tart az érintett kisebbségi önkormányzatokkal, kisebbségi szervezetekkel.”

Óvodánk nyitott, a kölcsönös bizalom és együttműködés jellemzi. Kapcsolataink a jól kiépített hagyományokon alapulnak, melyek folyamatos ápolása, újjal való bővítése fontos feladataink közé tartozik.

Óvoda – család / elveink/

- Az óvodapedagógusaink figyelembe veszik a családok sajátosságait, szokásait, az együttműködés során érvényesíti az intervenciók gyakorlatot, a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.
- Óvodánkban arra törekszünk, hogy a szülők megalégedésére, a családi nevelést kiegészítve gondozzuk, ápoljuk, védjük, szocializáljuk, neveljük, fejlesszük a gyermeket.
- A szülőket nevelőpartnernek tekintjük. Ismertetjük velük nevelési felfogásunkat, programunk célját, feladatát. Mi is szeretnénk megismerni a család nevelési eljárásait, módszereit, szokásait, hiszen az óvodai nevelés nem lehet eredményes a családi megerősítés nélkül. Folyamatosan konzultál minden óvónő a szülőkkel. Fontosnak tartjuk a hiteles tájékoztatást, a problémaérzékenységet, a tapintatot, az előremutató közös segítségnyújtást, az őszinte együttműködést, mely a kölcsönös bizalom talaján valósulhat meg.
- Óvodáink nyitottak. Előre egyeztetett időben a szülő betekintést nyerhet az óvodai csoport mindennapi életébe, tevékenységeibe ahol megtapasztalhatják, hogy gyermekük jól érzi magát.

- A nyílt napok, az ünnepélyek közül több is nyitott. A sikeres együttműködéshez szükséges a kölcsönös bizalom. A szülőknek tapasztalniuk kell, hogy tiszteletben tartjuk a reális nevelési elveket, szeretjük gyermekeiket.
- A nevelésnek, fejlesztésnek együtt kell haladnia ahhoz, hogy előkészítse az élethosszig tartó tanulás lehetőségét.
- Szükség van a pedagógus részéről egyfajta holisztikus szemléletre, hogy egységben tudja követni a gyermek személyiségfejlődését.
- Elfogadjuk, hogy a saját képességeinek megfelelő ütemben kell haladnia, életkorának, fejlettségi szintjének megfelelő ismeretet kell kapnia saját tanulási útján – akkor a váltás óvoda és iskola között a gyermek számára nem lehet trauma.
- A gyermek környezete megváltozott, de a pedagógiai légkör, a tanulás módja nem lesz ismeretlen a számára.
- A kompetencia alapú fejlesztés új lehetőséget kínál az óvoda pedagógusok számára az attitűdváltásra, a szemléletformálásra.
- Egyéni beszélgetések előzetes időpont egyeztetés után egyéni eszmegbeszélések az aktualitásnak megfelelően. / Egyéni problémák, személyes adattároló, iskolai előkészítés stb./
- Szülők igény szerinti tájékoztatása a gyermekek fejlődéséről, a nevelői szobában az óvodapedagógusok fogadóóráján.
- Felhívjuk a szülők figyelmét arra, hogy az együttműködés a szülőnek nemcsak joga, hanem kötelessége is.

Kapcsolattartás formái

- Óvodai beiratkozás
- Családlátogatás, a gyermek otthoni környezetének megismerése/nem kötelező/
- A fogadóóra, a megbeszélések a gyermek fejlődésének a szülővel való együttes nyomon követését szolgálja.
- Szülői értekezletek szervezése
- Szülői Szervezet vezetőjével, ill. tagjaival való találkozás, beszélgetés, tapasztalatcsere
- Foglalkoztató tevékenységek, mint pl. munkadélutánok, nyílt napok lehetőségének megteremtése
- Réteges megbeszélések (pl. nagycsoportos szülők iskola előtti vagy az újonnan óvodába érkező gyerekek szüleinek tájékoztatása)
- Közös rendezvények (kirándulás, előadás) szervezése
- Napi kapcsolattartás (a gyermekkel kapcsolatos aktuális témák megbeszélése), fogadóóra
- Az óvodai ünnepeken, rendezvényeken való részvétel

Feladatunk tehát:

- Érzelemgazdag, családi óvodai légkör kialakítása
- A szülői házzal való nyitott kapcsolat
- Napi konzultáció a gyermekek szüleivel
- A hiányzások okának folyamatos figyelemmel kísérése a csoportvezető óvodapedagógusok, gyermekvédelmi felelős részéről.
- Szükség esetén családlátogatás a családsegítő, gyermekjóléti szolgálat, a cigány kisebbségi önkormányzat segítségének igénybevételével.

A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, ebben az óvoda kiegészítő szerepet játszik. Ezért elsődleges feladatunk az óvoda és a családok közötti jó kapcsolat kiépítése. Ismertetjük a szülőkkel a pedagógiai programunkat ezzel is elősegítve az összhangban történő nevelést.

Óvoda – fenntartó

Kapcsolatunk részben hivatalos, részben pedig támogató, segítő jellegű. Problémáink megoldását az együttműködés jellemzi.

Óvoda – iskola: Óvoda –iskola átmenet támogatása

Kapcsolatunk jellemzője, hogy kölcsönösen megismerjük egymás törekvéseit és a NAT, valamint az ONOAP személyiségközpontú nevelési irányelveinek szellemében összhangoljuk munkánkat.

Origó család és gyermekjóléti központ Kalocsa

Szociálisan rászoruló családoknak, gyermekeknek segítségnyújtás havi 4 alkalommal osztott formában a székhely és telephely között.

Iskolaérettség elérését támogató pedagógiai munka

- PP eredményes megvalósítása a mindennapi óvodai élet tevékenységei során.
- A tanulási képességek megalapozásával a részképesség zavarok kialakulásának megelőzésével.
- Megoldási késztetés, figyelemkoncentráció, alkotásai vágy szükséges szintjének kialakítása.
- Kudarcmentes iskolakezdés biztosítása.
- Iskolaválasztás támogatása
- Minden nevelési évben még az ősz folyamán szülői értekezlet tartása a leendő elsős szülőknek. Ezen az értekezleten az iskola alsó tagozatos pedagógusai is részt vesznek.
- A gyermekek kudarcmentes iskolakezdésének érdekében ismerjük meg leendő tanítójukat.
- Vegyenek részt az iskolában játékos foglalkozásokon, iskolai ünnepélyeken, a szülőkkel nyílt órákon.
- A szülők vegyenek részt a tájékoztató megbeszéléseken, a beiskolázást megelőző időszakban.
- Az érintett iskolákkal az óvoda szoros kapcsolatot tart, tájékoztatót adhat a gyermeki megfigyelések, mérések eredményeiről megbeszélések alkalmával.
- Osztály és csoportlátogatás hospitálás keretein belül
- A gyermekek fejlődésének nyomon követése az általános iskola első évében.

Személyes beszélgetések az elsős tanítókkal a gyermek előmeneteléről. Az iskolai mérés tapasztalatainak összevetése az óvoda mérési eredményeivel. Szükség esetén esetmegbeszélések. Módszertani tapasztalatcserék. Óvónők látogatása az első osztályosoknál.

- Az óvoda, iskola kapcsolatában arra törekszünk, hogy az iskola megismerje azt a szándékunkat, hogy a gyermekeket egyéni képességeiknek és életkori sajátosságaiknak megfelelően úgy neveljük és fejlesztjük, hogy a környezetükben jól eligazodjanak, együttműködőek, kapcsolatteremtőek legyenek.
- A jó kapcsolat alapja a tisztelet és a megbecsülés egymás munkája iránt.

- Törekszünk arra, hogy 6-7 éves korra a tanuláshoz szükséges képességei kialakuljanak, amelyek alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdésére. Fontos, hogy az átmenet minél probléma mentesebb legyen.
- migráns gyerekek beilleszkedésének segítése

Az együttműködés formái

- Az iskolai nevelőkkel az emberi és szakmai kapcsolatok folyamatos ápolása, érdeklődés egymás munkája, problémái, eredményei iránt, egymás pedagógiai programjának ismerete
- Kölcsönös látogatások, tapasztalatgyűjtés: a leendő első osztályos nevelők januártól meglátogatják a nagycsoportos óvodásokat.
- Az első osztályosokat meglátogatják az óvó nénik az iskolában.
- Szakmai tanácskozások, megbeszélések, előadások szervezése az alsó tagozaton tanító nevelőkkel. Olyan pedagógiai, pszichológiai, módszertani témákban, amelyek segíthetik az óvoda-iskola átmenet zökkenőmentes megvalósítását (pl. magatartási és személyiségi zavarok, a nehezen kezelhető gyermekek problémája, a gyermeki másság kezelése, az óvoda-iskola közötti és iskolakezdés időszakában.
- Az iskolába készülő gyermekek érdeklődésének felkeltése az iskolalátogatások során. Ismerkednek a tantermekkel, iskolapaddal, iskolatáskával, stb.
- Kölcsönös részvétel egymás programjain
- A jó együttműködés alapja a kölcsönös nyitottság, egymás munkájának megismerése és megbeszélése.

Óvoda – gyermekélelmeztetés

A helyes táplálkozás, az egészséges életmódra nevelés érdekében aktívan részt veszünk az étrendek összeállításában. Napi kapcsolatban állunk az élelmezésvezetővel.

Óvoda – egészségügyi intézmények

Napi kapcsolatban állunk a védőnővel, a gyermekorvossal, fogorvossal. Gyermekeink évente orvosi szűrővizsgálatokon vesznek részt. Egészségügyi felvilágosító előadásokat szervezünk a szülők részére. Különböző programok megvalósítására, játszóház, táncház, előadások Szülőknek, főzőnap, szakemberek fóruma.

Óvoda – közművelődési intézmények

Részt veszünk gyermekműsorokon, kiállításokon, könyvtárlátogatásokon, a gyermekeknek szánt más programon, városi programokon, rendezvényeken

Óvoda – városüzemeltetés

Gyermekeink egészséges és balesetmentes környezetének érdekében kell együttműködni.

Óvoda – szakmai szervezetek

Szakmai tevékenységünk fejlesztése érdekében folyamatosan részt veszünk a pedagógiai intézet továbbképzéseiben. Felmerülő fejlődési problémák esetében igénybe vesszük a Szaktanácsadó és a Tanulási Képességeket Vizsgáló Szakértő Bizottság segítségét. A szegedi POK munkatársai szükség szerint segítik munkánkat.

Gyermekjóléti, családsegítő szolgálat (a családok szociális, mentális támogatásának segítése, folyamatos információ a szociális támogatási lehetőségekről, családok és szakszolgáltató intézmény közötti közvetítés). Összehangoljuk a gyermekvédelmi munkát, együttműködünk a

rászoruló gyermekek, családok támogatásának érdekében. Kapcsolattartás a szociális munkással, tárgyi feltételek biztosítása a megfelelő munkavégzéshez. Szülők erőforrásainak feltárása (kreatív tevékenység, szociális ellátó rendszerrel való kapcsolattartás).

Védőnői hálózat

A gyermekek óvodai beíratásának támogatása, jelzőrendszer működtetése, esetmegbeszélés. Szülői értekezleteken részvétel, egyéni tanácsadás.

Közös pályázatok írása, eredményesség esetén megvalósítás.

A gyermek fejlesztésében való kooperatív együttműködés a Szaktanácsadó és Szakértői Bizottsággal.

Mini Bölcsőde

- Kapcsolatot kiépítése és ápolása intézményünkben kialakított mini bölcsődei csoportokkal. Kölsönösen tájékoztatásra törekszünk az intézményünkben folyó nevelő munkáról, így tesszük zökkenőmentessé a gyermekek számára az átmenetet.

A kapcsolattartás formái:

- Tájékozódó látogatás a bölcsődében, a bölcsőde szokásrendszerének megismerése
- Ismerkedés a bölcsőde nagycsoportosaival
- Bölcsődések látogatása az óvodában
- Kisgyermeknevelők meghívása nyílt napra
- Szülői értekezlet a leendő óvodások szüleinek

Kapcsolat felvétele és ápolása a testvérvárosi óvodával

- kapcsolat felvétele a Holtmarosi Óvodával
- egymás támogató munkája nevelési ügyekben
- lehetőség szerint személyes találkozó szervezése
- testvérvárosi óvoda gyermekeinek támogatása tárgyi eszközökkel lehetőség szerint
- a nemzeti identitástudat erősítése
- hagyományok, szokások megismerése

10. Az óvodai élet tevékenységi formái

10.1. Játék

Célja:

- a gyermek megismerje, felfedezze az őt körülvevő világot
- gyermeki személyiség sokoldalú fejlesztése
- örömforrás
- szociális kapcsolatok kialakulásának és fejlesztésének színtere

Feladata:

- értelmi fejlődés elősegítése
- társas kapcsolatok fejlesztése
- nyitottá váljon a gyermek a világ dolgaira
- szabályokhoz való rugalmasság képességének fejlesztése

A játék az óvodáskor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, így a nevelés leghatékonyabb eszköze.

A szabadjáték a kisgyermek elemi pszichikus szüksége, melynek hosszantartóan és zavartalanul ki kell elégülnie.

Szabad játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az indirekt irányítás felelősségét. Fontos a szabad játék túlsúlyának érvényesülése.

A játék kiemelt jelentősége az óvodánk napirendjében, időbeosztásában is megmutatkozik
Cél:

- örömszerzés
- a környező világ megismerése
- a gyermek személyiségének fejlődése
- szociális kapcsolatok kialakításának színtere

A kisgyermek első valódi játszótársa a családban, az óvodában is a felnőtt - a szülő és az óvodapedagógus. Utánozható mintát ad a játéktevékenységre, majd amikor a szabad játékfolyamat már kialakult, bevonható társ marad, illetve segítőtve, kezdeményezővé lesz, ha a játékfolyamat elakad. A felnőtt jelenléte teszi lehetővé a gyerekek közötti játékkapcsolatok kialakulását is.

„A játék a gyermek útja annak a világnak a megismeréséhez, amelyben most élnek, és amelyet továbbalakítani hivatottak.” / Gorkij /
Játékfajták

Gyakorló játék során átéli az újra és újra ismétlődő cselekvésből fakadó siker örömét.

- Manipulációs gyakorlójáték közben a gyermek ismerkedik az őt körülvevő világgal, annak tárgyaival.
- Verbális gyakorlójáték fejleszti a ritmusérzékenységet és jelentősége lehet a beszédgátlások megelőzésében.
- a tevékenység örömeért játszik célja a mozgás, minden különösebb célzatosság és ok nélkül

Szerepjáték:

- A szerepjátéknak fontos szerepe van a szociális kapcsolatok kialakulásában, a társas viselkedés különböző formáinak gyakorlásában.
- a gyerek eljátszhatja, kijátszhatja a való életben látott szerepeket, élményeket
- fontos a szorongásoldó-, feszültségcsökkentő hatása

Szimbolikus szerepjátékukban visszatükröződnek a valóság lényeges mozzanatai

- Gyakorolják ismereteiket és újakat tanulnak egymástól.
- Ebben a játékban nem az irányító, hanem inkább a játszótárs szerepét töltjük be.

Szabály játékban megtanulják, és önként vállalják a szabályok betartását.

- Legfontosabb eleme a szabályokhoz való alkalmazkodás igénye. Játék közben a gyermek helyes magatartásformákat sajátít el, érzelmeket tanul (indulatait fékezni tudja, siker kudarctűrés, türelem, kitartás, akarat erő, felelősségtudat, feladattudat).
- Fajtái:
- értelemfejlesztő szabályjáték pl. társasjáték
- mozgást fejlesztő szabályjáték pl. fogócska, körjáték

Konstruálás közben spontán vagy meghatározott céllal különböző anyagok felhasználásával létrehoznak eszközöket, melyet beépítenek játékukba és átélik az alkotás örömét.

- Eleinte spontán építenek, később az átgondolt, elrendezett, meghatározott céllal végzett tevékenység dominál.
- Változatos eszközöket biztosítunk; megmutatjuk az összerakás technikáját, de a megvalósítást a gyermekre bízunk. (Kedvelt építési játék a homokozás, télen a hóból építés.

Népi játékok

- Az óvodai nevelésbe a népköltészeti alkotásokon túl a **hagyományápolás** azon területeit-tevékenységeit illesztjük be, amelyek a gyerekekből a tevékenység örömét váltják ki, érzelmi többletet jelentenek.
- Játékidőben a természetes anyagok közelsége motiválja a gyerekeket, az anyagok állandó jelenléte cselekvésre készíti. Az elkészült tárgyakkal, népi gyermekjátékszerekkel gazdagítjuk játékukat.
- A természetes anyagokkal való műveletek mellett sort kerítünk a dalos játékok és a népi sportjátékok játszására az udvaron is.

Dramatikus játék, drámajáték:

- A drámajáték célja az egész személyiség harmonikus és differenciált fejlesztése, a kommunikációs készségek, képességek kibontakoztatása. A gyerekek bátrabbakká, közvetlenebbekké, nyitottabbakká válnak, erősödjen az önbizalmuk, fogékonyabbak legyenek.
- eszköze a dráma, a cselekedtetés
- a gyermek önkifejezése, gondolkodása, kooperatív képessége fejlődik
- a játékokra alapoz, a gyermeki cselekvésre koncentrál, feltárja és fejleszti a gyermek kreatív képességeit

Barkácsolás:

- Kéziszerszámok segítségével különböző anyagokból új tárgyakat, új alkotást készítenek, elsősorban a játékukhoz vagy pusztán a játékalkotás örömeért.
- A gyermek magáért az új létrehozásának, alkotásnak örömeért végzi a tevékenységet. Célja a kezűgyesség, képzelet, kreativitás fejlesztése.

Az óvodapedagógus feladatai:

- nyugodt, derűs légkör kialakítása, az elmélyült játék feltételeinek megteremtése
- megfelelő hely kialakítása, amely biztosítja a gyermekek szabad mozgását, biztonságát / nagy mozgástér - meghitt kuckó /
- elegendő idő biztosítása a játék számára, a napirendben szereplő egyéb tevékenységek simuljanak bele a játék folyamatába
- bővíti a mozgásos szabályjátékokat, amelyeket a gyermekek szabadban és udvaron is játszhatnak.
- játékhoz egyszerű, alakítható a gyermeki fantáziát megmozgató anyagok, eszközök, játékszerek biztosítása
- egyéni és közös élményszerzési lehetőségek kihasználása a játék fejlesztése érdekében
- ötletek, lehetőségek, helyzetek teremtése a sokszínű játékhoz
- gyermeki játék önállóságának tiszteletben tartása

- megteremti a szerepjátékhoz szükséges élethelyzeteket, biztosítja a szereppel való azonosulás lehetőségét, a képzelőerő kibontakozását, a kapcsolatteremtést, a szociális kapcsolatok erősítését, és a közösségi magatartási formák kialakulását
- utánozható minta adása
- megismerteti a gyermekeket a népművészettel, népszokásokkal, népzenevel, táncokkal kapcsolatos népi játékokkal
- segíti a játék szabályainak megértését és betartatja azok alkalmazását
- betartatja a játékszerekkel és az együtt játszással kapcsolatos elemi magatartási szabályokat
- a felnőtt legyen kezdeményező, segítő, bevonható társ, ezzel segítve a gyermekek közötti játékkapcsolatok, kommunikáció kialakulását

Sikerkritériumok:

- Megfelelő tapasztalatok és élmények birtokában önállóak a játék előzetes, közös tervezésében, a szerepek és eszközök kiválasztásában.
- A szabályokat betartják és betartatják, szabálytudatuk megalapozottá válik.
- Képesek érzéseiket, élményeiket kifejezni, másokét tolerálni.
- Ismerjék és alkalmazzák a megfelelő, alapvető magatartási normákat és viselkedési szokásokat.
- Alkotó gondolkodás, kreativitás mutatkozik játékaikban.
- Érzik és élvezik az együtt játszás örömét.
- Tartós és szoros kapcsolat kialakulása
- Egyszerűbb eszközöket létrehozhatnak, és azt használják is
- Közös játékot terveznek, kiválasztják az eszközöket és szerepeket

10.2. Verselés, mesélés

A gyermeket anyanyelvén neveljük.

Cél:

A gyermekek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének segítése, pozitív személyiségjegyeinek megalapozása elsősorban a mesék segítségével. A mesék, versek segítségével maradandó irodalmi élmény nyújtása.

Feladat:

- Belső képteremtésre tanítás.
- Érzelmek feldolgozása.
- Szókincsbővítés.: aktív és passzív
- Dramatizálással, bábozással irodalmi művek feldolgozása
- A pozitív személyiségjegyek megerősítése.

A mese, a vers kiemelt szerepet tölt be programunkban és az óvodai életben egyaránt. Nem az egyik foglalkozási ág, több annál, mindig mesélünk, verselünk, amikor igény, kedv, idő van hozzá. A mese és a vers örömet kiváltó társas élmény, emberi kapcsolatokra tanít, erkölcsi tartalma van, belső indulati élményeket vetít. Amikor verset, mesét választunk értékekkel bánunk. A jó minőség, tiszta arányok adnak határozott arculatot annak, amit közvetítünk. A **mese** a szépséges magyar **nyelv kincsestára**, amely a beszéd és a kommunikáció legváltozatosabb kellékeit kínálja. Irodalmi nevelésről csak akkor beszélhetünk, ha a gyermek szereti a verset, mesét, ha kéri és várja az újabb élményt.

Az érzelmi biztonság megadásának s az anyanyelvi nevelésnek egyaránt fontos eszközei a többnyire játékos mozgásokkal is **összekapcsolt népi mondókák**, dúdoló, versek, varázslós és regélős versikék. Ezek ritmusukkal, a mozdulatok és szavak egységével a gyermeknek érzéki – érzelmi élményeket adnak.

A mese a gyermek érzelmi – értelmi és erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A kisgyermek szorongásaira feloldást és egyben megoldást kínál. A mesék csodás világát közvetítő személyes kapcsolatban a gyermek nagy érzelmi biztonságban érzi magát, és a meghitt hangulatban belső képvilágot jelenít meg. A magyar **népmesék**, **Mátyás király** meséi, a **magyar mondakörből** válogatott művek fejlesztik a honismeretet, erősítik a nemzeti identitás tudatot és hazaszeretetet.

A vers, mese szoros kapcsolatban áll a nevelés más területeivel

- Az **anyanyelvi neveléssel**, mert az irodalom közege a nyelv, a gyermek a mesélés, a vers mondogatása alkalmával készen kapott szép szöveget hallanak, az óvónői beszédminta alapján csiszolódik kiejtésük, gyarapodik szókészletük.
- Az **érzelmi neveléssel és szocializációval**, mert emberi kapcsolatokat tanít, mélyíti az önismeretet. A népi mondókáknak fontos szerepük van az érzelmi kötődés megszilárdításában
- Az **erkölcsi neveléssel**, mert a népmese segíti az emberi érintkezés alapvető viselkedési szabályainak (tisztelet, szeretet, megbecsülés, elfogadás, együttélés, stb.) megismerését, általa fejlődik a gyermek normarendszere.
- A **zenével**, az **énekekkel**, mert ugyanabból a forrásból merítenek.
- A **vizuális tevékenységgel**, mert a gyermek az átélt élményeket megjeleníti
- A **játéktevékenységgel**, mert a mesei élmények által gazdagodik fantáziájuk, kreativitásuk a játéktevékenységük színesedik
- A **mozgással**, mert a mozgásos játékok során fejlődik a gyermek mozgáskoordinációja, egyensúlyérzéke, térérzékelése.
- Az **érzelmi fejlesztéssel**, mert mesehallgatás közben alapvető érzelmeket él át.

Ez a gyermeki élményfeldolgozás egyik legfontosabb formája. A mesénél nincs gyönyörűsebb dolog a világon, a mese az óvodai élet nyüzsgő közegében a csend szigete. Pihentet, szórakoztat, táplálja a képzeletet és teljes világképet ad

Óvodapedagógus feladatai:

- ismertesse meg a magyar nyelv szépségét, kifejező erejét
- A mese, vers kiválasztásánál figyelembe veszi a gyermekek fejlettségét, a csoport képességeit. Fokozatosan jut el az egyszerű gyermek és állattörténetektől a láncmeséken át a bonyolult szerkezetű tündérmesékig
- Legyen sokoldalúan felkészült, a mindennapokhoz, a váratlan helyzetekhez is tudjon irodalmi élményt nyújtani. / találós kérdések, közmondások, népi mondóka gyűjtemény, népmesék, állatmesék, tündérmesék, realiztikus mesék, verses mesék. /
- Igényesen és megfelelő arányban válogasson a népköltészet, a gyermekirodalmi művek gazdag tárházából.
- A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok / cirókázás, höcögtetés stb./ gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. Óvodánkban a népi, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van.
- Az önkifejezés erősítése a mindennapi mondókázással és/vagy meséléssel, és annak mozgással,- ábrázolással történő kombinálása
- Meghitt helyet teremtsen, felhívó jellel is készítse elő a kellő hangulatot.

- Teremtse meg a lehetőségét a minden napi verselésnek, mondókázásnak és mesélésnek.
- Szerettesse meg a verset, mesét, ne magyarázza meg, válaszoljon a spontán gyermeki kérdésekre
- Esztétikai élmények nyújtásával, az irodalmi alkotások személyiségformáló hatásával igényességre, a mese, vers megszerettetésére nevel.
- Az irodalmi műveket tiszta kiejtéssel, helyes hangsúlyozással, kifejezően és példaértékűen mutassa be.
- Az irodalmi élmények feldolgozását segítse elő a különböző eszközök, anyagok, barkácsolási lehetőségek biztosításával, a dramatizáláshoz szükséges jelmezekkel.
- Gyakran bábozzon, mely látványos, színes, figyelemfelkeltő legyen segítve a képzeleti képek előhívását.
- Az irodalom megjelenítéséhez szükséges eszközöket a gyermekek számára elérhető helyre tegye. / könyvek, képek, bábok, bábparaván /
- Ismertesse meg a szülőket az élszóban történő, meghitt hangulatú, bensőséges kapcsolattal mesélés fontosságával.
- Hibásan ejtett szót nem ismétléssel, hanem annak helyes változatát szövegbe fűzve javítjuk
- Mesélési szabályokat alakítson ki, és azt tartassa be
- Nem a mennyiségi verstanulás a fontos

Sikerkritériumok:

- Az irodalmi élmény a gyakorlás hatására megjelenik a gyermekek játékában, nyelvi kifejező képességében, egyéb esztétikai területen is.
- Igénylik a mesét, a verset és ezek színes, változatos előadási módját.
- Biztonsággal használják az irodalom megjelenítéséhez szükséges eszközöket, a mesekönyveket, becsülik és óvják azokat.
- Minden napi életükben is alkalmazzák a versekben, mesékben használt szókapcsolatokat, a hangutánzó, hangulatfestő, rokon értelmű és iker-szavakat.
- Kialakulnak az érthető, kifejező beszédképesség alapjai, fejlődik gondolkodásuk, fantáziájuk, szándékos figyelmük.
- Erősödik beszédképességük, beszédkedvük, megismerik a magyar nyelv ritmusát, hanglejtését, lüktetését.
- Szívesen fogadják és kérik az ismétlést, tevékenységeik során mondogatják az ismert verseket, mondókákat.
- Maguk is találnak ki rövid meséket, történeteket.
- Alkalmazzák a versekhez, népi mondókákhoz kapcsolódó mimikákat, mozdulatokat.
- A szereplők jellemvonásai által felismerik a pozitív és negatív tulajdonságokat, a jó és a rossz közötti különbséget, mely által fejlődik erkölcsi ítéletük.
- Tudják a versek, mesék cselekményét követni, felidézni, kiegészíteni, önállóan elmondani, a folytatásos versek, mesék szálait összekapcsolni.
- Irodalmi nevelés hatására gyermekeink befogadóból maguk is előadóvá válnak.

10.3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

„Zene nélkül nincs teljes ember”- hirdette Kodály Zoltán.

Célja a zenei képességek fejlesztésén túl a zenét értő és szerető kiegyensúlyozott, harmonikus, boldog gyermekké nevelés. Minden népzenei nevelésének saját néphagyományából kell kiindulnia.

Feladatai:

- Az óvodában a környezet hangjainak megfigyelése, az éneklés, a zenélés felkeltik a gyermekek zenei érdeklődését, formálják zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat. Az élményt nyújtó közös ének-zenei tevékenységek során a gyermekek felfedezik a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömét.
- A közös **éneklés, zenélés, ölbeli játékok, a népi gyerekdalok** és énekes játékok örömmel töltik el őket, formálják zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat.
- A népdalok éneklése, a gyermek néptáncok és népi játékok a **hagyományok** megismerését, továbbélését segítik. Az óvodai ének-zenei nevelés feladatainak eredményes megvalósítása megalapozza, elősegíti a zenei anyanyelv kialakulását
- A fejlesztés anyagát a pentaton karakterű öt hang terjedelmű gyermekjátékok, népi mondókák, műzenei szemelvények, valamint a művészi értékű gyerekdalok alkotják.
- Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek (a ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakításában.
- A zenehallgatási anyag megválasztásánál az óvodapedagógus figyelembe veszi nemzetiségi nevelés esetében a gyermekek hovatarozását is.”
- A választékbővítést szolgálja a gyermekek által oly kedvelt mesékhez dallamot is társítunk, melyeket gyermekjátékként eljátszhatnak. Az óvodapedagógus szabadon eldöntheti, hogy az életkor a gyermekek fejlettsége, ill. a zenei feladat megvalósítása érdekében elképzeléseit mikor, milyen formában kívánja érvényesíteni. Dalokkal, mondókákkal, népi játékokkal, népi gyermektáncokkal kialakítjuk az együttjátszás, mondókázás, éneklés, mozgás örömét, formálva így a gyermekek közösségi szellemét is.
- A felnőtt minta utánzásával az éneklés, zenélés részévé válik a gyermek mindennapi tevékenységének.

Óvodapedagógus feladatai:

- Alapozza meg a zenei anyanyelv kialakulását.
- Keltse fel a gyermekek éneklési kedvét, maga is örömmel játsszon, vállaljon szerepet.
- Követendő példát nyújtson tiszta éneklésével, váljon részévé a mindennapi tevékenységeknek
- Folyamatosan bővítse mondóka és dalgyűjteményét.
- Biztosítsa a gyermekeknek az örömteli együtt éneklést, zenélést, táncolást.
- Teremtse meg a lehetőségét annak, hogy a gyermekek a nap folyamán bármikor végezzenek spontán zenei tevékenységeket.
- Fejlessze a gyermekek hallását, ütem- és ritmusérzékét, zenei mozgáskultúráját.
- Ismertesse és szerettesse meg a gyermekekkel a hangszereket.
- Fejlessze a gyermeki képességeket: éneklési készség, zenei hallás, ritmusérzék, mozgáskészség, zenei formaérzék, zenei emlékezet, zenei alkotókészség, zenei befogadó készség, tánclépések, szem-kéz koordináció (taps, hangszerek) tér „bemozgása”, térformák

Sikerkritériumok:

- A zene iránt érdeklődők, örömmel, érzelmi gazdagsággal énekelnek, maguk is kezdeményeznek énekes játékokat.
- Érzik az egyenletes lüktetést, a dalok ritmusát, kifejlődött zenei hallásuk.
- Megkülönböztetik és alkalmazni is tudják a zenei fogalom párokat.

- Felismerik a dalokat dúdolásról, hangszerről, motívumokról, tudnak magukban is énekelni.
- Használják ütőhangszereket.
- Tudnak egyöntetűen, szép testtartással mozogni.
- Közös énekléssel megszépítik hagyományos ünnepeinket

10.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

Cél: A gyermeki ábrázolás, alkotás, a belső kép gazdagítása, alkotó légkör teremtésével. Az önkifejezésre, az esztétika élmények befogadására való igény kialakítása. A gyermek tér, forma és szín képzetének gazdagítása. A finommozgás pontosabbá, könnyedebbé tétele.

Feladatai:

- Maga a tevékenység - s ennek öröme - a fontos, valamint az igény kialakítása az alkotásra, az önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására.
- Ezen tevékenységek az egyéni fejlettséghez és képességekhez igazodva segítik a képi-plasztikai kifejezőképesség, komponáló-, térbeli tájékozódó- és rendezőképességek alakulásának fejlesztését.
- A gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagítása és annak képi kifejezését: a gyermekek tér-forma és szín képzetének gazdagodását, képi gondolkodásuk fejlődését, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítását.
- Íráshoz szükséges mozgáskoordinációk, szem- kéz koordináció fejlesztése, sík- és térbeli tapasztalat bővítése.
- **Népművészeti motívumok** megismertetése, esztétikai érzék fejlesztése.

Vizuális tevékenységek: rajzolás, festés, vágás, gyurmázás, ragasztás, varrás, barkácsolás

Óvodapedagógus feladatai:

- Az ábrázoló tevékenységre az egésznap folyamán biztosítson időt, teret és lehetőséget.
- Ismertesse meg a gyerekeket a különböző anyagokkal, eszközökkel: homok, agyag, színes papírok, textíliák, magvak, termények..., ceruzák, zsírkréta, olló...
- Ismertesse meg a gyermekeket a különböző technikákkal: rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, vágás, ragasztás, origami,...
- Segítse elő a természet színeire, formáira való rácsodálkozást, tér-forma-szín képzetének gazdagítása.
- Segítse, bátorítsa a gyermeki kreativitás, alkotóképesség kialakulását, a gyermeki fantázia szárnyalását.
- Népmeséken, népi mondókákon keresztül ismertesse meg a gyermekeket népművészeti elemekkel / tulipán, életfa stb./
- Hagyományos ünnepeink, nemzeti ünnepeinken keresztül keltse fel a gyermeki érdeklődést a kismesterségek, népi foglalkozások iránt / fazekasság, szövés, fonás stb./
- Konkrét gyermeki tevékenységhez kapcsolódva jelenjenek meg nemzeti szimbólumaink tevékenységük során / korona, címer, zászló/ pl. mesei feldolgozás, nemzeti ünnep
- Igyekezzen sokszínű, minél gazdagabb élményforrást biztosítani.
- Biztosítsa a gyermekek képi gondolkodásának fejlődését, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítását.
- Gyermeki képességek fejlesztése: esztétikai érzékenység, élménybefogadási képesség,

szem- kéz koordináció, finommotorika, megfigyelő és koncentráció képesség, forma, arányérzék, síkban, térben való tájékozódó képesség, vizuális emlékezet és képzelet, ritmusérzék, monotonia tűrés, képi- logikai- komponáló képesség, belső látás, színérzék, kooperációs képesség, igény az alkotásra, önkifejezésre,

Sikerkritériumok:

- A képalkotásban egyéni módon jelenítik meg az élményeiket, elképzeléseiket.
- Alkotásukra jellemző a részletező formagazdagság, a színek alkalmazása.
- A téralakításban, építésben bátrak, ötletesek, együttműködők.
- Rácsodálkoznak a szép látványra, tudnak gyönyörködni benne.
- Az eszközöket készség szinten kezelik.
- Formaábrázolásuk változatos, többnyire képesek hangsúlyozni a legfontosabb megkülönböztető jegyeket, jellemző formákat.
- Emberábrázolásaikban megjelennek a részformák, próbálkoznak az egyszerű mozgások jelzésével is.
- Tudjanak kompozíciót közösen létrehozni.
- Tudjanak véleményt mondani egymás munkáiról, műalkotásokról.
- Témáikban megjelenítik saját élményeiket a mesékről, dalokról, ünnepekről és különböző tevékenységekről.
- Egyszerű játék készítése
- Szem-kéz koordinációja, finommotorikája megfelelően fejlett a sikeres iskolai munkához.

10.5. Mozgás

A mozgás a gyermek legtermészetesebb megnyilvánulási formája, az óvodás kor egész időszakában jelentős szerepet tölt be.

A tevékenység célja: a gyermekek természetes, harmonikus mozgásának, mozgáskoordinációjának, testi képességeinek fejlesztése játékos formában.

Feladatai

- A tájékozódást, az alkalmazkodó képességet valamint a személyiség akarati tényezőit fejlesztjük úgy, hogy megmaradjon óvodásaink mozgáskedve.
- A különböző szervezeti formákban biztosított rendszeres mozgással, az egészséges életvitel kialakításával erősítjük a gyermekek fizikai erőnlétét, állóképességét, a társra figyelmet
- Kihasználjuk a népi mondókák, kiolvasók, ringatók ritmusfejlesztő hatását, mely fontos része a mozgáskultúrának.
- vízhez szoktatás
- A különböző mozgásformák kedvezően befolyásolják a gyermeki szervezet növekedését teherbíró-képességét és az egyes szervek teljesítőképességét.
- vázizomzat erősítése
- A különböző mozgásformáknak szerepük van az egészség megőrzésében, megóvásában. Felerősítik és kiegészítik a gondozás és egészséges életmódra nevelés hatását.
- A mozgáskultúra fejlesztése mellett segítik a térben való tájékozódást, a helyzetfelismerést, a döntést és az alkalmazkodóképességet, valamint a személyiség akarati tényezőinek alakulását

Az óvodapedagógus feladatai:

- Biztosítson a gyermekek egyéni igényeinek megfelelő módon és mértékben általános és speciális mozgást, ügyességet, állóképességet, gyorsaságot, erőnlétet fejlesztő játékokat, tevékenységeket.
- A gyermekek egészséges fejlődése érdekében megteremti azokat a feltételeket, amelyek elősegítik a biológiai fejlődést, növelik a szervezet teherbíró képességét az egyéni sajátosságok figyelembe vételével.
- Fejleszti a gyermek természetes mozgását: járás, futás, ugrás, támasz, egyensúlyozás, dobás, függés.
- Naponta két alkalommal, délelőtt és felkelés után is mindennapos testnevelés tartása.
- Minden nap, minél hosszabb időn keresztül adjon lehetőséget a gyermekeknek a szabad levegőn való tartózkodásra.
- A testgyakorlatok mintaszerű bemutatásával, a játékba való aktív bekapcsolódásával a gyermekeket kedvezően motiválja.
- Vegye figyelembe a gyermekek egyéni képességeit, teherbírását, törekedjen a differenciált mozgásfejlesztésre.
- A foglalkozások középpontjában a játék, a játékos versengés, az örömteli, felszabadult tevékenység legyen, juttassa sikerélményhez a gyermekeket.
- OVI olimpia megrendezése
- Fejlesztendő képességek: kondicionáló képességek: erő, gyorsaság, állóképesség ügyesség

Sikerkritériumok:

- Fizikai állóképességük megfelelő, erősek, edzetek, ügyesek, mozgásuk koordinált.
- Ismerik az irányokat, tudnak térben tájékozódni.
- Egyensúlyozó képességük, ritmusképességük, ütemtartásuk fejlett.
- Ismerik és biztonságosan használják a tornaszereket, eszközöket.
- Betartják a játékszabályokat, tudnak csapatban együtt játszani, versengeni.
- Fejlett önfegyelmük, önuralmuk, kialakult tolerancia képességük.
- Megszeretik és igénylik a mozgást és önként, örömmel vesznek részt a tevékenységekben.
- Mozdulásuk összerendezett, harmonikus, testi fejlettségük, erőnlétük alkalmassá teszi őket az iskolai életre.

10.6. A külső világ tevékeny megismerése

A gyermek aktivitása és érdeklődése során tapasztalatokat szerez a szűkebb és tágabb természeti – emberi – tárgyi környezet formái, mennyiségi, téri viszonyairól.

Célja:

- A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszonya kialakítása a természethez, az emberi alkotásokhoz.
- Szülőföld megismerése, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a családi és a tárgyi kultúra értékeinek, szeretete, védelme.
- Érzelemgazdagítás a természethez kapcsolódó hagyományőrző tevékenységekkel.

Feladata:

- A környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatok, ismeretek szerzése, tevékenységben történő alkalmazása.

- Felismertetni a mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyokat: alakítani a gyermek ítélőképességét, tér-, sík- és mennyiségsszemléletét.
- A sokirányú fejlesztés során eljuttatni a gyermekeket a tárgyi ismereteken túl a természeti jelenségek és folyamatok, valamint a társadalmi környezetünk összefüggéseinek érzékeléséig.
- A mese, a vers által megismertetni a gyermekeket a természet változásaival, a természeti jelenségekkel, a növényekkel, az állatokkal, valamint az év során az egymást követő ünnepekkel és népszokásokkal. Igaz örömet, élvezetes ismeretszerzést nyújtanak a mesék, versek egyedülállóan varázslatos nyelvezetükön keresztül.
- Pozitív érzelmi viszony kialakítása a természeti és társadalmi környezethez, a későbbi matematikához olyan tevékenységek által, melyekben megélhetik, felfedezhetik, rátalálhatnak a tudás örömére.

Témakörök:

A külső világ megismerését segítő tevékenységek:

- folyamatos és alkalomszerű megfigyelések
- séták, kirándulások, múzeum-, kiállítás látogatások
- elemi kísérletezgetések
- barkácsolás sokféle anyaggal és technikával
- különböző játéktípusok (szabály-, kártya-, tematikus-, verseny-, szimulációs-, csapat-, érzékelő játékok)
- játékos munkajellegű feladatok (sütés, főzés, kerti munkálatok)
- keresések, gyűjtések, válogatások, rendezések, csoportosítások, kirakások, építések

Óvodai szintű tevékenységek:

- ünnepeink, hagyományápolás (Ősz záró, Márton-nap, Mikulás, karácsony, farsang, téltemetés- kisleégetés, március 15., október 6.)
- egészségvédelem, egészségmegőrzés
- szelektív hulladékgyűjtés, fáradt étolaj gyűjtése, gesztenyegyűjtés

Társadalmi környezet

- család
- óvoda tárgyi környezete
- emberek élete (népi mesterségek, kismesterségek, foglalkozások)
- ünnepek, hagyományok

Természeti környezet

- évszakok – jellemző jegyek, körforgás
- idő – napszakok, napok, hét, hónapok
- időjárás változásai és hatása az emberekre, állatokra, növényekre
- a környezet élettelen elemei
- égitestek – bolygók, csillagok
- növények és gondozásuk
- állatok és gondozásuk
- környezet színei
- az emberi test
- természet és környezetvédelem

Épített környezet és társadalom

- óvoda és környéke (utca, bolt, játszótér, könyvtár)
- közlekedés

- művészeti értékeink

Segítő tevékenységek

- séták, kirándulások
- megfigyelések, kísérletezgetések
- barkácsolás többféle anyaggal
- kiállítások megtekintése, múzeum látogatás
- gyűjtés, keresés, válogatás, rendszerezés, kirakás, csoportosítás
- játékos munkavégzés
- játéktípusok/ szerep, szabály, stb./

Óvodapedagógus feladatai:

- Tegye lehetővé a gyermekek számára a környezet tevékeny megismerését.
- Formálja a környezettudatos magatartást
- Biztosítson alkalmat, időt, helyet, eszközöket a spontán és szervezett tapasztalat- és ismeretszerzésre.
- Alakítsa ki a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásait.
- Aktív érdeklődés felkeltése a gyermekeket körülvevő szűkebb és tágabb természeti-társadalmi jelenségekről és viszonyaikról.
- Pozitív érzelmi viszony kialakítása a természeti – emberi - tárgyi világ értékei iránt.
- Alakítja a gyermekek a mennyiségi, alaki, nagyságbeli, tér- és síkbeli szemléletét.
- Elsődleges feladata, hogy olyan matematikai környezetet teremtsen, ami a hagyományos matematikai foglalkozás nélkül is ösztönzi a gyermeket a megfigyelésre, gondolkodásra és problémamegoldásra.
- Fejlessze a gyermek számfogalmát, számolási készségét, mennyiség állandóságát. / ok – okozati összefüggések, mennyiségi rendezettség, relációk /
- A matematikai nevelést egyéni, differenciált módon és mikro csoportos fejlesztéssel valósítja meg.
- Megfigyelteti a gyermekekkel környezetük élővilágát.
- Meglátatja a természet szépségeit, az időjárás változásait, az évszakok körforgását.
- Törekedjen arra, hogy minél több élményt gyűjtsenek a gyermekek saját környezetükről.
- Adjon lehetőséget arra, hogy többnyire természetes helyzetben valóságként, tapasztalás, kísérletezés, cselekvés útján ismerjék meg a gyermekek a világ dolgait, jelenségeit.
- Segítse elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában.
- Építsen a gyermekek természetes kíváncsiságára, érdeklődésére, vegye figyelembe az egyéni adottságokat, támaszkodjon a gyermekek ötleteire, igényeire, élményeire.

Sikerkritériumok:

- A megszerzett ismereteiket alkalmazzák a mindennapi életük során.
- Megalapozott ismeretekkel rendelkeznek a növény és állatvilágról, természeti jelenségekről, az évszakokról, az idő múlásáról, a család fogalmáról, az emberi test tulajdonságairól, a közlekedésről.
- Biztonsággal eligazodnak az őket körülvevő szűkebb és tágabb környezetben.
- Képesek arra, hogy az óvónő kérdéseit, gondolatait megértsék és kövessék, matematikai jellegű helyzetről, problémáról szabadon elmondják saját gondolataikat.

Tudják megítélni egymás állításának igazságát, megbeszélni, ha szükséges javítani tévedéseiket.

- Válogatnak, sorba rendeznek jól ismert tulajdonságok és saját szempontok szerint is.
- El tudnak mesélni tevékenységről, történésekről, képről egyszerű darabszámmal is kapcsolatos történeteket, ezt eljátszással, kirakással, rajzzal meg tudják jeleníteni.
- Felismerik és megnevezik a színeket, színárnyalatokat, a környezet színeit emlékezetükben felidéznek.
- Megismerik a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi néphagyományok, szokások és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulják ezek védelmét, és a haza szeretetét.
- A környezettudatos nevelés megalapozásával válnak társadalmi környezetünk értékteremtő és érték őrző tagjaivá.

10.7. Munka jellegű tevékenységek

A személyiségfejlesztés fontos eszköze a játékkal és a cselekvő tanulással sok vonatkozásban azonosságot mutató, azzal egybeeső munka és munka jellegű játékos tevékenység (az önkiszolgálás, segítség az óvodapedagógusnak és más felnőtteknek, a csoporttársakkal együtt, értük, később önálló tevékenységként végzett alkalmi megbízások teljesítése, az elvállalt naposi vagy egyéb munka, a környezet-, a növény- és állatgondozás stb.).

- A gyermek munka jellegű tevékenysége - önként - azaz örömmel és szívesen - végzett aktív tevékenység;
- a tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének, a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok (mint például a kitartás, az önállóság, a felelősség, a céltudatosság) alakításának fontos lehetősége;
- a közösségi kapcsolatok, a kötelességteljesítés alakításának eszköze a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája.
- A gyermeki munka az óvodapedagógustól tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekkel való együttműködést és folyamatos konkrét, reális, vagyis saját magához mérten fejlesztőértékelést igényel.”

Óvodapedagógus feladatai:

- A motiválhatóság érdekében változatos tevékenységeket biztosítson.
- Fontos a munka tudatos pedagógiai tervezése, szervezése
- Az értékelés folyamatosan reális, konkrét és a gyermekhez mérten pozitív és fejlesztő hatású legyen
- Jó szervezéssel készítse elő a munkaeszközöket, ismertesse azok rendeltetészerű használatát. Fokozottan ügyeljen a balesetvédelemre.
- Mindenkor tartsa be a fokozatosság elvét.
- A felnőttek példamutató munkavégzése modellként jelenjen meg.
- Vegye figyelembe a gyermekek egyéni munkatempóját.
- Az óvodapedagógus mindenkor őrizze meg a munkatevékenység játékos jellegét.
- A munka jellegű tevékenységek kialakításánál vegye igénybe a szülő, a család segítségét, közreműködését is.
- A felnőttek és egymás munkájának tisztelete

A gyermekmunka sajátosságai

- Örömmel vesznek részt a játékos munkatevékenységekben.

- Az **önkiszolgáló** munkát saját személyükkel kapcsolatos feladatokat, egyéni szükségleteik kielégítését az óvodai élet egész folyamatában saját, fejlettségi szintjüknek megfelelően végzik: testápolás, étkezés, öltözködés
- Szívesen végzik a **naposi** munkát, amely közösségi megbízatás: teremrendezés, foglalkozásokhoz kapcsolható teendők, étkezés előtti és utáni teendők. Segíti a kohéziót/ közös tevékenység öröme/
- Teljesítenek **alkalmi megbízatásokat**, társaik és a felnőttek kérésére.: pl.: segítség az óvónőnek, dajkának, kisebbeknek. Részt vesznek a **környezetük rendjének** megőrzésében, csoportszoba átrendezése, játékok rendben tartása, a folyosó, a mosdó tisztaságának megőrzése, az udvar takarítása, növények, állatok ápolása, környezetvédelem.
- Gyűjtő munkát, a család segítségét igénylő apró feladatokat végeznek

Sikerkritériumok

- Önként vállalják a feladatok elvégzése.
- Ismerik a munkaeszközöket, azok rendeltetésszerű használatát.
- Alakuljon ki együttműködési képességük, reális értékelésük.
- Törekedjenek a gondos, pontos munkavégzésre.
- A megkezdett feladatot mindenkor fejezzék be.
- Tapasztalják, hogy rendszeresen ismétlődő tevékenység
- Jellemző rájuk a munkához való pozitív viszony, munkaszeretet, mások munkájának megbecsülése.
- Ismerik, hogy önmaguk is meg tudják oldani a mindennapokban adódó problémákat, átélik, hogy környezetük megváltoztatható, hogy maguk is képesek értékeket teremteni.
- Szerezzenek tapasztalatot minél többféle munkafolyamatról. A közben szerzett ismeretek, készségek gazdagítják személyiségüket.
- A munka legyen örömforrás, tudjanak örülni a saját és mások közös munka eredményének.
- Becsüljék a munkát, értsék annak célját, jelentőségét.
- Aktívan vegyenek részt saját maguk és a közösségért végzett munkákban, szívesen vállalják a megbízatásokat. Vegyék észre a kínálgató munkalehetőségeket.
- Örömmel vegyenek részt az évszakokhoz kötődő munkálatokban, gyűjtőmunkákban.

10.8. A tevékenységben megvalósuló tanulás

„1. Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg.

2. Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek kompetenciáinak fejlesztése, attitűdök erősítése és a képességek fejlesztése, ezzel is felkészítve a gyermekeket az iskolai életre. Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során épít a gyermekek előzetes tapasztalataira, ismereteire.

3. A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése.

4. A tanulás lehetséges formái az óvodában:

- az utánzásos, minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás (szokások alakítása),
- a spontán játékos tapasztalatszerzés;
- a cselekvéses tanulás; a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés;
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés;
- a gyakorlati problémamegoldás

Szervezeti forma:

Kötetlen: érdeklődés alapján óvónői kezdeményezésre, egy téma többször is kezdeményezhető más- más módszerekkel

Kötelező: függ a gyermek szándékától és az óvónő által kitűzött feladattól

A két forma kombinációja is előfordulhat

Tanulás munkaformái:

Frontális:

Előnye: közösségformáló ereje van, lehetőség véleményegyeztetésre, esemény, tárgy bemutatására, tanult ismeretek gyakorlására

Hátránya: egyéni különbségek jobban kiéleződhetnek, jobb képességűek többször szerepelhetnek

Mikrocsoportos, páros forma:

optimális társas együttműködésre, fejlődik az empátia, tolerancia,

Egyéni munkaforma:

felzárkóztatás, kompenzáció, kreativitás- önállóság növelése, egyéni munkatempó

Óvodapedagógus feladatai:

- Kihasználja az egész óvodai nap folyamán adódó helyzeteket.
- Biztosítja a gyermekek minél több érzékszervét foglalkoztató tapasztalatszerzés lehetőségét.
- A tanulás irányítása során, egyéni, fejlesztő értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását.”
- Természetes és szimulált környezetben biztosítja az ismeretszerzést.
- Tervezett időkeretekben valósítja meg az irányított megfigyeléseket és tapasztalatszerzéseket, a kezdeményezéseket és foglalkozásokat.
- A gyermekek megismerési vágyának, kíváncsiságának, sokoldalú érdeklődésének kielégítése.
- Személyre szabott pozitív értékeléssel a gyermek személyiségének kibontakoztatása
- Gyakorlati problémák és feladatok megoldásának biztosítása.
- A gyermekek sajátos érdeklődésének megfelelő tevékenységek biztosítása.
- Az egyéni fejlődési szint figyelembevételével juttassa a gyermekeket sikerélményhez.
- Olyan szituációk teremtése melyben a gyermekek megismerhetik, átélhetik a felfedezés a kutatás örömét.

Tanulás sajátosságai:

- A játékba ágyazott tanulás során a gyermekek észrevétlenül gyűjtenek tapasztalatokat tárgyakról, jelenségekről, kapcsolatokról.
- Érdeklődésüknek megfelelően kapcsolódnak be a spontán és tervezett tapasztalatszerzésekbe.
- Részt vesznek a probléma és feladatmegoldó helyzetekben.
- Örömmel, aktívan tevékenykednek a felfedezésekben.

- Minta és modellkövetéssel, utánzással elsajátítják a magatartás és viselkedés szokásait.
- Bátran kérdeznek és a feltett kérdésekre válaszolnak.
- Kötetlen beszélgetéseken vesznek részt, melyeken a témához kapcsolódó egyéni élményeikről, tapasztalataikról mesélnek a gyermekek.
- A gyermekek az életkoruknak megfelelő tudományos szintű könyveket, lexikonokat, képes atlaszokat, diafilmeket nézegetnek.

11. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére hat-hét éves korra eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet. Belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben az óvodából iskolássá érik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembe vétele mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.
- Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, lelki és szociális érettség, amelyek mindegyike egyaránt szükséges a sikeres iskolai munkához.

A **testileg** egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikusabb. Erőteljesen fejlődik a mozgáskoordináció és a finommotorika. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.

A **lelkileg** egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei folyamatosan fejlődnek. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. (Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciálásnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.)

A lelkileg egészségesen fejlődő gyermeknél

- az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés,
- megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele,
- a cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

Az egészségesen fejlődő gyermek:

- érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél; gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni; minden szófajt használ; különböző mondatszerkezeteket, mondatfajtákat alkot; tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat (a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek); végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét,
- elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről; tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat; ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait; ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét; felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek; elemi mennyiségi ismeretei vannak.

Az **óvodáskor végére** a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival, amennyiben az iskolai légkör ezt lehetővé teszi. A szociálisan érett gyermek

- egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni; késleltetni tudja szükségletei kielégítését,
- feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb elvégzésében nyilvánul meg. Kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja, hogy a rá váró feladatokat elvégezhesse.
- A három éves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata változatlanul az egész gyermeki személyiség harmonikus fejlődésének elősegítése.
- A **sajátos nevelési igényű** gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettségi szint.
- A **kiemelt figyelmet igénylő** gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.

12. Differenciálás, integráció

12.1. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek integrációja

Célunk, hogy a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek léte, nevelése és fejlesztése illeszkedjen az óvodai nevelésünk egészébe. Az együttnevelés minden esetben egyéni döntést igényel a gyermek szükségletei szerint, figyelembe véve az illetékes szakértői bizottság szakértői véleményét.

Szemléletünk alapja a differenciálás:

- a sajátos nevelési igényű gyermek
- a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő gyermek
- a kiemelten tehetséges gyermek
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek esetében.
- tartós gyógykezelés alatt álló gyermek

Programunk felfogása szerint:

- minden kisgyermek fejleszhető
- a gyermek meglévő képességeiből indulunk ki
- A gyerekek fejlődésének nyomon követésekor megismerjük pillanatnyi fejlettségi állapotukat annak érdekében, hogy tovább lehessen fejleszteni őket. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek különbözőek, egyediek, ezért speciális nevelési megközelítést, egyéni bánásmódot igényelnek ugyanúgy, mint bárki más.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermek, különleges bánásmódot igénylő gyermek, a tartós gyógykezelés alatt álló gyermek,

Tartós gyógykezelés alatt álló gyermek, az a gyermek, akinek egészségügyi ellátása a járóbetegszakellátásban vagy az általános fekvőbeteg-szakellátásban részt vevő szakorvos véleménye alapján az adott nevelési évben, tanévben a harminchat nevelési napot, tanítási napot várhatóan meghaladja, és emiatt az óvodai nevelésben nem tud részt venni (óvodakötelezettségét nem tudja teljesíteni).

Ha a tartós gyógykezelés alatt álló gyermeket az Nkt. 8. § (2) bekezdésében meghatározottak szerint a felmentést engedélyezőszerv az óvodai foglalkozáson való részvétel alól felmentette, az óvodánk a szülő részére tanácsadást, konzultációt biztosít, továbbá terápiás vagy más kezelés szükségessége esetén továbbirányítjuk a pedagógiai szakszolgálathoz vagy más szakellátást biztosító intézményhez.

12.2. Tehetséggondozás

Tehetséges gyerekek

Tehetségen azt a velük született adottságokra épülő, majd gyakorlás, céltudatos fejlesztés által kibontakoztatott képességeket értjük, amely a gyermeki tevékenység egy bizonyos vagy több területén az átlagot messze túlhaladó teljesítményt tudnak létrehozni.

Vannak gyerekek, akiknél már fiatal korban feltűnik, hogy adottságaik valamilyen területen az átlagosnál lényegesen jobbak. Ebben a korban a tehetségre irányuló hajlamokról beszélhetünk.

Feltétele

Több teret, időt lehetőséget kell hagynunk a gyerekek spontán érdeklődéséből fakadó tapasztalásnak, ismeretszerzésnek, melyet okos irányítással kell terelgetni.

Célunk

A tehetség „ígéretű” gyerekek „erős” oldalának fejlesztése mellett, a tehetségével összefüggő gyengébb területek erősítése is, olyan légkör megteremtésével, amely őket elfogadja, és személyiségük fejlődését segíti.

Feladataink

- lehetőséget kínáljunk fel a gyerekeknek, had fedezhessék fel önmagukat minden téren
- kellő figyelem, több ismeret nyújtása: a gyerekek természetes kíváncsiságára hagyatkozva
- rá kell nevelnünk a gyermekeket, hogy keressék az összefüggéseket, ismereteik minél komplexebbek legyenek
- egy-egy ismeretanyagot minél több oldalról, több megközelítésben „járjunk körül” a gyerekekkel, hogy megtalálják saját útjukat, az ismeretek minél több megerősítést kapjanak
- sokkal nagyobb figyelmet kell fordítanunk a logikai gondolkodás fejlesztésére képességeiktől függetlenül, de nem figyelmen kívül hagyva azokat
- differenciált feladatokkal fejlesszük a kiemelkedő területeket, illetve a szülőknek nyújtunk megfelelő segítséget
- vegyes életkorú csoportokban a fiatalabb „tehetséges” gyerekek részére lehetőség biztosítása, hogy részt vegyenek a nagyobbak tevékenységeiben, miközben a saját életkoruknak megfelelő készségeket is elsajátítják
- lehetőség biztosítása, hogy a hasonló érdeklődésű gyerekek egymásra találjanak
- szülők figyelmét ráirányítani a gyerekek jobb képességeire, a kiemelkedő képességű gyerekek esetében a szülőket szakemberhez irányítani, akitől segítséget kérhetnek.

12.3. A sajátos nevelési igényű gyermekek, (SNI)

Sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi (látási, hallási), értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása

esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd

Az óvoda az alapító okiratban megnevezett SNI gyermekek integrált nevelését vállalja fel. Utazó gyógypedagógusok és logopédus végzi a fejlesztő tevékenységet előírt óraszámában.

Célok:

A nevelési programban foglaltak és a sajátos nevelési igény összhangba kerüljenek. Annak biztosítását szolgálja, hogy:

- az elvárások igazodjanak a gyermekek fejlődésének üteméhez
- fejlesztésük a számukra megfelelő területeken valósuljon meg
- a sajátos nevelési igényű gyermekeket a nevelés, a fejlesztés ne terhelje túl
- a rehabilitáció, rehabilitációs célú fejlesztő foglalkozások programjai váljanak az óvodák nevelési programjainak tartalmi elemeivé
- A fejlesztés szervezeti keretének megválasztását az alkalmazott speciális módszer- és eszközrendszerrel minden esetben a gyermekek állapotából fakadó egyéni szükségletek határozzák meg. A többségi óvodában történő együttnevelés – az illetékes szakértői bizottság véleményének figyelembevételével – minden esetben egyéni döntést igényel a gyerek szükségletei szerint

Feladataink

- A sajátos nevelési igényű gyermeknek joga, hogy különleges gondozás keretében állapotának megfelelő ellátásban részesüljön, amit az óvodai nevelés keretein belül biztosítani kell számára.
- A gyermekek mindenképp felett álló érdekében a mi felelősségünk, hogy minden rendelkezésünkre álló segítséget megadjunk a gyermekeknek, képességeik fejlődéséhez, személyiségük kibontakozásához, ismereteik bővítéséhez.
- Az óvónőknek olyan befogadó csoportlétkört kell kialakítaniuk, melyben a gyermekek magatartása, viselkedése kizárja a hátrányos megkülönböztetést
- A nevelési programot egyéni fejlesztési tervnek is ki kell egészítenie.
- Az óvodapedagógusok és az óvoda gyógypedagógusa, logopédusa között konzultációs együttműködés valósuljon meg.
- Az óvoda pedagógusai, az intézmény utazó gyógypedagógusa működjön együtt a sajátos nevelési igényű gyermekek családjával.
- Integrált nevelés egyénre szabottan a nevelési folyamatban: prevenció megelőzés/, korrekció/ javítás, korrigálás/, kompenzáció/ kiesett funkció mással való segítése/ összhangjában kell megvalósítani.

A gyermekek rehabilitációs, rehabilitációs célú fejlesztésének az alapja a szakértői bizottság szakértői véleménye. Az óvodai nevelőmunka során figyelemmel kell lenni arra, hogy:

- a sérült kisgyermek harmonikus személyiségfejlődését az elfogadó, az eredményeket értékelő környezet segíti;
- a gyermek iránti elvárás fogyatékoságának, autizmus spektrum zavarának vagy egyéb pszichés fejlődési zavarának jellege, súlyosságának mértéke határozza meg;
- terhelhetőségét biológiai állapota, esetleges társuló fogyatékosága, személyiségjegyei befolyásolják.

A rehabilitációs, rehabilitációs egyéni és/vagy csoportos fejlesztés elsősorban gyógypedagógiai kompetencia, amely kiegészül a társszakmák – pszichológiai, orvosi – terápiás együttműködésével. Az egyéni fejlesztési terv elkészítéséhez a gyermek sajátos nevelési igényének megfelelő szakképzettséggel rendelkező gyógypedagógus, konduktorpszichológus, orvos együttműködése szükséges.

A rehabilitációs, rehabilitációs tevékenység közös céljai és feladata

A fejlesztés céljait minden esetben a fejleszthetőséget megfogalmazó pedagógiai-gyógypedagógiai-orvosi-pszichológiai komplex vizsgálat diagnózisára, javaslataira kell építeni.

- A mozgásszervi, érzékszervi (látási, hallási), értelmi vagy beszéd fogyatékból, több fogyatékból együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékból, autizmus spektrum zavarból illetve egyéb pszichés fejlődési zavarból fakadó hiányzó vagy sérült funkciók kompenzálása vagy helyreállítása, a meglévő ép funkciók bevonásával,
- Törekvés a különféle funkciók egyensúlyának kialakítására.
- A szükséges speciális eszközök elfogadtatása és használatuk megtanítása.
- Az egyéni sikereket segítő tulajdonságok, funkciók fejlesztése.
- Az egyes területeken kimagasló képességeket mutató gyermek támogatása.

A rehabilitációs, rehabilitációs tevékenységet meghatározó tényezők

a) A sajátos nevelési igény típusa, súlyossága.

b) A sajátos nevelési igény kialakulásának, diagnosztizálásának és a speciális ellátás megkezdésének ideje.

c) korai fejlesztésben és gondozásban részesült gyermek esetében a korai időszak fejlődésmenete.

d) A gyermek életkora, pszichés és egészségi állapota, rehabilitációs műtétei, képességei, kialakult készségei, kognitív funkciói, meglévő ismeretei, családi háttere.

Mindezek alapján a fejlesztés magába foglalja a:

- vizuális,
- akusztikus,
- taktilis,
- mozgásos észlelés folyamatait,
- a motoros képességek,
- a beszéd- és nyelvi készségek és az értelmi képességek fejlesztését. Az egyes sajátos nevelési igény típusok függvényében más-más terület kap nagyobb hangsúlyt

Halmozottan fogyatékos gyermek, gyermekcsoport esetén a megállapított fogyatékból mindegyikére tekintettel kell lenni.

A nevelési programot egyéni fejlesztési terv is kiegészíti.

A szükséges gyógypedagógiai feltételek biztosítása a sajátos nevelési igényű gyermek számára

- A sérülés specifikus módszerek, terápiák, technikák szakszerű megválasztása és alkalmazása;
- az egyéni szükségletekhez igazodó környezet, speciális bútorok biztosítása;

- az egyéni szükségletekhez igazodóan speciális segédeszközök használata; a segédeszközök elfogadtatása, azok következetes használatára és megóvására nevelés;
- a kompenzációs lehetőségek körének bővítése a nem vagy kevésbé sérült funkciók differenciáltabb működésének tudatos fejlesztésével;
- annak felismerése, hogy a sajátos nevelési igényű kisgyermek egyes területeken kiemelkedő teljesítményre is képes;
- rugalmas szervezeti keretek kialakítása a sajátos nevelési igényű gyermekek egyéni foglalkoztatásának megvalósulásához;
- az óvoda pedagógusai, pedagógiai munkát segítő alkalmazottai és a szülők megfelelő tájékoztatása a sajátos nevelési igényű gyermek befogadására, együttműködés a sajátos nevelési igényű gyermek családjával.

Intézményünkben megvalósuló – integrált – nevelés

A sajátos nevelési igényű gyermek családi nevelését, a közösségbe való beilleszkedését elősegíti/elősegítheti a többi gyermekkel részben vagy egészben együtt történő integrált nevelése. Az együttnevelést vállaló intézmény többet vállal, magasabb értéket kínál a sajátos nevelési igényű gyermeknek, mint részvétet és védettséget.

Az integrált nevelés során:

- figyelembe vesszük a sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztésének igényeit,
- külön gondot fordítunk arra, hogy a gyermek minden segítséget megkapjon hátrányainak leküzdéséhez,
- az óvoda vezetője támogatja a pedagógusok részvételét az óvodai integrációt segítő szakmai programokon, akkreditált továbbképzéseken.

Az adott gyermek fejlesztési stratégiájának kialakítását a gyermek sajátos nevelési igényének típusához igazodó szakképzettséggel rendelkező, az integrált fejlesztésben lehetőleg tapasztalatokkal rendelkező gyógypedagógus, konduktor segíti. Közreműködése kiterjed a gyermeket fejlesztő óvodapedagógusok felkészítésére, a fogadó óvoda sajátos teendői ellátásának tervezésére és folyamatos tanácsadásra, mely az óvodai nevelőmunkán túl a szülők és az óvoda együttműködésére is kellő hangsúlyt helyez.

Az integráltan nevelt gyermek számára biztosítani kell mindazokat a speciális eszközöket, egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs, rehabilitációs ellátást, melyekre a szakértői bizottság javaslatot tesz.

Sikerkritérium: a gyermekek beilleszkedése, egyenlő hozzáférése a tevékenységekhez önmagához mért fejlődése tekinthető.

Eredményes megvalósítását az alábbiak szolgálják:

a) Az együttnevelés megvalósításában érvényesül a rehabilitációs, rehabilitációs szemlélet és a sérülésspecifikus módszertani eljárások alkalmazása. A módszerek, módszerkombinációk megválasztásában a „sérülésspecifikusság” alkalmazkodást jelent a sajátos nevelési igény típusához, eltérő mértékéhez, az egyéni fejlődési sajátosságokhoz.

b) A gyermekek integrált nevelésében, fejlesztésében részt vevő, magas szintű pedagógiai, pszichológiai képességekkel (elfogadás, tolerancia, empátia, hitelesség) és az együttneveléshez szükséges kompetenciákkal rendelkező **óvodapedagógus**:

- szükség esetén egyéni fejlesztési tervet készít, individuális módszereket, technikákat alkalmaz,
- a tevékenységek során a pedagógiai diagnózisban szereplő javaslatokat beépíti, a gyermek fejlődésének elemzése alapján – szükség esetén – eljárásait megváltoztatja, az adott szükséglethez igazodó módszereket megválasztja,
- egy-egy nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívákat keres,
- alkalmazkodik az eltérő képességekhez, az eltérő viselkedésekhez,
- együttműködik a különböző szakemberekkel, a gyógypedagógus iránymutatásait, javaslatait beépíti a pedagógiai folyamatokba.

c) A gyermek fogyatékoságának, autizmus spektrum zavarának vagy egyéb pszichés fejlődési zavarának típusához igazodó szakképesítéssel rendelkező szakirányú végzettségű **gyógypedagógus** az együttműködés során:

- segíti a pedagógiai diagnózis értelmezését, figyelemmel kíséri a gyermek haladását,
- javaslatot tesz gyógypedagógia-specifikus módszerek, módszerkombinációk alkalmazására, az egyéni fejlesztési szükséglethez igazodó módszerváltásokra, a gyermek igényeihez igazodó környezet kialakítására,
- segítséget nyújt a szükséges speciális (segéd) eszközök kiválasztásában, tájékoztat a beszerzés lehetőségéről,
- együttműködik az óvodapedagógusokkal, figyelembe veszi a gyermekkel foglalkozó óvodapedagógus tapasztalatait, észrevételeit, javaslatait,
- segít a helyi feltételek és a gyermek egyéni szükségleteinek összehangolásában,
- kapcsolatot tart a szülővel a rehabilitáció sikerességét szolgáló ismeretek átadásával,
- részt vesz a befogadó közösség felkészítésében,
- részt vesz az óvodai és tevékenységek adaptációjában.

Szükség szerint igénybe vesszük az egységes gyógypedagógiai módszertani intézmények, a pedagógiai szakszolgálati intézmények szolgáltatásait, az utazó gyógypedagógusi, utazó konduktori hálózat működtetésére kijelölt intézmények segítségét.

A sajátos nevelési igényű gyermekek sérülésspecifikus fejlesztésének elvei, feladatai óvodai nevelés során

A mozgásszervi fogyatékos (mozgáskorlátozott) gyermek

A mozgásszervi fogyatékos (mozgáskorlátozott) gyermeknél a mozgásszervrendszer veleszületett vagy szerzett károsodása és/vagy funkciózavara miatt jelentős és maradandó mozgásos akadályozottság áll fenn, melynek következtében megváltozik a mozgásos tapasztalatszerzés és a szocializáció. A különleges gondozási igényt meghatározza a károsodás keletkezésének ideje, formája, mértéke és területe.

A mozgásszervi fogyatékos (mozgáskorlátozott és halmozottan fogyatékos mozgáskorlátozott) gyermek óvodai nevelése során kiemelt feladataink:

- a mozgásos akadályozottságból eredő hátrányok csökkentése, megszüntetése,
- a speciális, egyénre szabott eszközök használatának kipróbálása, megtanítása, s ezek segítségével a tágabb és szűkebb környezet minél sokrétűbb megismertetése, és ily

módon az életkornak megfelelő tapasztalatszerzésre, a megtanult mozgás alkalmazására nevelés.

- Lehetőségeinkhez mérten biztosítjuk a gyermek állapotához igazodó megfelelő mozgás- és életteret (az ehhez szükséges akadálymentes környezetet, sajátos technikai eszközöket, például lejtő, kapaszkodó), mindig szem előtt tartva az önállóságra nevelés elvét. Az egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitáció, rehabilitáció és a terápia feladatait, valamint a mozgásnevelést az óvodai tevékenységek körébe építjük be
- Az elsajátított mozgásminták rögzítése, a szükséges korrekciós helyzetek alkalmaztatása a napirend egészét átszövő feladat.

Óvodáskorú mozgáskorlátozott gyermek fejlesztése, nevelése speciális szempontok figyelembevételét kívánja, az óvodai nevelés valamennyi területén.

Mozgásfejlesztés:

Óvodáskorban előtérbe kerül az életkori sajátosságoknak megfelelő tartási és mozgási funkciók segítése, a hely- és helyzetváltoztatás és a manipuláció javítása a nagy- és finommozgások célirányos fejlesztésével, az írás megalapozását célzó egyéb fejlesztésekkel. A mozgásfejlesztésben hangsúlyt kell kapnia a különböző önellátást, önkiszolgálást, helyváltoztatást segítő-támogató eszközök szükség szerinti használata kialakításának is.

Önellátás, önkiszolgálás fejlesztése:

A meglévő funkcióknak, a család igényeinek megfelelően és velük együttműködve szükséges az önellátási funkciók fejlesztése, az életkornak megfelelő mindennapos tevékenykedtetés. A sérülés függvényében szükség lehet az egészségüggyel való kapcsolattartásra, pl. inkontinencia kérdésének megoldásában.

Játéktevékenység:

A mozgáskorlátozott gyermeket a játéktevékenységében akadályozhatja bizonytalan testtartása, a helyzet- és helyváltoztatás, az eszközhasználat nehezítettsége, a téri tájékozódás terén fellépő nehézségek stb. Szükség lehet a játékhoz használt tér átalakítására, a játéktevékenység egészének, esetleg egyes részeinek adaptálására. Az egyes tevékenységek során fontos a mozgáskorlátozott gyermek aktív szerepe, bekapcsolódása.

Nyelvi fejlesztési feladat

A mozgáskorlátozott gyermek bevonása minden nyelvi és kommunikációs képesség fejlesztését célzó tevékenységbe, szükség lehet sajátos fejlesztési célok kitűzésére, esetleg a logopédussal való együttműködésre.

Éneklés, zenei nevelés:

Artikulációs problémák, légzésproblémák, a vitálkapacitás beszűkülése, ritmus és tempó érzékelésének nehezítettsége állhat fenn, ami pl. felső végtag érintettség esetén kiegészülhet az eszközhasználat nehezítettségével. Az óvodás életkor kiemelt tevékenysége az éneklés, így a mozgáskorlátozott gyermek fejlesztésébe is beépítendő. Pozitív hatása előnyösen befolyásolhatja a mozgásfejlődést is (pl. elősegíti a test ellazulását), társas cselekvést jelent, fejleszti a ritmus- és tempóérzékelést. A tevékenységek végzése közben szükséges lehet speciális testhelyzet felvétele, esetleg a gyermek állapota által meghatározott adaptált eszközök (hangszerek) használata.

Rajzolás, kézügyesség fejlesztése:

Felső végtag érintettség, izomtónus fokozódása, gyenge izomzat, a törzs- és fejkontroll hiánya

stb. okozhat problémát ezen a területen. Fontos a kézfunkciót és a manipulatív tevékenységek segítését célzó megfelelő testhelyzet megtalálása, a kóros izomfokozódások, együttmozgások leépítése, szükséges lehet adaptált eszközök használata, esetleg az eszközök rögzítése, a finommotorika és grafomotoros képességek célirányos fejlesztése.

Minden tevékenység során kiemelt feladat a tapasztalatszerzés biztosítása, a cselekvéses ismeretszerzés lehetőségének megteremtése. A mozgáskorlátozott gyermek eltérő tapasztalatokkal rendelkezik, észlelési problémái, testséma-zavarai lehetnek, kevesebb ismerettel rendelkezhet az őt körülvevő világról. Alkalmat kell adni a minél sokrétűbb, mozgásos tapasztalatszerzésre, fejleszteni kell a kognitív funkciókat, különböző észlelési területeket, a figyelmet, emlékezetet, téri tájékozódást stb.

A halmozottan fogyatékos mozgáskorlátozott gyermekek esetében a mozgáskorlátozottságon kívül még más – érzékszervi, beszéd- vagy értelmi fogyatékoság – is nehezíti a fejlesztés lehetőségét. Fejlesztésük döntően a mozgáskorlátozottak pedagógiája és a társuló fogyatékoság gyógypedagógiai módszereinek egyénre szabott kombinációival történik.

Sikerkritérium: A gyermek egyéni képességeihez mérten elért mozgáskoordináció, szocializáció, nevelési területeken elért ismeretszerzés, fejlesztés, mely biztosíthatja az iskolai élet megkezdését.

A látási fogyatékos (látássérült) gyermek

A látássérült gyermekek a nevelés szempontjából lehetnek: vakok, alig látók és gyengén látók.

A speciális, gyermekre szabott pedagógiai program meghatározója a látásélesség mellett: a látássérülés kóros tényezője, a látássérülés bekövetkeztének időpontja, és a látássérüléshez esetleg csatlakozó egyéb fogyatékoság, rendellenesség.

A látássérült gyermek óvodai nevelése során kiemelt feladataink:

- látássérült gyermek esetében segíteni kell a részvételt a közös játékban, a közösséghez való alkalmazkodást, a viselkedési formák megtanulását.
- hangsúlyt kap az önkiszolgálás megtanítása, a tárgyak és helyük megismertetése, a rendszeret, a higiénét, különösen a szem és a kéz tisztán tartása.
- Az óvodai nevelés során mindvégig figyelembe kell venni a látássérült gyermek fizikai terhelhetőségének korlátait.

a) Az óvodai nevelésben részesülő **vak** gyermekeknél is kiemelt szerepet kap a játék, ami tág lehetőséget ad az ép érzékszervek aktivizálásával a hallás, tapintás, szaglás, íz-érzékelés, mozgás-ritmus, tájékozódási képesség intenzív fejlesztésére. Mozgásnevelésükben kiemelten fontos a testkultúra kialakítása, a tartáshibák megelőzése, a helyes testtartás megtanítása, majd folyamatos fejlesztése. A vak gyermekek fejlesztésében hangsúlyos a zenei nevelés, mely egyszerre fejleszti a hallást és a mozgást.

Az **önkiszolgálás** terén életkoruk és sérültségük mértéke szerinti önállóság kialakítása a cél. A környezetük valóság-hű megismerése széles körű érzékeltetéshez, a biztonságos téri tájékozódás támpontokhoz kötötten valósítható meg. Az eszközök kiválasztásánál – színek helyett – elsődleges szempont a jól tapinthatóság biztosítása. A számélmények kialakulását az akusztikus minták, a mozgás és a verbális kifejezések is hatékonyabbá teszik.

b) Az **aliglátó** gyermekek (vízus: a fényérzéstől 10%-os látásteljesítményig) adottságaik szerint vagy a tapintó-halló vagy a látó-halló (tapintó) életmódra készíthetők fel.

A látásukat praktikusán kismértékben használó aliglátó gyermekek (pl. fényérzékenyek, színeket felismerők) nevelési programja a tapintó-halló életmódra felkészítést célozza, de nem hanyagolható el látásteljesítményük megőrzése, intenzív fejlesztése sem.

Az aliglátó gyermekek közül a látásukat praktikusán jól használók számára olyan fejlesztő programot kell biztosítani, mely a látó-halló (tapintó) életmódra felkészítést tűzi ki célul. A fejlesztés fő területei ez esetben megegyeznek a gyengénlátó gyermekek nevelésének elveivel.

c) A **gyengénlátó** gyermekek (vízus: 10%-os látásteljesítménytől 33%-ig) főleg látásuk útján tájékozódnak a világban, de az ép látásúakhoz képest sokkal közelebről, kisebb térben tudják azt használni. Nevelésük speciális optikai eszközök segítségével a vizuális megismerés útján történik, de jelentős szerep jut a nevelésben a többi, elsősorban a hallási és tapintási analízátor kompenzatív működésének is. Kiemelten fontos a testtartási hibák megelőzése, a helyes testtartás megtanítása, az ehhez szükséges környezet (pl. dönthető asztallap, egyéni megvilágítás) biztosítása.

Az aliglátó és a gyengénlátó gyermek fejlesztésének kiemelt területei az óvodában:

- Látásnevelés: a látás használatának megtanítása a távoli és a közeli környezetben.
- A nagymozgás fejlesztése: mozgáskoordináció, mozgásbiztonság.
- Térbeli tájékozódás a látás felhasználásával.
- A finommozgás fejlesztése: a kézügyesség fejlesztése, az írás előkészítése.
- A látás-mozgáskoordináció fejlesztése: finommozgások és nagymozgások esetében egyaránt.
- Az érzékelés egyéb területeinek fejlesztése
- A hallási figyelem és megkülönböztető képesség segíti a tájékozódást, tanulást.
- A tapintás által szerezhető információk kiegészítik a tárgyak tulajdonságairól szerzett ismereteket.

d) A **halmozottan fogyatékos látássérült gyermekek** esetében a látás hiányán vagy különböző mértékű csökkenésén kívül még más, testi, érzékszervi vagy értelmi sérülés is nehezíti a fejlesztés lehetőségét, amely döntően a látássérültek pedagógiája és a társuló fogyatékoság gyógypedagógiai módszereinek kombinációival történik. Az eredményességet a döntően egyéni vagy kiscsoportos szervezés biztosítja. Ez gyógypedagógiai óvodai ellátásban valósulhat meg. Abban az esetben, amikor az enyhébb látási sérülésekhez enyhébb fogyatékoságok csatlakoznak, akkor az integrált óvodai nevelés is lehet eredményes.

Sikerkritériumok:

A gyermekek látó-halló életmódra történő felkészítése, a szocializáció, a magabiztosság, testkultúra kialakítása, látásteljesítmény megőrzése, iskolai életre való felkészítés.

A hallási fogyatékos (hallássérült) gyermek

A súlyos fokban hallássérült – siket – és a kevésbé súlyosan vagy közepes fokban hallássérült – nagyothalló – gyermekek hallásvesztése a főbb beszédfrekvenciákon olyan mértékű, hogy ennek következtében a beszédnek hallás útján történő megértésére nem, vagy csak részben képesek. Korlátozott a nyelvi alapokon történő fogalmi gondolkodás kialakulása, aminek

következtében módosul a gyermek megismerő tevékenysége, esetenként egész személyisége megváltozik.

A speciális pedagógiai segítség eredményeként a gyermek óvodás életkorára elérhető, hogy a súlyos fokban hallássérült (süket) kisgyermek érzékeli a hangot. Képes lesz az emberi hang kommunikációs funkciójának felismerésére. A beszédhallás fejlődésével és a szájra irányultság kialakulásával párhuzamosan tudatos hangadásra képessé válik. Megindul a passzív és aktív szókincs fejlődése, elhangzanak az első szavak. Mindez a szülők folyamatos közreműködését és együttműködését is igényli.

A nyelvi és pszichoszociális fejlettség kedvező esetben olyan szintű lehet az óvodás kor kezdetére, hogy a hallássérült kisgyermek egy része további speciális segítséggel, halló társaikkal együtt vehetnek részt az óvodai nevelésben.

A hallássérült gyermekek óvodai nevelésének központi feladata – a korai pedagógiai és audiológiai gondozásra építve – a nyelvi kommunikáció megalapozása, megindítása, fejlesztése. Az anyanyelvi-kommunikációs fejlesztés az óvoda egész napi tevékenységében megjelenik. Minden, a szocializációt hatékonyan segítő munkajellegű tevékenységbe be kell vonni a hallássérült gyermekeket.

Fejlesztésük stratégiája döntően a beszédhallásra alapozott módszerek alkalmazásával történik. Beszédértésük, hangzó beszéd produkciójuk fejlődése hasonlóságot mutat a hallók beszédfejlődésével

A fejlesztés kiemelt területei és feladatai:

- a nyelvi kommunikáció rendszerében a hallás és a beszédértés fejlesztése, a hangos beszéd aktív használatának építése, a grafomotoros készségfejlesztés és a diszfázia-prevenció
- beszéddel hívja fel magára a figyelmet, közölje kívánságait.
- Környezete igyekezzon a gyermek közölnivalóját, kommunikációs próbálkozásait megérteni.
- kognitív funkciók és az érzelmi élet fejlesztése,
- alapvető önkiszolgálási szokások elsajátítása,
- az aktív nyelvhasználat építése. Ennek keretében kell fejleszteni a beszédértést, szókincsot, szájrol olvasási készséget. Törekedni kell a beszédérthetőségének kialakítására, főleg a magánhangzók esetében.

Sikerkritériumok: Aktív és passzív szókincs kialakítása, bővítése, fejlesztése. A hallásra épített kommunikáció megvalósítása. Beszédértés, érthetőség kialakítása.

Az enyhe értelmi fogyatékos gyermek

Az enyhe értelmi fogyatékos gyermek fejlesztésében meghatározó és kívánatos a nem fogyatékos óvodás korúakkal történő együttnevelés. A spontán tanulást, a társakkal való együttműködést, a kommunikáció fejlődését segítik azok az élmények, tapasztalatok és minták, amelyeket a gyermek a kortárs csoportban megél. Az integrált óvodai nevelés keretében szükség szerint gondoskodni kell a folyamatos gyógypedagógiai megsegítésről.

A fejlesztés kiemelt feladatai:

- Beilleszkedés elősegítése a közösségbe.
- egyéni fejlődés elősegítése fejlesztési tervvel, gyógypedagógus irányítása mellett,
- szocializáció, kognitív képességek fejlesztése,

- differenciált feladatok összeállításával kell a fejlődést elősegíteni.

A középsúlyos értelmi fogyatékos gyermek

Óvodába lépéskor jellemző a bizonytalan nagymozgás, ügyetlen manipuláció, előfordulhatnak sztereotip mozgások. Szobatisztaság kialakulatlan, beszédértés gyenge, sok esetben a kommunikáció súlyosan akadályozott. Sérült a figyelem, a motiváció, az emlékezet és a kitartás.

A fejlesztés feladatai:

A gyermekekre jellemző cselekvésbe ágyazott gondolkodást figyelembe vevő képességfejlesztés kellő időt, alkalmat kell, hogy biztosítson:

- az alapmozgások, manipuláció kialakítására, fejlesztésére,
- a minimális kontaktus, kooperációs készség, valamint a nonverbális és verbális kommunikáció fejlesztésére, a gyermek egyéni szükségleteinek megfelelően a szóbeli kommunikációt kiegészítő, illetve helyettesítő módszerek, eszközök alkalmazásával történő fejlesztésére,
- a beszédindításra, a beszédmegértés fejlesztésére, az aktív szókincs bővítésére,
- a szobatisztaság, az alapvető önkiszolgálási szokások kialakítására,
- az adekvát játékhasználat elsajátítására, a kognitív funkciók fejlesztésére.

Sikerkritériumok: A szociális képességek, önkiszolgálás képességének kialakításával a közösségbe való beilleszkedés elősegítése.

Beszéd fogyatékos gyermek: nyelvfejlődési és beszédzavarok óvodáskorban

Beszéd fogyatékos az a gyermek, akit a szakértői bizottság a komplex vizsgálata alapján annak minősít. A beszéd- és nyelvi problémák súlyos zavara mellé társulhatnak részképesség zavarok (diszlexia, diszgráfia, diszkalkulia veszélyeztetettség) és magatartás problémák, amelyek nehezítik a gyermek beilleszkedését.

A fejlesztés feladatai:

A gyermek egyéni képességeihez igazodó intenzív fejlesztőmunka során fontos, hogy az ismeretszerzést sokoldalú tapasztalatszerzést biztosító módon, cselekvésbe ágyazott játékos módszerekkel tegyük lehetővé, amely segíti a társas kapcsolatok kialakulását és a személyiség fejlődését is.

- az aktív nyelvhasználat és kommunikáció kialakítása,
- az értelmi fejlesztés,
- a mozgás és észlelési funkciók fejkesztése,
- a vizuomotoros koordinációs készség javítása,
- az érzelmi élet fejlesztése,
- speciális eszközök és módszerek alkalmazásával egyéni és kiscsoportos fejlesztési formában.

A gyermek fejlődéséről a szülőket folyamatosan tájékoztatni kell, a gyermek fejlesztése a szülőkkel való együttműködés keretében, egyéni fejlesztési terv alapján valósulhat meg.

Sikerkritériumok:

A speciális nevelés keretében biztosított fejlesztés segítse elő az iskolába lépéshez szükséges fejlettségi szint elérését.

Az autizmus spektrum zavarral küzdő gyermek

Az autizmus spektrum zavarok meghatározó jellegzetessége a társas viselkedést, a kölcsönösséget igénylő kommunikációt és a rugalmas viselkedésszervezést megalapozó kognitív készségek minőségi károsodása, amely jellegzetes viselkedési tünetekben nyilvánul meg. Az állapot hátterében az idegrendszer fejlődési zavara áll.

A fejlesztés feladata:

- viselkedés- és gondolkodási készségek terápiája,
- szükség esetén a korai elemi készségek kialakítása (szobatisztaság, rágás-evés, önkiszolgálás).
A jó értelmi képességekkel rendelkező, jól beszélő autizmus spektrum zavarral küzdő kisgyermek számára
- a kommunikációs,
- szociális,
- kognitív habilitációs terápia
- speciális eszközök és módszerek használata,
- egyéni fejlesztés helyzetek alkalmazása
- speciális módszerekben képzett szakember vagy fejlesztő asszisztens jelenléte szükséges.

Sikerkritériumok:

Rendelkezzen a gyermek, az elemi készségekkel, a helyes szociális interakcióikkal a kölcsönösséget igénylő társas viselkedési helyzetekben, illetve környezetében az egyéni fejlesztéshez szükséges viselkedéselemekkel az óvodáskor végére.

A fejlődés egyéb pszichés zavarával (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozás zavarral) küzdő gyermek

A sajátos nevelési igényű gyerekek e csoportját a különböző súlyosságú és komplexitású – az ismeretelsajátítást, a tanulást, az önirányítás képességeinek fejlődését nehezítő – részképesség-zavarok, vagy azok halmozott előfordulása jellemzi. Fokozottabban igénylik a tevékenységet meghatározó állandó kereteket, szabályokat, valamint a pozitív visszajelzést, a sikeres teljesítmények megerősítését, a dicséretet.

A fejlesztés feladata:

- a részképesség-zavarok egyéni fejlesztési terv szerinti korrekciója és kompenzálása,
- tudományosan megalapozott szakmai módszerek alkalmazása,
- a fejlesztés szakmai teamben történjen,
- a szülő aktív bevonásával történjen a fejlesztés,
- megelőzni a teljesítménykudarcokra épülő másodlagos zavarok, inadaptív viselkedés kialakulását,
- megalapozni az eredményes iskolai előmenetelhez szükséges készségeket.

Sikerkritériumok:

A kognitív, az emocionális-szociális képességek fejlődésének elősegítése a sikeres beilleszkedés, az iskolába lépésre való felkészülési folyamat biztosítása.

12.4. Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek/ BTMN

Az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek,

Nevelésük, fejlesztésük

A tanulási zavar jellegzetes tünete, a figyelem zavarai, ami lehet nehezen rögzíthető figyelem, de lehet letapadó is. Tanulási zavar okán kialakulhatnak magatartásbeli problémák is. A tanulási zavart okozhatja genetikai probléma is, de kialakult káros szokások, lelki problémák és társadalmi okok is előidézhetik. Ezáltal lassulhat idegrendszeri érésük, részterületek lemaradása, hibás kapcsolatok létrejötte.

Óvodapedagógus feladatai:

- részképesség hiányok pótlása, szakemberek iránymutatása alapján
- különböző tanulási helyzetekben egyéni fejlesztés

A fejlesztőpedagógus feladata:

- motiváció felkeltése
- gyermek megfigyelése hospitálás alkalmával
- konzultáció: óvodapedagógus, logopédus
- egyénhez igazított követelmények kialakítása, fejlesztési stratégia kidolgozása
- pozitív viselkedési formák erősítése
- beilleszkedés segítése
- együttműködés: család, szakemberek
- jártasságok, képességek kialakítása, erősítése a kidolgozott fejlesztési terv alapján

12.5. Esélyegyenlőség biztosítása

Az óvodába járó sajátos nevelési igényű gyermekek esélyegyenlőségének biztosítása az óvoda kötelessége.

Az óvodai nevelés meghatározó jelentőségű

- az idegrendszer fejlesztésében,
- a készségek, képességek alakításában,
- a személyiségfejlesztésben,
- a szocializáció alakításában,
- a tanulási képesség megalapozásában, melyek az óvoda – iskola átmenet zökkenőmentességének zálogai.
- Tudatos óvodapedagógiai tevékenység szükséges a hátrányok csökkentéséhez, az adott problémák korrekciójához, esetleges prevenciójához, mely az óvodavezető, az óvodapedagógusok és a teljes alkalmazotti kör kötelessége és felelőssége.

Célok, alapelvek

- Intézményen belüli szegregációmentesség biztosítása
- Egyenlő bánásmód elvének teljes körű érvényesülése

- Az intézmény szolgáltatásaihoz való hozzáférés egyenlőségének biztosítása
- Esélyteremtés, hátránykompenzáció
- A partnerközpontú működés elmélyítése
- Család – óvoda kapcsolat elmélyítése
- Az óvoda – iskola közötti szakmai párbeszéd megvalósítása
- Az óvoda és a fenntartó közötti információ áramlás biztosítása, erősítése
- Integrált nevelés feltételeinek biztosítása
- Inkluzív pedagógia megismerése, megvalósítása
- Gyermekvédelmi feladatok maradéktalan ellátása
- Szakmai ismeretek folyamatos bővítése

Sikerkritériumok

Rövidtávon (1 év)

- Hatékony gyermek és ifjúságvédelmi tevékenység
- Az SNI gyerekek problémái megfelelően kezeltek, érzelmi biztonságban történő nevelés – fejlesztés
- A gyermekek szívesen járnak óvodába
- Zökkenőmentes óvodai beilleszkedés

Középtávon (2 – 3 év)

- Az óvoda hatékonyan segíti a hátrányok csökkentését
- A gyermeki sikeresség fokozódik
- A kapcsolattartás, párbeszéd folyamatos
- Minden gyermek az egyéni szükségleteinek megfelelő nevelést, ellátást kapja
- Egészséges környezetben megvalósuló nevelés – fejlesztés, intézményi működés
- Innovációt felvállaló nevelőtestület
- Óvodapedagógusi, szülői, gyermeki elfogadó légkörben történő óvodai nevelés

Hosszú távon (3 – 4 év)

- Óvoda – iskola átmenet zökkenőmentes
- Gyermeki jogok maradéktalanul érvényesülnek
- Az SNI gyerekek beiskolázási arány javul
- A gyermek továbbhaladása a következő iskolafokra biztosítottá válik
- A sajátos nevelési igényű gyerekek normál tantervű iskolába kerülnek

12.6. A hátrányos helyzetű gyermekek integrációja

A hátrányok leküzdésének lehetséges módjai, eszközei:

- Az óvoda kiemelt figyelemmel van a hátrányos és veszélyeztetett helyzetű gyermekek iránt, szorgalmazza, hogy rendszeresen járjanak óvodába, ahol szükségleteik kielégítése, gondozásuk biztosítottá válik.
- Az óvoda céljának tekinti a hátrányok csökkentését, a leszakadás megelőzését.
- Tevékenységével az esélyegyenlőség elvének érvényesítését szolgálja.
- Enyhíti, fékezi a társadalmi különbségek mechanikus leképeződését, átörökítését.
- Az óvoda megkülönbözteti az eltérő jellegű hátrányokat, a hátrányokból adódó tünetek

Szociokulturális hátrány

- A pedagógiai tapintat elemeinek érvényesítése a gyakorlatban: A gyermek és a szülő méltóságának tiszteletben tartása
- Figyelmes, tiszteletteljes, szakmailag kifogástalan színvonalú segítség
- A gyermek érdekeinek szem előtt tartása
- Toleranciával, empátikus magatartással partnerkapcsolat kialakítására törekvés a szülővel
- A kisgyermek megnyerése az együttműködés érdekében, személyes kapcsolatban, a gyermekhez igazított feladattal a kitartás növelése
- A beilleszkedés fokozott előkészítése
- A gyermekek kötődésének érdekében nagymértékű nyitottság közvetítése
- Segítségkérés a gyermektől, a segítségnyújtás jól eső érzésének kifejezése
- Lehetőségteremtés arra, hogy gyermekek alkothassanak szabályokat, a szabályok betartásának pozitív értékelése.
- Nevelési módszertani kultúra fejlesztése

Ingerszegény környezet

- A gyermek megismerése, annak megfigyelése, hogy a gyermek mely ingereket, milyen módon és milyen mértékben képes felfogni.
- A gyermek számára legmegfelelőbb, legeredményesebb, egyéni és életkori sajátosságaihoz illeszkedő elfogadó, barátságos kulcsingerek kialakítása, gazdagítása.
- Változatos helyek biztosítása a kisgyerek számára, hogy ugyanazt a tapasztalatot, ismeretet többféle helyzetben, módon, formában, színben, helyen szerezhesse meg.
- Személyes helyek biztosítása, amely lehetővé teszi a gyermekek számára, hogy kizárólag a sajátjuknak érezhessék.
- A gyermekek megismertetése a természet csodáival, a környezettudatos viselkedés megalapozása.
- A teljes személyiség fejlődésének elősegítése.

Érzelmi labilitás, elhanyagolt bánásmód

- Életkortól függetlenül ölbeli játékok kezdeményezése a gyermekekkel.
- Amennyire csak lehetséges, a család és az óvoda által nyújtott minta közötti eltérés csökkentése. Amennyiben szükség van rá, javaslat megfogalmazása családterápiára, egyéni pszichoterápiára.
- A gyermekek érzelmi állapotainak követése.
- Az elfogadás érzésének erősítése, a kötődő-szeretethez való képesség növelése.
- Minden kisgyerek számára a legoptimálisabb fejlődést biztosító érzelmi légkör, stabil személyes kapcsolat megteremtése, amely az óvodai életükhöz szükséges.
- A teljesítőkéességüket meg nem haladó elvárások támasztása a gyermekek felé.
- A kisgyerekek igényeinek megfelelő lelki törődés, biztatás, megerősítés nyújtása minden gyermeknek.
- Az óvoda valamennyi alkalmazottjával együtt az érzelmi biztonság megteremtése a gyermekek számára.
- A saját nevelés-módszertani kultúra fejlesztése.

12.7. Gyermekvédelem óvodánkban

Az intézményvezetőnek, a gyermekvédelmi felelősöknek és az óvodapedagógusok összehangolt munkavégzésének kapcsolódnia kell a városunk gyermek és ifjúságvédelmi

feladataihoz. Együttműködünk a Gyermekjóléti és Családsegítő Szolgálattal, ill. a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolatokat ellátó más személyekkel, intézményekkel és hatóságokkal. A gyermekvédelmi munkát pozitív szellemben, emberségesen, kellő gondossággal, a szülők és a gyermekek emberi méltóságát biztosítva kell végeznünk. Törekednünk kell a gyermek személyiségének lehető legteljesebb kibontakoztatására, testi, szellemi, lelki, erkölcsi fejlődésének biztosítására.

Gyermekeink eltérő szociokulturális környezetből kerülnek óvodába. Családlátogatásokon és egyéni beszélgetések során feltárjuk, melyek azok a családok amelyek a gyermekvédelmi felelős nyilvántartásába kerülnek. Abban az esetben, ha a családban a feltételek nem biztosítottak a gyermekek zavartalan és egészséges személyiségfejlődéséhez, a gyermekvédelmi tevékenység jelentősége felerősödik.

A gyermekvédelmi munka feladatai:

- gyermekvédelmi esetek feltérképezése, a hátrányos helyzetű és veszélyeztetett gyermekek számának felmérése, ill. okainak kiderítése
- prevenció, jelzőfunkció a gyermekjóléti szolgálat felé
- szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek differenciált fejlesztése, fejlődésének segítése
- lehetőséget keresünk a rászoruló családok megsegítésére
- a szülőkkel való egyéni beszélgetések során törekszünk a szemléletformálásra.
- szociális munkás hatékony feladatvégzésének támogatása

Az óvoda dolgozóinak észre kell vennie a családon belüli erőszakra utaló jeleket. A gyermekvédelmi munkánk során megtervezzük teendőinket, tevékenységeinket, állandóan figyelemmel kísérjük a gyermekvédelmi törvényt. Felhívjuk a szülők figyelmét a különböző támogatási lehetőségek igénybevételére, ellátjuk őket tanácsokkal. Minden pedagógus és óvodai dolgozó munkaköri kötelessége a rábízott gyermekek védelme, a rendelkezésére álló eszközökkel való megsegítése és a titoktartás. Kerülni kell minden fajta megkülönböztetést. Munkánkban mindenkor tiszteletben tartjuk a gyermekek személyiségét és családjuk világnézetét, értékrendjét.

A feladat ellátásáért az óvodavezető a felelős. Munkájában közreműködik minden óvodapedagógus. Az óvoda közreműködik a veszélyeztetettség megelőzésében, megszüntetésében, valamint a gyermekjóléti szolgálattal való együttműködésben. Az óvoda rendszeres kapcsolatot tart a Gyermekjóléti Szolgálat vezetőjével, részt vesz az esetszabeszeléseken.

A hátrányos helyzet okai:

- Anyagi problémák,
- Csonka család
- Munkanélküliség

Következmények a gyermekeknél:

- Kommunikációs zavarok, agresszivitás, pótcselkvések, képességbeli elmaradottságok, beszédhibák, fáradékonyság stb.

Az óvodavezető gyermekvédelmi feladatai:

Egészséges és biztonságos munkafeltételek megteremtése, a gyermekbalesetek megelőzése.

Védő – óvó intézkedések részletes feladatainak rögzítése a házirendben, ismertetése a gyermekekkel szülőkkel.

- Rendszeres egészségügyi szűrővizsgálatok biztosítása az óvodában.

- Egészséges életmód biztosítása az étkezés szervezésével.
- A gyermekekkel kapcsolatos adatok védelmét biztosítsa az óvodában, az óvodai dolgozókat hivatali titoktartási kötelezettség terheli.

Gyermekvédelmi munkánk céljai

- Segítsük elő a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekek óvodába kerülését.
- Segítsük elő az új óvodások befogadását, beilleszkedését a minél zökkenő mentesebben.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek önmagukhoz képest, jussanak el fejlődő képességük optimális fokához, és időben a fogyatékoságuknak megfelelő fejlesztő szakember segítségét biztosítsuk.
- Legyen természetes gyermekeink és a felnőtt dolgozók körében a „másság” elfogadása.

A cél elérése érdekében a következők a feladataink

A megelőzés (prevenció) feladatai:

- A gyermeki, szülői jogok megismertetése és érvényesítése az óvodában.
- Rendszeres kapcsolattartás a gyermek szüleivel.
- Biztonságos, egészséges óvodai környezet megteremtése.
- A gyermek fogyatékoság típusának megfelelő pedagógiai ellátás biztosítása.
- Együttműködés a gyermekvédelemben partner társszervekkel.
- A családot, gyermeket megillető kedvezményekhez való hozzájutás elősegítése.
- Egészségügyi szűrővizsgálatok biztosítása.

A feltárás feladatai:

- A veszélyeztetettség, hátrányos helyzet tüneteinek felismerése, problémák feljegyzése.
- A tünetek okainak megkeresése.
- A gyermek veszélyeztetettségének illetve hátrányos helyzetének megkülönböztetése a helyi kritériumok alapján.

A megszüntetés feladatai:

- Egyéni tehetséggondozás.
- Differenciált fejlesztés lemaradás miatt.
- Induló hátrányok csökkentése egészségvédő, mentálhigiénés programok megszervezése.
- A szülők segítése, a szülői szerep eredményesebb betöltéséhez.
- A gyermekek szociális helyzetének lehetőség szerinti javítása.
- Segítő szakemberek igénybevétele a problémák típusának megfelelően.
- Együttműködés konkrét esetekben a segítőkkel, (társszervekkel).

Óvodán belüli tevékenységformák, a fenti feladatok megvalósításához

- Közös kirándulás évente egyszer.
- Óvodai szociális szolgáltatások felkínálása (étkezés, segélyjavaslatok).
- Logopédiai ellátás.
- A szülőkkel való kapcsolattartás egyéni helyzetnek megfelelő formában.

Kapcsolattartás a gyermekvédelemben partner társszervekkel

A Gyermekjóléti Szolgálat vezetőjével személyes találkozás, illetve esetmegbeszélés szükség szerint.

A gyermekvédelmi program megvalósításának erőforrásai, feltételei

- Személyi feltételek adottak.
- Tárgyi feltételek területén, az egészséges, nyugodt környezet megtartása a cél.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztéséhez, eszközök lehetőség szerinti biztosítása
- A szülőkkel való érintkezésre külön helyiség biztosított.
- Anyagi lehetőségeinket pályázat útján, az önkormányzat, a szülők és az óvodát támogató lakosság segítségével bővítjük.

Sikerkritériumok

- Minden óvodást három éves korában fel tudunk venni az óvodába, így szükség esetén, a fejlesztésükre is több idő áll rendelkezésre.
- Korábban felismerésre kerülnek a sajátos nevelési igényű gyermekek, akik ily módon hamarabb kaphatnak megfelelő szakszolgáltatást.
- Új óvodásaink zökkenőmentes beilleszkedése

13. **Jó gyakorlat:** Szél fújja pántlikámat... néphagyományörzés az óvodában / Szekszárd/
Játékos mozgásfejlesztő óvodai programunk / Kalocsa/
Mind a két Jó gyakorlat 2014-ben került megvételre a TÁMOP 3.1.11.pályázat keretén belül. A pályázatok megismerése után részben merítettünk belőlük ismereteket, melyeket beépítettünk óvodai életünkbe.

14. Pályázati tevékenységek

Megvalósult:

- TÁMOP-3.1.11-12/2 kódszámú „Óvodafejlesztés” című pályázat
- TÁMOP 6.1.2.-11/1-2012 Egészségfejlesztés
- EFOP-3.9.2-16 Humán kapacitások fejlesztése...
- TOP-1.4.1-15 A foglalkoztatás és életminőség javítása...
- Boldog Óvoda: vállaljuk a kiírás feltételeit / boldogság órák megtartása, részvétel továbbképzésen/
- Kincses kultúróvoda- folyamatosan pályázunk
- Gyurmavilág: évente két alkalommal
- Kerekítő-s intézmény lettünk
- Okos Óvoda 2021-ben is

15. Boldog Óvoda

Fokozatos bevezetés

Eddig két alkalommal: 2018 és 2019-ben kaptuk meg a Boldog Óvoda elismerő címet. 2020-ban elnyertük az Örökös Boldog Óvoda rangot. Eddig szerzett tapasztalatainkra építve döntöttünk úgy, hogy az anyagot beépítjük pedagógiai programunkba. Főleg a nagycsoportos korosztály számára, de már az ennél fiatalabb gyermekeknél is egy innovatív, nagyon jó módszer. A módszert a Jobb Veled a Világ Alapítvány Boldogságóra programja biztosítja. Ez a módszer a pozitív pszichológia kutatásaira épülő élménypedagógiai módszer. Bebizonyították, hogy a boldogság elérését segítő képesség tanulható. Tapasztalataink szerint

nem csak a gyerekek, de a felnőttek is profitálhatnak a megtartott foglalkozásokból. Ki szeretnénk majd bővíteni a szülőkre is ezt a fajta lelki megerősítést támogató tevékenységet. A testi egészség megőrzése mellett a lelki egészség megtartása és erősítése is fontos feladatunk. Játékos felfedezéseken keresztül fejlődnek és erősödnek a gyermekek szociális kompetenciái is. Különböző területek kerülnek előtérbe: tolerancia, türelem, szeretet, tisztelet, elfogadás, megbocsájtás, segítségnyújtás, hála, pozitív „én” kép, önismeret. Növekszik érzelmi intelligenciájuk, közösség megtartó- formáló ereje van. Sokrétűen beépíthető a heti tervanyagba. A foglalkozások megvalósításához nagy segítséget nyújt az alapítvány gondozásában megjelent írásbeli dokumentáció, amit már megvásároltunk.

„ A boldogságórák célja nem az, hogy problémamentes modellt állítson a fiatalok elé, hanem hogy vezérfonalat adjon az óvodásoknak, iskolásoknak, hogy könnyebben nézzenek szembe a kihívásokkal, képesek legyenek megbirkózni a problémákkal, valamint hogy lehetőséget adjon a testi- lelki egészség megtartásához szükséges tényezők tanulmányozására és tudatosítására.”

A teljes Boldogságóra program 10 egymásra épülő témából áll, melyek fokozatosan fokról-fokra ismertetik meg a boldogság különböző összetevőit, feltételeit. Témakörök sorrendben:

- A hála gyakorlása- szeptember
- Az optimizmus gyakorlása- október
- Társas kapcsolatok ápolása- november
- Boldogító jócselekedetek- december
- Célok kitűzése és elérése- Január
- Megküzdési stratégiák- Február
- Apró örömök élvezete- Március
- A megbocsátás gyakorlása- Április
- Testmozgás- Május
- Fenntartható boldogság- Június

Fontos, hogy gyermekeink boldogságra képes felnőtté váljanak!

16. Kerekítő mintaóvoda

Célok és feladatok:

A Kerekítő az óvodai-, bölcsődei élet mindennapjait színesíti a magyar népi mondókákkal, dalokkal, Kerekítő manó hétköznapi és jelesnapi bábjeleneteivel, a könyvcsalád köteteivel való ismerkedéssel. Mindezekkel hozzájárulva a gyerekek érzelmi-, művészeti- és zenei neveléséhez, olvasóvá válásukhoz és néphagyományunk őrzéséhez.

A játékok által lehetőség nyílik a gyerekek személyiségének kibontakoztatására, fantáziájuk és kreativitásuk megőrzésére, miközben önismeretre is szert tehetnek, valamint érzelmviláguk, empátiájuk is mélyül. Kihatással vannak a kommunikációs készségükre, zenei képességeikre továbbá anyanyelvi- és mozgásfejlődésüket is szolgálja.

a) Kerekítő mintaóvoda alakításának feltételeinek teljesítése

- Kerekítő manó báb használata, kerekítő manós gyakorlatok megvalósítása

- Az óvodai, bölcsődei mindennapokban a csoportban legalább az egyik pedagógus, legalább hetente egyszer keltse életre Kerekítő manó figuráját. A népi mondókák legyenek a mindennapok része. Óvodában: játéktevékenységhez, jelesnaphoz, évszakhoz kapcsolódó rövid bábjelenet formájában. Ének-zene, játék, külső világ tevékeny megismerése, mozgás, mintázás mesélés vagy verselés kapcsán.
- januárban játékezdeményezés vázlat megküldése J.Kovács Juditnak
- májusban rövid beszámoló küldése: „Kerekítőzés – örömök és nehézségek címmel
- részvétel továbbképzésen

16. Felhasznált irodalom:

- Az óvodai nevelés országos programja 1996-2009. nov. 20-tól érvényes módosítása (A Kormány 363/2012 (XII.17.) kormányrendelet)
- 137/2018.(VII.25.) Kormány Rendelet
- Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja 1996
- Helyi óvodai nevelési program 2004.; 2010., 2013.; 2016.
- Porkolábné dr. Balogh Katalin: Kudarc nélkül az iskolában 1992.
- Forrai Katalin: Ének az óvodában 1993.
- Óvodavezetők Kézikönyve 1-11. OKKER Okt. Iroda 1994.
- Óvodai Jogfutár 2012. okt.; 2013. febr.
- Nevelőmunka az óvodában (Ped. Füzetek; Miskolc 1989.)
- Zilahi Józsefné: Mese, vers az óvodában (Nemzeti Tankönyv Kiadó 1994.)
- 2011. évi CXCV törvény a Nemzeti Köznevelésről
- A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény
- Solt Mesevár Óvoda helyi Programja 1999.
- 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet
- Tarkabarka tagóvoda mérés- értékelési szabályzat
- Mese – vers az óvodában / Zilahi Lajosné 1998
- Beszéd és beszédviselkedés az óvodában / Dr. Gósi Mária
- Óvodai Programkészítés – de hogyan ? / Nagy Jenőné 1996
- „Más” gyermek, „más” szülő, „más” pedagógus / Dr. Kolozsváry Judit
- Gyermeklélektan / Mérei Ferenc – V. Binét Ágnes 1993
- Nagy Jenőné: Segédletek az óvodai nevelési program elkészítéséhez
- Pokolábné Dr. Balogh Katalin: Kudarc nélkül az iskolában
- A Közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény és azok 2003. évi módosításai.
- A 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és köznevelési intézmények névhasználatáról

17. Érvényességi nyilatkozat

A Pedagógiai Program érvényességi ideje a nevelőtestület határozata alapján: 2020. szeptember 01-től 2025. augusztus 31.-ig.

A módosított Pedagógiai Program 2021.09.01-től érvényes.

A helyi nevelési program módosításának lehetséges indokai:

- Bővítés, vagy leépítés.
- Szervezeti átalakítás.
- Ha a nevelőtestület más program bevezetéséről dönt.
- Törvényi előírás.
- Ha egyéb érdekegyeztető fórum, módosítást javasol.

Előírás a programmódosítás előterjesztésére:

- Írásbeli előterjesztés az óvoda nevelőtestületének.
- Részletes szóbeli előterjesztés nevelőtestületi értekezleten.

A pedagógiai program

- Alkotója az intézmény nevelőtestülete
- Benyújtója: óvodavezető

Törvényi megfelelést szolgáló egyéb információk:

- A nevelés és fejlesztés magyar nyelven folyik

18. Legitimációs Záradék

Nyilvánosságra hozatal: óvodai honlap, egy-egy példánya megtalálható az óvoda irodájában.

1. Véleményét nyilvánította:

Szülői szervezet 2021.09.23.

Dátum: aláírás / elnök/

2. Elfogadta

A nevelőtestület 2021.08.30.

Dátum: aláírás

3. Jóváhagyta

Az intézményvezető 2021.08.30..

Dátum: aláírás

4. Fenntartó egyetértése

A fenntartó képviselőjében 2021.10.

.....

aláírás

Az átdolgozott Helyi Óvodai Programot elfogadta a Mesevár Óvoda és Mini Bölcsőde Százszorszép Óvoda / telephely/ nevelőtestülete és Szülői Közössége.

Az elfogadást aláírással igazoló dokumentumokat a Helyi Nevelési Program tartalmazza legitimációs záradék formájában.

19. Jegyzék

1. számú melléklet

A 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és köznevelési intézmények névhasználatáról

JEGYZÉK

A nevelési-oktatási intézmények kötelező (minimális) eszközeiről és felszereléséről

eszköz, felszerelés	Mesevár	Szászszorszép	eszköz, felszerelés	Mesevár	Szászszorszép
csoporszoba	x	x	Intézményvezetői iroda		
gyermekágy/fektető tároló helyiség	x	x	íróasztal és szék	x	
tornaszoba, sportszertárral	x	x	Telefon	x	
logopédiai foglalkoztató, egyéni fejlesztő szoba	x	x	Könyvszekrény	x	
játszóudvar	x	x	Íratszekrény	x	
intézményvezetői iroda	x	-	számítógép, internet hozzáféréssel, perifériákkal	x	
intézményvezető-helyettesi iroda	-	x	számítógépasztal és szék	x	
óvodatitkári iroda	x	-	Intézményvezető-helyettesi, tagintézmény-, intézményegység vezető-helyettesi, óvodatitkári iroda		
nevelőtestületi szoba	x	x	íróasztal és szék	x	x
általános szertár/raktár	x	x	Íratszekrény	x	x
gyermeköltöző	x	x	Telefon	x	x
gyermekmosdó, WC helyiség	x	x	számítógépasztal és szék	x	x
felnőtt öltöző	x	-	számítógép, internet hozzáféréssel,	x	x

felnőtt WC helyiség	x	x	nevelőtestületi szoba		
felnőtt mosdó	x	x	fiókos asztal, ami egyben eszköz előkészítő munkaasztal is	x	x
felnőtt zuhanyzó	x	x	Szék	x	x
mosó, vasaló helyiség	x	-	Könyvszekrény	x	x
szárító helyiség	x	x	Fénymásoló	-	x
melegítő konyha	x	x	Többcélú helyiség		
tálaló-mosogató	x	x	tárgyalóasztal székekkel	x	-
karbantartó műhely	x	-	Gyermeköltöző		
ételhulladék tároló	x	x	öltözőrekesz, ruhatároló	x	x
bútorzat és egyéb berendezési tárgyak			Öltözőpad	x	x
óvodai fektető	x	x	Gyermekmosdó, WC helyiség		
gyermekszék	x	x	Törülközőtartó	x	x
gyermekasztal	x	x	Falitükör	x	x
fényvédő függöny	x	x	rekeszes fali polc	x	x
szőnyeg	x	x	TISZTÁLKODÁSI ÉS EGYÉB FELSZERELÉSEK		
játéktartó szekrény vagy polc	x	x	egyéni tisztálkodó szerek	x	x
könyvespolc	x	x	tisztálkodó felszerelések	x	x
textiltároló és foglalkozási eszköztároló szekrény	x	x	Törülköző	x	x
edény- és evőeszköz-tároló szekrény	x	x	Abrosz	x	x
szeméttartó	x	x	Takaró	x	x
TORNASZOBA	x		ágyneműhuzat, lepedő	x	x

tornapad	x	x	A FELNŐTTEK MUNKAVÉGZÉSÉHEZ SZÜKSÉGES ESZKÖZÖK		
tornaszőnyeg	x	x	szennyes ruha tároló	x	x
bordásfal	x	x	Mosógép	x	x
mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő készlet	x	x	Vasaló	x	x
egyéni fejlesztést szolgáló speciális felszerelések	x	x	Szárítóállvány	x	x
Logopédiai foglalkoztató, egyéni fejlesztő szoba			Takarítóeszközök	x	x
tükör (az asztal szélességében)	x	x	kerti munkaeszközök, szerszámok	x	x
Asztal	x	x	Hűtőgép	x	x
Szék	x	x	Porszívó	x	x
Szőnyeg	x	x	A NEVELŐMUNKÁT SEGÍTŐ JÁTÉKOK ÉS EGYÉB ESZKÖZÖK		
játéktartó szekrény vagy könyvek tárolására is alkalmas polc	x	x	különbféle játékformák (mozgásos játékok, gyakorló, szimbolikus, szerepjátékok, építő-konstruáló játékok, szabályjátékok, dramatizálás, bábozás, barkácsolás) eszközei	x	x
Játszóudvar			mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő eszközök	x	x
kerti asztal	x	x	ének, zene, énekes játékok eszközei	x	x
kerti pad	x	x	az anyanyelv fejlesztésének, a kommunikációs	x	x

			képességek fejlesztésének eszközei		
Babaház	x-	x-	értelmi képességeket (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) és a kreativitást fejlesztő anyagok, eszközök	x	x
udvari homokozó	x	x	ábrázoló tevékenységet fejlesztő eszközök	x	x
mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő eszközök	x	x	a természeti-emberitárgyi környezet megismerését elősegítő eszközök, anyagok	x	x
A nevelőmunkát segítő egyéb eszközök			munka jellegű tevékenységek eszközei	x	x
televízió	x	x			
magnetofon/CD lejátszó/	x	x			
diavetítő	x	x			
Vetítővászon	x	-			
hangszer (gyermekeknek)	x	x			
Sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztéséhez a gyógypedagógusok hoznak megfelelő eszközt. Tüskéslabda, ugráló, tüskéspárna, kirakók vannak, egyensúlyozó eszközök, gurulós deszka, lépegető					
EGÉSZSÉG- ÉS MUNKA VÉDELMI ESZKÖZÖK					
étel-mintavétel (üvegtartály) készlet	x	x	tűzoltó készülék	x	x
Elsősegélyláda	x	x			

Solt, 2018.08.31.

Döbrenteiné Szántó Katalin

óvodavezető

Gyermeki mérések

Nevelés/fejlesztés eredményességét mérő eszközök

- **Gyermekek egyéni mérőlapjai:**

Anamnézis

Befogadásról készült óvónői értékelés

Egyéni eljárásrend

1. Bemenet, kimenet vizsgálat mérőlapjai

2. A gyermekek fejlettségének mérése

3. Után követő lap

4. Óvodába visszamaradó gyermekek adatlap

A gyermek anamnézise

A gyermek neve: _____

Hogyan szólítsuk gyermekét az óvodában? _____

A gyermek születésének helye, ideje: _____

Egyéni érzékenysége: _____

1. Megszületésének körülményei

1.1. Mi jellemezte az édesanya áldott állapotát? _____

Születési jellemzői: hossza: súlya: _____

1.2. Tervezett gyermek?: _____

2. Csecsemőkorban jellemző fejlődés (0-1 éves korig)

2.1 Szopott-e? _____ Meddig? _____ Jó evő volt? _____

2.2 Jó alvó volt-e? _____

2.3 Sokat sírt? _____

2.4 Ki gondozta? _____

2.5 Milyen betegségei voltak? _____

2.6. Érte-e valamilyen baleset, sérülés? _____

3. Kisgyermekkorban jellemző fejlődés jellemzői (1-3 éves korig)

3.1 Mászott? _____

3.2 Mikor kezdett önállóan járni? _____

3.3 Mikor kezdett érthető szavakat mondani? _____

3.4 Kommunikál-e társaival, felnőttekkel? _____

3.5 Járt bölcsődébe? _____

3.6 Melyik kezével nyúl leggyakrabban a tárgyakért? _____

3.7 Fáradékony? _____

3.8. Mi jellemzi az alvását? _____

4. A család szerkezete

4.1 Egy háztartásban vagy egy lakásban élők: anya, apa, élettárs, nevelőapa, nevelőanya, nagypapa, nagymama, testvérek

4.2 Testvérek száma és életkora: _____

4.3 A családtagok anyanyelve: _____

4.4 Hogyan ítélik meg a család szociális körülményeit? _____

4.5 A legmagasabb iskolai végzettség megnevezése:

Anyja: _____ Apa: _____

4.6 Lakáskörülmények (Összkomfortos, komfortos, komfort nélküli): _____

4.7 Hány szobás a lakás? _____

4.8 Van-e a gyermeknek külön szobája? _____

5. Nevelés

5.1 Véleménye szerint mi a jellemző gyermekére? (Kérjük, húzza alá!)

nyugodt, élénk, túlságosan élénk, zárkózott, közlékeny, lassú mozgású, gyors mozgású, kiegyensúlyozott, kiegyensúlyozatlan, szófogadó, engedetlen, kötelességtudó, felelőtlen, alapos, felületes a munkavégzésben, érzékeny a hiányosságai feltárásakor, egyéb: _____

5.2 Mivel lehet legeredményesebben hatni gyermekére? _____

5.3 Van-e olyan személy a családban, akihez gyermeke legjobban ragaszkodik? _____

5.4 Milyen a családi jutalmazási szokása? _____

5.5 Szokták-e büntetni a gyermeket? _____

5.6 Van-e gyermekének otthoni feladata? _____

5.7 Ki a gyermekük otthoni játszótársa? _____

5.8 Ki dönt a családi dolgokban? _____

5.9 Van-e valamilyen nevelési problémájuk? _____

5.10 Milyen a gyermekek kapcsolata a családban? _____

5.11 Mivel szeret gyermeke leginkább játszani? _____

5.12 Mi érdekli gyermekét, mire kíváncsi a leginkább? _____

5.13 Ön szerint gyermekének milyen különleges tulajdonsága, adottsága van? _____

5.14 Mit közölne velük még gyermekéről? _____

6. Kultúra, szabadidő

6.1 Van-e a családnak hobbija? _____

6.2 Érdeklődnek-e a művészetek iránt? _____

6.3 Mi a legkedvesebb otthoni időtöltésük a gyermekükkel? _____

6.4 Van-e közös, hagyományos családi programjuk, eseményük? _____

6.5 Mivel tölti a leggyakrabban a család a szabadidejét? _____

Köszönjük, hogy az anamnézis kitöltésével hozzájárultak gyermekük megismeréséhez. Az itt közölt adatokat és tényeket csak a gyermekét nevelő óvodapedagógusok, fejlesztőpedagógusok, tehetségigéreték műhelyeit vezető, óvodavezető ismerheti meg. Mindezt hivatali titokként kezeljük.

Dátum:

Szülő aláírása:

A gyermek befogadási időszakáról készült óvónői értékelés

1. A gyermek kapcsolatteremtése az óvónókkal, dajkákkal -----

2. A gyermek kapcsolatteremtése társaival:-----

3. Érzelmi életének jellemzői a befogadás idején: -----

4. Új szokások megtanulásához való viszonya: -----

5. Viszonya az óvoda sokféle tevékenységéhez (játékhoz, meséhez, énekléshez, alkotó, rajzolás tevékenységhez, mozgáshoz és a környezet megismeréséhez, megszerettetéséhez): -----

6. A gyermek tevékenysége során tapasztalt különleges adottságai, tulajdonságai:

EGYÉNI MÉRÉSEK ELJÁRÁSRENDEJE

A bemenet vizsgálatot minden gyermeknél óvodába lépéskor el kell végezni, legkésőbb november 30-ig.

Az érkező gyermekek bemenet vizsgálata folyamatosan történik, ha kiscsoportos és először veszi igénybe az óvodai ellátást, akkor a felvételtől számított 2. hónap végén. Ha már járt óvodába más intézményben, akkor a felvételtől számított 1. hónap végén.

A gyermekek egyéni mérésének ideje az adott tanévben két alkalommal történik: januárban és májusban. Az induló kiscsoportban: beszoktatás/ szöveges értékelés a beszoktatási időszak végén. Az egyes csoportokban dolgozó óvónők a megfigyeléseiket rögzítik a gyermeki mérések egyéni mérőlapjain, majd százalékolják.

Csoportos összesítőt készítenek, melynek határideje: május 31.

Felelősök: adott csoport Óvónői, Mérés- Értékelési csoport. Az április 1. után érkező gyermekeket csak következő tanévben mérjük.

Óvodai szintű összesítést június 15-ig végzi el a Mérés- Értékelési csoport óvodánként a mérésösszesítő lapon.

Ezt követően elkészítik az „Összesített óvodai összesítést”, melynek határideje: Június 30.

A nagycsoportos gyermekek kimenetvizsgálatának határideje április 30.

Felelősök: adott csoport Óvónői.

Után követés: első osztály végén az iskolai pedagógustól

Óvodában maradók: intézkedési terv, adott év augusztus 31.

Egyéni fejlesztési terv készítése minden gyermekre kötelező: egyenletes ütemben fejlődőre 3 havonta bejegyzés, a fejlesztésre szoruló gyermekre havonta bejegyzés az egyéni fejlesztési lapon. „Tehetségcsírákra” is ez vonatkozik.

Gyermeki mérések	Ideje	Értékelési határidő
Bemenet mérés – új kiscsoportosoknál,	Óvodába lépéskor, ill. folyamatos	November 30. folyamatos
Kimenet mérés nagycsoport végén	Április	Nagycsoport végén: április 30.
Gyermekek egyéni mérése	Adott év január, ill. május	január 31. május 31.
Intelligenciamérés, iskolaérettség vizsgálat, Szociometria	Oktatási Hivatal középső cs. január 31. nagycsoport október 15.	Adott tanév március 31. február 15. október 31.

Bemenet- és kimenetvizsgálat

Gyermek jele:

Tevékenységek	Pont	Bemenet	Kimenet
I. Önkiszolgáló tevékenységek (öltözködés – étkezés - tisztálkodás)		Ideje:	Ideje:
- teljesen önálló	4		
- kis segítséget igényel	3		
- állandó segítséget igényel	2		
- problémás	1		
II. Szocializáció, érzelmi nevelés			
1. együttműködés szabályai			
- pontosan betartja	4		
- próbálja betartani	3		
- figyelmeztetésre betartja	2		
- nehezen fogadja el	1		
2. Felnöttekkel szemben			
- kezdeményező	5		
- együttműködő	4		
- közömbös	3		
- visszahúzó	2		
- elutasító	1		
3. Társaival szemben			
- kezdeményező	6		
- együttműködő	5		
- elfogadó	4		
- visszahúzó	3		
- elutasító	2		
- öntörvényű, goromba	1		
III. Játék			
- irányító-kezdeményező	5		
- együttműködő-kitartó	4		
- alkalmazkodó	3		
- magányos	2		
- visszahúzó	2		
- motiváltság hiánya jellemzi	2		
- passzív	1		
1. Érzelmi, akarati jellemzők			
- kiegyensúlyozott, vidám-lelkes	5		
- nyugtalan-változó hangulatú	3		
- féltékeny-szorongó	3		
- kiegyensúlyozatlan	1		
- erőszakos	1		
IV. Kommunikáció			
1. Szókincs			
- gazdag	4		
- életkorának megfelelő	3		
- szegényes, hiányos	2		
- nem beszél	1		

Tevékenység	Pont	Bemenet	Kimenet
2. Hangképzés			
- tiszta érthető	3		
- egy-két hanghibával	2		
- nehezen érthető	1		
3. Hangerő			
- megfelelő	2		
- túl hangos	1		
- túl halk	1		
4. Beszédtempó			
- megfelelő-folyamatos	2		
- gyors-hadaró	1		
- lassú-vontatott	1		
V. Figyelme			
- kitartó, koncentrált	5		
- változó	4		
- rövid ideig tartó	3		
Érdeklődése (játékban, foglalkozáson)			
- tartós, sokoldalú	5		
- egy területre irányuló	4		
- változó	3		
- nehezen felkelthető	2		
- kialakulatlan	1		
VI. Mozgás			
- összerendezett, harmonikus	2		
- rendezetlen	1		
1. Térbeli tájékozódása			
- biztos	4		
- néha téveszt	3		
- bizonytalan	2		
- kialakulóban van	1		
2. Eszközhasználat, kezűgyesség			
- kiemelkedő	4		
- jó	3		
- megfelelő	2		
- fejlesztésre szorul	1		
3. Kezűgyesség			
- ügyes, önálló	3		
- kevés segítséget igényel	2		
- önállótlan	1		
4. Ceruzafogás			
- biztos, szabályos	2		
- bizonytalan	1		
Dominancia			
- jobb	J		
- bal	B		
- kétkezes	K		
Adható pontszám: 65 = 100%			

A gyermekek egyéni mérése Fejlettségvizsgálat

A gyermek neve:

A gyermek fejlettségének vizsgálatai

A mérés megnevezése	módszer	Felelősök Érintettek	Gyakorisága	Időpont
Bemenet mérés	Megfigyelés, Mérőlap kitöltés	Óvodapedagógusok Új gyermekeknél	Óvodába lépéskor	November 30. folyamatos
A gyermekek fejlettségének mérése	Megfigyelés Mérőlap kitöltés	Óvodapedagógusok Gyermekek teljes körű mérése	Évente 2 alkalommal	január 15. május 15.
Kimenet mérés	Megfigyelés Mérőlap kitöltés	Óvodapedagógusok Nagycsoportos gyermekek	nagycsoport végén (iskolába távozáskor)	Április 30.
Fejlettségi szintmérés, nagycsoportban	Megfigyelés Mérőlap kitöltés	Óvodapedagógusok Nagycsoportos gyermekek	Évente	Január 20.
Iskolaérettség vizsgálat	-	Oktatási Hivatal által kijelölt	Évente	Februártól folyamatos

A fejlettségvizsgálat értékelési rendszere

A skála számjegyei és a hozzájuk rendelt meghatározások	
5	Ezt a tevékenységet a gyermekek önállóan végzik, része a mindennapi életnek.
4	Ezt a tevékenységet a gyermek kis segítséggel végzi, gyakran megfigyelhető.
3	Erre a tevékenységre a gyermek részéről vannak próbálkozások, de segítséget igényel.
2	Ezt a tevékenységet a gyermek sok segítséggel végzi az óvónő kezdeményezésére.
1	A gyermek érdeklődik a tevékenység iránt, voltak már próbálkozások.
0	Ezzel a tevékenységgel kapcsolatban semmilyen szándék nem tapasztalható a gyermeknél.

1. Játék

A megfigyelt tevékenység		3-4		4-5		5-6		6-7-8	
1.	Játéka elmélyült, kiegyensúlyozott.								
2.	Önállóan választ játékot.								
3.	Szabálytudata kialakulóban van.								
4.	Képes elfogadni társai elgondolásait.								
5.	Képes szerepvállalásra és a szerepek elosztására.								
6.	Eredeti ötletei vannak, képes ötletei kivitelezésére.								
7.	Vezető szerepben is elfogadja társai ötleteit.								
8.	A játékszereken meg tud osztózni társaival, le tud mondani kedvelt játékszereiről.								
9.	A játéktémát napokon keresztül folytatja társaival.								
10.	Vigyáz saját és társai alkotásaira és a játékeszközökre.								
Összesen: 50 pont/100%									
Átlag:									

2. Mozgásfejltség

A megfigyelt tevékenység		3-4		4-5		5-6		6-7-8	
1.	A mozgást a gyermek örömmel végzi.								
2.	Járás, futás közben képes ütemtartásra, illetve tempótartásra.								
3.	Egyensúlyérzéke korának megfelelően fejlett.								
4.	Tud térben tájékozódni, ismeri az irányokat.								
5.	A felállított szabályokat betartja.								
6.	Mozgása összerendezett, harmonikus.								
7.	A különböző kézi szereket magabiztosan használja.								
8.	A lapvető mozgásformákat ismeri, és korának megfelelően végzi. (járás, futás, kúszás, mászás, csúszás, lépcsőn járás, guggolás)								
9.	Irányított mozgás során használt vezényszavakat ismeri, alkalmazza.)								
Összesen: 45 pont/100%									
Átlag:									

3. Értelmi nevelés, tanulás

A megfigyelt tevékenység		3-4		4-5		5-6		6-7-8	
1.	Érdeklődik környezete tárgyai jelenségei, összefüggése iránt.								
2.	Képes a már elsajátított ismereteket szándékosan felidézni.								
3.	Munkatempója, feladattartása életkorának megfelelő								
4.	Huzamosabb ideig képes szándékosan figyelni.								
5.	Képes gondolkodni műveletek végzésére (analízis-szintézis, általánosítás stb.)								
Összesen: 25 pont/100%									
Átlag:									

3/1. Anyanyelvi nevelés

A megfigyelt tevékenység		3-4		4-5		5-6		6-7-8	
1.	Megérti a kérdést, válaszol rá.								
2.	Szókincse életkorának megfelelő.								
3.	Beszédritmusa folyamatos.								
4.	Hangerő megfelelő.								
5.	Beszéde tiszta, érthető.								
6.	Szívesen hallgatja az irodalmi alkotásokat.								
7.	Az óvodai életben spontán feleleveníti, megjeleníti az irodalmi műveket.								
8.	Bátran vállalkozik önállóan irodalmi alkotás közvetítésére.								
9.	Képes rövid mesét, történetet kitalálni, elmondani.								
10.	Szereti a könyveket, értékének megfelelően bánik vele.								
Összesen: 50 pont/100%									
Átlag:									

3/2. Zenei nevelés

A megfigyelt tevékenység		3-4		4-5		5-6		6-7-8	
1.	Szívesen vesz részt zenei kezdeményezéseken, mondókás, dalos játékokban.								
2.	Ismeri a csoportban tanult dalokat, dalos játékokat.								
3.	Megközelítően tisztán követi a dallamot és a hangmagasságot.								
4.	A tanult mondókákat önállóan el tudja mondani és egyenletesen, illetve ritmus tapssal kíséni.								
5.	Ismeri szűkebb, tágabb környezetének hangjelenségeit, képes azokat egymástól megkülönböztetni.								
6.	Képes szöveges ritmust, illetve dallamotívumokat bemutatás után megismételni, visszaadni.								
7.	Ismer néphagyományokat, azokhoz kapcsolódó szokásokat.								
8.	Képes kisebb zenei előadás, koncert meghallgatására.								
Összesen: 40 pont/100%									
Átlag:									

3/3. Vizuális tevékenység

A megfigyelt tevékenység		3-4		4-5		5-6		6-7-8	
1.	Örömmel, saját kezdeményezésre ábrázol szabadidőben is.								
2.	Szívesen, aktívan vesz részt a kezdeményezéseken, érdeklődik a különböző technikák iránt.								
3.	Jártas az eszközök használatában.								
4.	Ceruzafogása biztos.								
5.	Ismeri a színeket								
6.	Képalkotásban kifejezi gondolatait, élményeit különböző technikákkal.								
7.	Stabil testséma ismeret jellemzi, mely rajzában is megnyilvánul.								
8.	Elképzelés után ábrázol, különféle figurákat, hangulatot színekkel, formákkal.								
Összesen:40 pont/100%									
Átlag:									

3/4. Külső világ tevékeny megismerése Környezeti nevelés

A megfigyelt tevékenység		3-4	4-5	5-6	6-7-8
1.	Ismeri az évszakokat, azok jellemzőit				
2.	Ismeri a környezetében előforduló növények nevét, részt vesz gondozásukban.				
3.	Tudja az ismertebb háziállat, vadállat, madár, bogár, nevét azok életformáját.				
4.	Ismeri és betartja a közlekedés alapszabályait.				
5.	Ügyel környezete tisztaságára, tudja miért fontos a környezetvédelem.				
6.	A megfigyelt, megismert természeti, társadalmi, tárgyi környezet jellegzetességeit tudja csoportba rendezni.				
7.	Képes általánosításra, következtetések levonására, ok-okozati összefüggések felismerésére.				
8.	Az őt körülvevő környezet világában eligazodik.				
Összesen: 40 pont/100%					
Átlag:					

3/5. Matematikai nevelés

A megfigyelt tevékenység		3-4	4-5	5-6	6-7-8
1.	Szívesen vesz részt matematikai jellegű játékokban.	-			
2.	A tárgyakat össze tudja hasonlítani nagyság, szín, forma, kiterjedés, anyag, mennyiség szerint.	-			
3.	Képes matematikai problémák megoldására.	-			
4.	Képes két kiterjedést, mennyiséget egyenlővé, kisebbé, nagyobbá tenni.	-			
5.	Helyesen használja a tö-és sorszámneveket.	-			
6.	Biztos mennyiség fogalommal rendelkezik, halmazműveleteket 10-es számkörön belül végez.	-			
7.	Másolással képes megépíteni térbeli és síkbeli alakzatokat.	-			
8.	Ismeri a szimmetria fogalmát.	-			
9.	Ismeri és használja a matematikai kifejezéseket.	-			
10.	Követni tudja a helyeket kifejező névutókat.	-			
11.	Balról jobbra számlál, ír, kezdi a sort.	-			
Összesen: 55pont/100%					
Átlag:					

4. Szocializáció, érzelmi nevelés

A megfigyelt tevékenység		3-4	4-5	5-6	6-7-8
1.	Elfogadja az óvodai közösséget				
2.	Nyugodt, kiegyensúlyozott				
3.	Elfogadja az adott tevékenységek által kívánt magatartásformát.				
4.	Kialakul, formálódik reális -önértékelése.				
5.	Szívesen játszik, tevékenykedik.				
Énkép, önismeret					
6.	Tudja nevét, címét, családtagjai nevét, születési adatait.				
7.	Részletesen megnevezi testrészeit, illetve azok funkcióját.				
Akarati megnyilvánulás					
8.	Feladathelyzetben kitartó, képes végig vinni elképzeléseit.				
9.	A tevékenységekben képes együttműködni társaival.				
10.	Feladattudata kialakulóban van.				
11.	Önállóan képes feladat végzésre, önellenőrzésre				
12.	Munkatempója dinamikus				
Társas magatartás, közösségi szokások					
13.	Érdeklődik társai iránt, meghallgatja őket.				
14.	Alkalmazkodik a csoportban kialakult szokásrendhez.				
15.	Segíti társait a tevékenységekben.				
16.	Megfelelő módon viszonyul a környezetében jelenlévő mássághoz.				
Összesen: 90 pont/100%					
Átlag:					

5. Egészséges életmódra nevelés

A megfigyelt tevékenység		3-4	4-5	5-6	6-7-8
1.	Önállóan használja a zsebkendőt				
2.	Önállóan mos kezet, szükség szerint használja a tisztálkodási szereket				
3.	Önállóan mos fogat, a fogápolási szereket tisztán tartja.				
4.	Önállóan használja a WC-t				
5.	Önálló az öltözködésben, vetkőzésben. (gombol, cipzárt húz, cipőt húz, cipőt köt, csatol, ruháját le, illetve fölveszi)				
6.	Ruháját összehajtva a helyére teszi.				
7.	Önmagára igényes.				
8.	Ismeri a baleset megelőzés szabályait, azokat betartja, társait is figyelmezteti.				
9.	Csendes pihenő alatt nyugodtan fekszik, alszik				
10.	Kulturáltan étkezik.				
11.	Szükségleteit önállóan jelzi, rendezzi.				
Összesen: 55 pont/100%					
Átlag:					

6. Munka

A megfigyelt tevékenység		3-4		4-5		5-6		6-7-8	
1.	Igényesen végzi a rábízott feladatokat.								
2.	Szeret segíteni, szívesen vállal egyéni megbízásokat.								
3.	Képes együttműködésre, feladatmegosztásra								
4.	Aktívan részt vesz teremrendezésben.								
5.	Önállóan használja az eszközöket.								
Összesen: 25 pont/100%									
Átlag:									

Szöveges értékelés, szükség esetén bejegyzés

	I. félév	II. félév
3-4		
4-5		
5-6		
6-7-8		

A tanköteles gyermekek óvodába visszamaradásának

Adatlapja

1. Tanköteles gyermekek száma.....Fő

2. Az óvodában visszamaradt tanköteles gyermekek száma:Fő
.....%

3. Ki kezdeményezte a gyermek óvodában visszamaradását?
2020.01.01-től az oktatási hivatal engedélyezése alapján

- Szülő:.....Fő%
- Óvodapedagógus.....Fő%
- EgyébFő%

363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet
az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról

Az Óvodai nevelés országos alapprogramja

I.

BEVEZETŐ

1. Az Óvodai nevelés országos alapprogramja (a továbbiakban: Alapprogram) a hazai óvodai neveléstörténet hagyományaira, értékeire, nemzeti sajátosságaira, a pedagógiai és pszichológiai kutatások eredményeire, a nevelésügy nemzetközileg elismert gyakorlatára építve, Magyarország Alaptörvényének értékeit és Magyarország által aláírt nemzetközi szerződésekben vállalt kötelezettségeket figyelembe véve – meghatározza a magyarországi óvodákban folyó pedagógiai munka alapelveit.

Az óvodai nevelés pedagógiai alapelveinek meghatározásánál abból kell kiindulni, hogy

a) a gyermeket – mint fejlődő személyiséget – szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem illeti meg;

b) a gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben az óvodák kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet töltenek be;

c) az óvodai nevelésnek a gyermeki személyiség teljes kibontakozásának elősegítésére kell irányulnia, az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásával; oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben.

Az Alapprogram szerint az óvodai nevelésben megjelenhetnek a különböző – köztük az innovatív – pedagógiai törekvések, mivel az Alapprogram biztosítja az óvodapedagógusok pedagógiai nézeteinek, értékrendjének és módszertani szabadságának érvényesülését, megkötéseket csak a gyermek érdekének védelmében tartalmaz.

Az óvoda nevelőtestülete elkészíti pedagógiai programját: vagy átvesz és adaptál egy kész pedagógiai programot, vagy saját pedagógiai programot készít, amelynek meg kell felelnie az Alapprogramban foglaltaknak. Az Alapprogram és az azzal összhangban lévő óvodai pedagógiai programok egymásra épülő, szakmailag összehangolt rendszere a biztosíték arra, hogy az egyes intézmények szakmai önállósága, az óvodai nevelés sokszínűsége mellett érvényesüljenek azok az általános szakmai igények, amelyeket az óvodai neveléssel szemben a társadalom a gyermek harmonikus fejlődése érdekében megfogalmaz.

2. Az óvodai pedagógiai program elkészítésekor az Alapprogram mellett figyelembe kell venni

a) a Nemzetiség óvodai nevelésének irányelvét is, ha az óvoda nemzetiségi nevelést végez;

b) a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelvét is, ha az óvoda sajátos nevelési igényű gyermeket nevel.

II.

GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP

Gyermekkép

1. Az Alapprogram az emberi személyiségből indul ki, abból a tényből, hogy az ember mással nem helyettesíthető, szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre.

2. A gyermek fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen

határozzák meg. E tényezők együttes hatásának következtében a gyermeknek sajátos, életkoronként (életkori szakaszonként) és egyéneként változó testi és lelki szükségletei vannak. A személyiség szabad kibontakozásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó. Az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítésére törekszik, biztosítva minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, s meglévő hátrányai csökkenjenek. Nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.

Óvodakép

1. Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család.
2. Az óvoda a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője, a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig. Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszere és tárgyi környezete biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit. Az óvodában, miközben az teljesíti a funkcióit (óvó-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő), a gyermekekben megteremtődnek a következő életszakaszba (a kisiskolás korba) való átlépés belső pszichikus feltételei.
3. Az óvodai nevelés célja az, hogy elősegítse az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakozását, a hátrányok csökkenését, az életkori és egyéni sajátosságok valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével (ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását is).
4. Az óvodai nevelésben alapelv, hogy:
 - a) a gyermeki személyiséget elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezi;
 - b) a nevelés lehetővé teszi és segíti a gyermek személyiségfejlődését, a gyermek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását;
 - c) az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai hatásoknak a gyermek személyiségéhez kell igazodniuk.
5. Az óvodai nevelés az alapelvek megvalósítása érdekében gondoskodik: a gyermeki szükségletek kielégítéséről; az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről; a testi, a szociális és az értelmi képességek egyéni és életkor-specifikus alakításáról; a gyermeki közösségben végezhető sokszínű – az életkornak és fejlettségnek megfelelő – tevékenységekről, különös tekintettel a mással nem helyettesíthető játékról; e tevékenységeken keresztül az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltségtartalmakról, emberi értékek közvetítéséről; a gyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi, tárgyi környezetről.
6. A nemzetiséghez tartozó gyermekek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, átörökítését, nyelvi nevelését, és a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.
7. A hazájukat elhagyni kényszerülő családok (a továbbiakban: migráns) gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását.

III.³

AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI

Az óvodai nevelés általános feladatai

Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése. Ezen belül:

- az egészséges életmód alakítása,

- az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés,
- az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

Az egészséges életmód alakítása

Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése ebben az életkorban kiemelt jelentőségű. Ezen belül az óvodai nevelés feladata:

- a gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése;
- a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése;
- a gyermeki testi képességek fejlődésének segítése;
- a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése;
- az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlen zsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása;
- a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása;
- a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása;
- megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve
- speciális gondozó, prevenció és korrekció testi, lelki nevelési feladatok ellátása.

Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

1. Az óvodáskorú gyermek egyik jellemző sajátossága a magatartásának érzelmi vezéreltsége. Elengedhetetlen, hogy a gyermeket az óvodában érzelmi biztonság, állandó értékrend, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör vegye körül. Mindezt szükséges, hogy

- a gyermeket már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások ériék;
- az óvoda alkalmazottai és a gyermek, a gyermekek, valamint az óvodai alkalmazottak közötti kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze;
- az óvoda egyszerre segítse a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, éntudatának alakulását, és engedjen teret önkifejező törekvéseinek;
- az óvoda nevelje a gyermeket annak elfogadására, megértésére, hogy az emberek különböznek egymástól.

2. A szocializáció szempontjából meghatározó a közös élményeken alapuló tevékenységek gyakorlása, a gyermek erkölcsi tulajdonságainak (mint például: az együttérzés, a segítőkészség, az önzetlenség, a figyelmesség) és akaratának (ezen belül: önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának), szokás- és normarendszerének megalapozása.

3. Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhoz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

4. A gyermeki magatartás alakulása szempontjából az óvodapedagógus, az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modellértékű szerepet tölt be.

5. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében szükség szerint különösen jelentős az óvoda együttműködő szerepe az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

1. Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása – beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel – az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen van. Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd- és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére szükséges figyelmet fordítani.

2. Az óvodai nevelés a gyermek egyéni érdeklődésére, kíváncsiságára – mint életkori sajátosságra –, valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosít a gyermeknek változatos tevékenységeket, amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.

3. Az értelmi nevelés további feladatai: egyrészt a gyermek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása, másrészt az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás – alkotóképesség – fejlesztése. Valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása.

IV.

AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

Személyi feltételek

1. Az óvodában a nevelőmunka középpontjában a gyermek áll.
2. Az óvodában a nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus, akinek személyisége meghatározó a gyermek számára. Jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek. Az óvodapedagógus elfogadó, segítő, támogató attitűdje modellt, mintát jelent a gyermek számára.
3. Az óvodapedagógusi tevékenységnek és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak összehangolt munkájának hozzá kell járulnia az óvodai nevelés eredményességéhez.
4. A sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztése speciálisan képzett szakember közreműködését igényli.
5. A nemzetiséghez tartozó gyermekeket is nevelő óvodában dolgozóknak feladatuk, hogy megvalósítsák a nemzetiségi óvodai nevelés célkitűzéseit.
6. A migráns gyermekeket is nevelő óvodában dolgozóknak feladatuk lehetőséget teremteni ahhoz, hogy a gyermekek megismerhessék egymás kultúráját, anyanyelvét.

Tárgyi feltételek

Az óvodának rendelkeznie kell a pedagógiai program megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel. Az óvoda épületét, udvarát, kertjét, berendezését oly módon kell kialakítani, hogy az szolgálja a gyermekek biztonságát, kényelmét, megfeleljen változó testméretének, biztosítsa egészségük megőrzését, fejlődését. Tegye lehetővé mozgás- és játékigényük kielégítését, és a gyermekeket harmóniát árasztó színekkel, formákkal, anyagokkal vegye körül. A gyermekek által használt tárgyi felszereléseket számukra hozzáférhető módon és a

biztonságukra figyelemmel kell elhelyezni. Az óvoda egyidejűleg biztosítson megfelelő munkakörnyezetet az óvodai munkatársaknak, teremtse lehetőséget a szülők fogadására.

Az óvodai élet megszervezése

1. A gyermek egészséges, a tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a hetirend biztosítja a feltételeket, melyek a megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységek, valamint a gyermek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (5–35 perces) csoportos foglalkozások tervezésével, szervezésével valósulnak meg. A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermek egyéni szükségleteihez, valamint tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre. A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermeknek.

2. A jó napirendet folyamatosság és rugalmasság jellemzi. Fontos a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítása, szem előtt tartva a játék kitüntetett szerepét. A napi- és hetirendet a gyermekcsoport óvodapedagógusai alakítják ki.

3. Az óvodai élet szervezésében a gondozásnak is kiemelt szerepe van. Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését, együttműködve a gondozást végző munkatársakkal.

4. Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését, a fejlődésük nyomon követését különböző kötelező dokumentumok szolgálják. Az óvodai nevelés csak a jóváhagyott pedagógiai program alapján valósulhat meg és a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében szervezhető meg, az óvodapedagógus feltétlen jelenlétében és közreműködésével.

Az óvoda kapcsolatai

1. Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt szolgálja a gyermek fejlődését. Ennek alapvető feltétele a családdal való szoros együttműködés. Az együttműködés formái változatosak, a személyes kapcsolattól a különböző rendezvényekig magukban foglalják azokat a lehetőségeket, amelyeket az óvoda, illetve a család teremt meg. Az óvodapedagógus figyelembe veszi a családok sajátosságait, szokásait, az együttműködés során érvényesíti az intervenciók gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.

2. Az óvoda kapcsolatot tart azokkal az intézményekkel, amelyek az óvodába lépés előtt (bölcsődék és egyéb szociális intézmények), az óvodai élet során (pedagógiai szakszolgálat intézményei, gyermekjóléti szolgálatok, gyermekotthonok, egészségügyi, illetve közművelődési intézmények), és az óvodai élet után (iskolák) meghatározó szerepet töltenek be a gyermek életében. A kapcsolattartás formái, módszerei alkalmazkodnak a feladatokhoz és a szükséglethez. A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában az óvoda nyitott és kezdeményező.

3. A nemzetiséghez tartozó gyermekeket is nevelő óvoda kapcsolatot tart az érintett nemzetiségi önkormányzatokkal, szervezetekkel.

4.⁴ A Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében az óvoda a külföldi magyar óvodákkal kapcsolatépítésre törekszik, és – lehetőségei szerint – szakmai kapcsolatot tart fenn.

V.

AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI

Játék

1. A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, s így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. A játék – szabad-képzettársításokat követő szabad játékfolyamat – a kisgyermek elemi pszichikus szükséglete, melynek mindennap visszatérő módon, hosszantartóan és lehetőleg zavartalanul ki kell elégülnie. A kisgyermek a külvilágból és saját belső világából származó tagolatlan benyomásait játékában tagolja. Így válik a játék kiemelt jelentőségű tájékozódó, a pszichikumot, a mozgást, az egész személyiséget fejlesztő, élményt adó tevékenységgé.

2. A kisgyermek első valódi játszótársa a családban, az óvodában is a felnőtt – a szülő és az óvodapedagógus. Az óvodapedagógus utánozható mintát ad a játéktevékenységre, majd amikor a szabad játékfolyamat már kialakult, bevonható társ marad, illetve segítőtve, kezdeményezővé lesz, ha a játékfolyamat elakad. Az óvodapedagógus jelenléte teszi lehetővé a gyermekek közötti játékkapcsolatok kialakulását is.

3. A játékhoz megfelelő helyre és egyszerű, alakítható, a gyermeki fantázia kibontakozását segítő anyagokra, eszközökre, játékszerekre van szükség. Az óvoda és az óvodapedagógus feladata, hogy megfelelő csoportlégkört, helyet, időt, eszközöket és élményszerzési lehetőségeket biztosítson a különböző játékformákhoz, a gyakorló játékokhoz, a szimbolikus játékokhoz, konstruáló játékokhoz, a szabályjátékokhoz.

4. A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az élményszerű, elmélyült gyermeki játék kibontakozását. Mindezt az óvodapedagógus feltételteremtő tevékenysége mellett a szükség és igény szerinti együttjátszásával, támogató, serkentő, ösztönző magatartásával, indirekt reakcióival éri el.

5. Az óvodában előtérbe kell helyezni a szabadjáték túlsúlyának érvényesülését. A játék kiemelt jelentőségének az óvoda napirendjében, időbeosztásában, továbbá a játékos tevékenységsszervezésben is meg kell mutatkoznia.

Verselés, mesélés

1. A többnyire játékos mozgásokkal is összekapcsolt mondókák, dúdoló, versek hozzájárulnak a gyermek érzelmi biztonságához, anyanyelvi neveléséhez. Ezek ritmusukkal, a mozdulatok és szavak egységével a gyermeknek érzéki-érzelmi élményeket nyújtanak.

2.⁵ A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok, gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese – képi és konkrét formában, esetlegesen a bábozás és dramatizálás eszközeivel – feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat.

3. A mese különösen alkalmas az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének kialakítására. Visszaigazolja a kisgyermek szorongásait, s egyben feloldást és megoldást kínál. A tárgyi világot is megelevenítő, átélkesítő szemléletmódja, és az ehhez társuló, a szigorú ok-okozati kapcsolatokat feloldó mágikus világképe, csodákkal és átváltozásokkal ráébreszt a mélyebb értelemben vett pszichikus realitásra és a külvilágra irányított megismerési törekvésekre.

4. A mesélővel való személyes kapcsolatban a gyermek nagy érzelmi biztonságban érzi magát, s a játéktevékenységhez hasonlóan a mesehallgatás elengedett intim állapotában eleven, belső képvilágot jelenít meg. A belső képalkotásnak ez a folyamata a gyermeki élményfeldolgozás egyik legfontosabb formája.

5. A gyermek saját vers- és mesealkotása, annak mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja.

6. A mindennapos mesélés, mondókázás és verselés a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme.

7.⁶ Az óvodában a 3–7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi – népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi –, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van.

Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

1. Az óvodában a környezet hangjainak megfigyelése, az ölbéli játékok, a népi gyermekdalok, az éneklés, az énekes játékok, a zenélés örömet nyújtanak a gyermeknek, egyben felkeltik zenei érdeklődését, formálják zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát. Az élményt nyújtó közös ének-zenei tevékenységek során a gyermek felfedezi a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömet. A népdalok éneklése, hallgatása, a gyermek-, néptáncok és népi játékok, a hagyományok megismerését, továbbélését segítik. Az óvodai ének-zenei nevelés feladatainak eredményes megvalósítása megalapozza, elősegíti a zenei anyanyelv kialakulását.

2. Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek (az egyenletes lüktetés, ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakításában.

3. A zenehallgatási anyag megválasztásánál az óvodapedagógus figyelembe veszi a nemzetiségi nevelés esetében a gyermekek nemzetiségi hovatartozását is.

4. Az éneklés, zenélés a gyermek mindennapi tevékenységének részévé válik a felnőtt minta spontán utánzásával.

Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

1.⁷ A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. Törekedni kell a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek bátorítására.

2. Az óvodapedagógus az ábrázoló tevékenységekre az egész nap folyamán teret, változatos eszközöket biztosít. Maga a tevékenység, s ennek öröme a fontos, valamint az igény kialakítása az alkotásra, a kreatív önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására.

3. Ezen tevékenységek az egyéni fejlettséghez és képességekhez igazodva segítik a képi-plasztikai kifejezőképesség, komponáló-, térbeli tájékozódó- és rendezőképességek alakulását, a gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagodását és annak képi kifejezését: a gyermekek tér-forma és szín képzetének gazdagodását, képi gondolkodásuk fejlődését, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítását.

4. Az óvodapedagógus feladata megismertetni a gyermekeket az eszközök használatával, a különböző anyagokkal, a rajzolás, festés, mintázás és kézimunka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival.

Mozgás

1. A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, a pszichomotoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszközei. Az óvodáskor a természetes hely-, helyzetváltoztató- és finommotoros mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza, amelyeket sokszínű, változatos és

örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formákkal, játékokkal szükséges elősegíteni. Ezzel biztosítható a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatása.

2. A mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok rendszeres alkalmazása kedvezően hatnak a kondicionális képességek közül különösen az erő és az állóképesség fejlődésére, amelyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét, egészséges fejlődését. Fontos szerepük van a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulásában, felerősítik, kiegészítik a gondozás, és egészséges életmódra nevelés hatásait.

3. A spontán, a szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységeket kiegészítik az irányított mozgásos tevékenységek. A komplex testmozgások beépülnek az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is, miközben együtt hatnak a gyermek személyiségének – a pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás – fejlődésére.

4. A spontán – a játékban, azon belül a szabad játékban – megjelenő mozgásos tevékenységeknek, az egészségfejlesztő testmozgásnak az óvodai nevelés minden napján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára lehetőséget kell biztosítani. Törekedni kell a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására.

A külső világ tevékeny megismerése

1. A gyermek aktivitása és érdeklődése során tapasztalatokat szerez a szűkebb és tágabb természeti-emberi-tárgyi környezet formai, mennyiségi, téri viszonyairól. A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszonya alakul a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulja azok védelmét, az értékek megőrzését.

2.⁸ A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét.

3. A gyermek a környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatoknak, ismereteknek is birtokába jut és azokat a tevékenységeiben alkalmazza. Felismeri a mennyiségi, alakú, nagyságbeli és téri viszonyokat: alakul ítélőképessége, fejlődik tér-, sík- és mennyiségszemlélete.

4. Az óvodapedagógus feladata, hogy tegye lehetővé a gyermek számára a környezet tevékeny megismerését. Biztosítson elegendő alkalmat, időt, helyet, eszközöket a spontán és szervezett tapasztalat- és ismeretszerzésre, a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakítására. Segítse elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatban és a környezet alakításában, továbbá a fenntartható fejlődés érdekében helyezzen hangsúlyt a környezettudatos magatartásformálás alapozására, alakítására.

Munka jellegű tevékenységek

1. A személyiségfejlesztés fontos eszköze a játékkal és a cselekvő tapasztalással sok vonatkozásban azonosságot mutató munka és munka jellegű játékos tevékenység – az önkiszolgálás, a segítség az óvodapedagógusnak és más felnőtteknek, a csoporttársakkal együtt, értük, később önálló tevékenységként végzett alkalmi megbízások teljesítése, az elvállalt naposi vagy egyéb munka, a környezet-, a növény- és állatgondozás.

2. A gyermek munka jellegű tevékenysége:

– örömmel és szívesen végzett aktív tevékenység;

– a tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének, a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok, mint a kitartás, az önállóság, a felelősség, a céltudatosság alakításának fontos lehetősége;

– a közösségi kapcsolatok a köteleltségteljesítés alakításának eszköze, a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája.

3. A gyermeki munka az óvodapedagógustól tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekkel való együttműködést és folyamatos konkrét, reális, vagyis a gyermeknek saját magához mérten fejlesztő értékelést igényel.

A tevékenységekben megvalósuló tanulás

1. Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán és szervezett tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg.

2. Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése. Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során épít a gyermekek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire.

3. A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése.

4. A tanulás lehetséges formái az óvodában:

– az utánzásos minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás, szokások alakítása,

– a spontán játékos tapasztalatszerzés;

– a játékos, cselekvéses tanulás;

– a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés;

– az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés;

– a gyakorlati problémamegoldás.

5. Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során, személyre szabott, pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását.

VI.

A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

1. A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget. A gyermek az óvodáskor végén belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában, az óvodásból iskolássá szocializálódik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevételével mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

2. Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, lelki és szociális érettség, amelyek egyaránt szükségesek az eredményes iskolai munkához:

a) A testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikus finommozgásra képes. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.

b) A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. Különös jelentősége

van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciációnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.

A lelkileg egészségesen fejlődő gyermeknél:

- az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, továbbá a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés,
- megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele,
- a cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

Az egészségesen fejlődő gyermek:

- érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél; gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni, minden szófajt használ, különböző mondatszerkezeteket, mondatfajtákat alkot, tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat azzal, hogy a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek, végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét,
- elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről; tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat; ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait; ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét; felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek; elemi mennyiségi ismeretei vannak.

c) Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is érette válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermekkedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőtten és gyermektársaival.

A szociálisan érett gyermek:

- egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését,
- feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb – szükség szerint kreatív – elvégzésében nyilvánul meg; kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

3.² A hároméves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata a gyermeki személyiség harmonikus testi és szociális fejlődésének elősegítése.

4. A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettséget.

5. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.

Mesevár Óvoda Beszoktatási terve, gyakorlata

Mesevár Óvoda **Befogadási-** Beszoktatási terve

A következő év kiscsoportosait és szüleit szeretettel várjuk az óvodai beiratkozás hetében. Ekkor a szülők és gyermekek megismerkedhetnek az óvodánkkal. Eltölthetnek egy kis időt a csoportjaikban, bepillantást nyerhetnek az óvodai életbe, hogyan zajlik egy délelőtti az óvodánkban, és kérdéseikre is szívesen válaszolunk. Lehetőségük van, megismerkedni, a leendő óvó nénikkel, dadussal, a csoportszobával és a hozzá tartozó öltözővel, mosdóval. A beiratkozás során a szülők elmondhatják a gyermekükkel kapcsolatos kéréseiket, fontos tudnivalókat, elmondhatják, ha valamivel kapcsolatban bizonytalanságot éreznek, vagy tanácsot kérhetnek, hogy az óvodába lépésig hátra maradt időben, még mivel tudják elősegíteni önmaguk és gyermekük számára a későbbi könnyebb beszoktatást. Arra biztatjuk a szülőket, hogyha az óvodánk felé sétálnak, bátran látogassanak be óvodánkba. Természetesen ezek a látogatások nem korlátozódnak a reggeli, délelőtti időszakra, a délutáni időpont valamint az udvari élet is alkalmas lehet az ismerkedésre.

Nyár elején a szülők értesítést kapnak gyermekük felvételéről és az első szülői értekezlet időpontjáról. Óvodánk hagyományai közé tartozik a Pöttöm nap megszervezése. Június közepén nyílt napot tartunk, ahová meghívjuk az óvodánkba felvételt nyert gyermekeket és szüleiket ismerkedésre. Ilyenkor egy kis apró ajándékkal kedveskedünk a gyerekeknek, valamint kiválasztásra kerülnek az óvodai jelek. A szülők tájékoztatást kapnak óvodánk beszoktatási gyakorlatáról, valamint megbeszélésre kerülnek a szülők beszoktatási igényei.

Az óvónők családlátogatást terveznek, melyek az óvodába lépés előtti héten valósulnak meg. Ekkor kerülhet sor az anamnézis felvételére, a gyermekekről való személyesebb beszélgetésre. Ekkor kaphatunk képet a család szokásairól, a gyermek napirendjéről, alvási szokásairól, étkezésével kapcsolatos információkról, kedvenc játékairól, otthoni tevékenységeiről. Az óvónők dönthetnek úgy is, hogy nem terveznek családlátogatást, hanem a fogadó óra keretein belül beszélgetnek a szülőkkel. Ebben az esetben, a fogadóórai beszélgetések alkalmával kerül sor az anamnézis felvételére, a gyerekkel kapcsolatos információk megbeszélésére.

Az első óvodai szülői értekezletek, a nyár végén, a nevelési év kezdete előtti héten kerülnek megrendezésre. Az első szülői értekezlet nagyjelentőségű mind a szülők, mind pedig a mi számunkra is. A csoportszoba már az a színtér, ahol közvetlenebb körülmények között beszélhetünk az óvodakezdekről. Igyekszünk minden olyan információt elmondani, amelyeken keresztül a szülők meggyőződhetnek arról, hogy gyermekük jó helyre került, az óvoda dolgozói, mindent a gyermekek érdekében tesznek, valamint megismerhetik céljainkat, szokásainkat, szabályainkat, amelyek a közösségi élet során elengedhetetlenek. Megbeszéljük azt is, hogy ki, mikor jön az óvodába, és milyen ütemben tervezzük a beszoktatást. Tehát a beszoktatás innentől mindenkinek más ütemben, az egyéni szükségleteinek megfelelően folytatódik.

Beszoktatás

A beszoktatás az új környezethez való alkalmazkodás, de feltételezi a gyermektől a beilleszkedés és az elfogadás képességeit is. Az óvodai beszoktatás során tudatosan a gyermekekben, hogy már nem csak kíváncsi látogatók, szívesen látott vendégek, hanem egy alakuló közösség állandó tagjai. Az, hogy a szokatlan mennyi idő alatt válik megszokottá, az gyermekeként változó hosszúságú időtartamot igényel.

A beilleszkedési folyamatot másként éli át a családból, és másként a bölcsödéből, óvodából érkező gyermek:

- a más közösségből érkező gyerekeknél folytatódik a megszokott napirend. Számukra a szociális és a tárgyi környezet ismeretlen. Tapasztalataink alapján, ezek a gyermekek bátrabban, nyitottabban viselkednek az új környezetben, önállóbbak az önkiszolgáló tevékenységekben, öltözködésben. Nekik, könnyebb a dolguk, hiszen ismerik az óvodai környezetet, de rájuk is figyelniük kell, hiszen a változások őket is megviselik.
- A családból érkezett gyermekeknél az új környezetnek más hatása van. Számukra minden és mindenki ismeretlen, más a család napirendje, szabályai, sok új helyzethez kell alkalmazkodniuk.

Az óvodai beszoktatás nem könnyű sem a pedagógusnak, sem a szülőknek és legkevésbé a gyermekeknek. Az anyás beszoktatást a bölcsödétől vették át az óvodák, melyet a Mesevár óvodában is alkalmazunk. Szabályairól, szokásairól az óvónők szabadon döntenek. Az anyával történő beszoktatás esetén úgy kell megterveznünk, megszerveznünk a csoport életét, hogy a szülő jelenléte ne zavarja a többi gyermek életritmusát, tevékenységét, a csoport napirendjét. Ami egységes a beszoktatás tervezésekor az, az, hogy legyen rugalmas, az idejét, és módját a család ismeretében, a szülői igények figyelembe vételével állapítják meg az óvónők. Tapasztalataink szerint egy, vagy kettő hét időintervallum a legmegfelelőbb a szülő beszoktatására, ez, azaz időkeret, melyet még a „beszokott” gyermek is tolerálni képes. Az óvodai beszoktatás ugyanis nem egy vagy két hét, hanem az egész első év az óvodával, a társakkal való ismerkedésről szól. A beilleszkedés megkönnyítését, a fokozatos beszoktatást segítik elő azoknak a személyes tárgyaknak a bevitele a csoportszobába, amelyek biztonságot, megnyugvást jelentenek a gyermek számára. A beszoktatás során a leválás a központi téma. Ez azonban kétirányú lehet: le tud-e válni a gyermek az anyáról, és le tud-e válni az anya a gyermekéről. Jó, ha mindkét lehetőségre felkészül az óvónő. Fontos, hogy a szülőknél tudatosítsuk, hogy sugározzanak magabiztosságot a gyermek felé, mert ez biztonságérzetet kelt a gyermekben.

Az ésszerű keretet adó szokás és szabályrendszer biztonságérzetet, nyugalmat biztosít a gyermekeknek, valamint a közösségi érzelmek kialakulását szolgálja. A szokás- és szabályrendszer a napirendhez igazodik, rugalmasan alkalmazkodva a gyermekek életkori sajátosságaihoz. Velük együtt alakítjuk a csoport szokásait, napról napra folyamatos

ismétléssel érjük el, hogy megszokják és természetesen legyenek számukra a közösségi szabályok, hogy ezek által, el tudjanak igazodni a teljesen új óvodai életben, s mindez, biztonságot nyújtson számukra.

Célunk, hogy a gyermekek szívesen jöjjenek az óvodába, itt jól érezzék magukat. Időt kell hagynunk arra, hogy biztonságban érezzék magukat velünk. Az első pillanattól kezdve, ezeket próbáljuk elérni a szeretetteljes, derűs, nyugodt, kiegyensúlyozott légkör megteremtésével. Bátorító neveléssel ösztönözzük őket a személyiségük kibontakoztatására, az új dolgok felfedezésére, megismerésére. Bizalmunk kimutatásával, dicséretünkkel növeljük önbizalmukat.

Mit tehet a szülő annak érdekében, hogy ne legyen rémálom az óvodai beszoktatás?

A szülőnek érdemes megvizsgálni, hogy ő, hogyan áll az óvodakezdés témájához!

- Hogyan gondol az óvodánkra?
- Milyen saját óvodai emlékei vannak?
- Milyen érzések töltik el, amikor első nap óvodánkba hozza a gyermekét?
- Milyen érzései vannak, amikor először hagyja nálunk gyermekét egy-két órára, vagy egész napra az óvodánkban?

A szülő, jó, ha tudja, hogy minden gondolata és érzése sugárzik róla, a viselkedéséből, a mimikájából, a hanglejtéséből, gesztikulációjából. A gyermekek olyan „antennákkal” születnek, amelyek képesek kódolni, leszűrni a szülői nonverbális kommunikáció mögött húzódó érzéseket és gondolatokat és ennek megfelelően reagálnak az új helyzetre. Ha a szülő szorong, fél az óvodától, és igazából még nem szeretne elszakadni gyermekétől, ezeket a félelmeket, szorongásokat, a gyermekük is átveszi, és csupán teljesíti a szülő tudatalatti vágyát. Megkönnyíti a gyermek óvodai beszoktatását, ha a szülő pozitívan áll az óvodához. Ha otthon arról beszélnek, hogy milyen csuda jó dolog volt nekik óvodába járni, s bárcsak ők is újra óvodások lehetnének. A szülő mintát ad gyermekének azzal, ahogyan beszél az óvónőről, ahogyan beszél az óvónővel. Ezzel a példamutatással is segítheti a szülő, a gyermeke és az óvónők közötti harmonikus kapcsolat kialakulását.

Tippek a zökkenőmentes óvodai beszoktatáshoz

- A gyermek 3. születésnapja körül, illetve egy-két hónappal az óvodai beszoktatás előtt, érdemes már beszélgetni a gyermekekkel arról, hogy nemsokára óvodás lesz.
- Sétáljanak az óvoda környékén, figyeljék meg, hogyan játszanak a gyerekek az udvaron, milyen érdekes játékok vannak az udvaron. Ha a gyermek hajlandó rá, menjenek be az óvoda épületébe, nézzenek be egy-egy csoportszobába, mosdóba, öltözőbe.

- Kezdzjenek el otthon is kialakítani, az óvodai élethez hasonló napirendet.
- Beszéljék meg előre, hogy ki és mikor fog érte menni az óvodába. A „mikort”, egy eseményhez célszerű kötni (ebéd előtt, ebéd után, alvás után,) mert a gyermekek ebben az életkorban ezek segítségével tudnak tájékozódni az időben.
- A szülő, ne menjen el úgy, hogy nem köszönt el gyermekétől. Az elköszönés legyen rövid, határozott, szeretetteljes. Bármí történik, ne forduljon vissza, ne vigasztalja gyermekét. Még ha nehéz is megtenni, gondoljon arra, hogy fontos, hogy lássa a gyermeke elmenni, mert előbb-utóbb megtanulja, hogy ez azt jelenti, hogy visszajön érte.
- Lehetőleg ne legyen más változás a gyermek életében (költözés, külön foglalkozás, sport) az óvodakezdés időszakában.
- A szülő olvasson gyermekének óvodáról szóló meséket, könyveket.

Az óvodai beszoktatás sikermutatói

Szülői szemmel:

- A gyermekeket ebben az esetben sem célszerű, és lehet összehasonlítani, mégis van egy-két olyan jellemző, ami a legtöbb gyermeknél azt jelzi, hogy biztonságban érzi magát az óvodában.
- Amikor beteg a gyermek, és hosszú napokat otthon tölt, akkor utána alig várja, hogy újra mehessen az óvodába.
- Amikor valódi kapcsolat alakul ki az óvónő és a gyermek között. A gyermek biztonságban érzi magát az óvodában.
- Amikor már kicsit „csintalankodik” a gyermek az óvodában. A feloldódást jelzi.
- Amikor már szinte alig akar búcsúzkodni, a kíváncsiság hajtja a csoportszoba felé, keresi társait.
- Amikor mélyen alszik éjszakánként.

Elsősorban az a gyermek fogja magát érzelmileg biztonságban érezni magát az óvodában, aki a szülei rezdüléseiből is azt érzi, hogy minden rendben van, bízom az óvó nénikben.

Óvónői szemmel:

Nekünk, óvónőknek is az a legfontosabb, hogy a gyermekek elfogadjanak minket, biztonságban érezzék magukat, szeressenek óvodánkba járni.

- Tudják, melyik csoportba járnak, hol található a csoportszobájuk.
- El tudják mondani saját nevüket, jelüket.
- A csoportban dolgozó felnőtteket a nevükön szólítják.
- Megjegyzik csoporttársaik keresztnévét.
- Feltűnik nekik, ha valaki hiányzik a csoportból.

Óvodai beszoktatást segítő könyvek, mesék, diafilmek

Janikovszky Éva: Már óvodás vagyok;

Szepes Mária: Pöttyös Panni az óvodában;

Finy Petra: Az ovi-ügy;

Bartos Erika: Anna és Peti: Irány az óvodá!

Vackor az óvodában; Óvoda az őserdőben; Első nap az óvodában. Diafilmek

Irodalomjegyzék:

<https://neteducacio.hu/egy-evек-ota-bevalt-beszoktatas-menetrendje/>

<https://www.medveczykata.hu/az-ovodai-beszoktatas-az-első-probatetel/>

<http://www.kiserdeiovoda.hu/beszoktatas.html>